

a **440** m

SOBRE EL NIVELL DEL MAR

(LA REVISTA D'OLOT)

20 anys de
l'Assemblea de la Garrotxa
1976 - 1996
(Número extraordinari)

17

DESEMBRE 1996

PREU 500 PTES.

Mostra de Pessebres a Olot 1996-1997
Del 14 de desembre de 1996 al 2 de febrer de 1997

SALA LA CARBONERA DEL TEATRE PRINCIPAL

Passeig d'en Blay 5

Concurs de pessebres artístics

convocat per l'Associació de Pessebristes d'Olot

Escola de Pessebrisme

-Alumnes-

Pessebre especial

Josep Marcé Marcé

Exposició de Nadales i Publicacions nadalenques

a càrrec del Cercle Filatèlic i Col.leccionisme en general d'Olot

Col.lecció de Jordi Llorach i Cendra

"El caganer", personatge pessebrístic català

ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE

Plaça del rector Ferrer

Pessebre popular olotí

Exposició de Diorames

Entitat convidada: Asociación de Belenistas de Alicante

EDIFICI DE L'HOSPICI

Al pati interior

PESSEBRE DE LA CIUTAT

segons creació i disseny de

L'Escola d'Arts Aplicades i Oficis Artístics d'Olot

Sala 14

Pessebre contemporani

"Un pessebre, per exemple"

Museu Comarcal (3a planta)

Exposició permanent de treballs i figures de Ramon Amadeu

SALA OBERTA

Homenatge als pessebristes

Josep Traité (Olot, 1935) i Modest Fluvià (St. Esteve d'en Bas, 1925)

CASA-MUSEU CAN TRINCHERIA

Pessebre d'estil napolità del segle XVII

PESSEBRES ALS BARRIS

PESSEBRE A L'ERMITA DE SANT FRANCESC

Oficina de la Mostra: Carrer del Bisbe Lorenzana 15, baixos

Telèfon: 26.01.41

iMPC
INSTITUT MUNICIPAL DE PROMOCIÓ DE LA CIUTAT

76/96, 20 anys i una ciutat

Coordinació: X. Ruscalleda
Consell de redacció:
Lluís Bagué, Pep Fargas, Meius Ferrés, Angel Parada, Xavier Planagumà, Jordi Rovira, Albert Rubirola, Rosa Sans, Joan Serra, Ricard Sargatal, Jordi Serrat.

Edició: As. L'Au cal.ligràfica
Concepte portada: Kim Domene
Impressió: Impremta Aubert

Col.laboradors:

OPINIÓ:

Albert Bramon, Joan Capdevila, Juli Clavijo, Antoni Mayans, Jordi Pujiula, Àngel Parada, Esteve Corominas, Miquel Macias, Pere Masmitjà, Domènec Moli, Lluís Sacrest, Joan Serra.

TEATRE:

Francesc Pereira, Pep Fargas, Tena Busquets

MÚSICA:

Pep Coll, Carles Fontfreda.

ART:

Gabriel Alcalde, Pin Ferrés, Carme Ortiz, Jordi Rovira, Albert Ruscalleda, Joan Vilallonga, Sigrid Werning.

CINEMA:

Carles Batlle, Miquel Bartí, Imma Merino, Manel Mitjà, Àngel Quintana.

LITERATURA:

Concepció Batallé, Pedro Carrizosa, Margarida Casacuberta, M. A. Gardella, Natàlia Molero, Dolors Rovira.

CIÈNCIA:

Emili Bassols, Jordi Canal, Francesc Canals, Josep Codony, Josep Guix, Joan Nogué.

Dipòsit legal: GI-801/95

Foto portada: Membres de l'Assemblea Democràtica de la Garrotxa a Girona l'11 de setembre de 1976. Foto: Quim Curbet

A

ra fa vint anys, es dibuixava el futur. Vint anys després, Olot té l'urgent necessitat de plantejar-se el mateix repte.

Ara fa vint anys molts dels homes i dones que configuren l'Olot actual s'expressaven, amb més o menys contundència, per un futur i una ciutat diferent a l'heretada del caciquisme franquista. Fa vint anys, Olot era una ciutat ferida que necessitava, com tots, una transformació radical de les seves creences i maneres de ser. Fa vint anys, és volia una ciutat per als ciutadans, lliure, feliç, jove, moderna i que es pogués reconèixer com a tal en si mateixa com en el poema de l'Espru.

Durant vint anys aquells homes i dones han transformat la ciutat. Alguns encara avui esdevenen elements centrals pel present i pel futur, d'altres han fet de la seva vida personal l'espai somniat, renunciant a l'activitat pública. Vint anys després han canviat alguns noms i n'han aparegut de nous.

Vint anys després de la constitució a Batet de l'ASSEMBLEA DEMOCRÀTICA DE LA GARROTXA resorgeix el mateix repte: Olot ha quedat ancorada entre la tradició i la modernitat. L'esperat debat sobre com volem el futur de la nostra ciutat, malgrat alguns dèbils intents, no està tenint lloc, i el temps passa implacablement.

L'anomenada generació del recanvi és, possiblement, a casa nostra més una il·lusió òptica que un fet constatable. Possiblement per aquest motiu, d'un temps ençà, quan des de diferents sectors socials s'està reclamant la necessitat de construir un nou projecte de futur, de cercar

qui o quins col·lectius han d'assumir el liderat del futur, retornen els mateixos noms de fa vint anys. Amb tot el respecte i amb tot el que d'important i bo han significat aquests darrers anys, possiblement ens trobem ara amb un suspens sobre la taula i sense masses arguments per assolir l'aprobat en la repesca.

Vint anys construeixen la memòria col·lectiva suficient per a poder parlar del present i del futur sense un sentiment d'enyorança del passat. Amb aquesta voluntat, la redacció del 440 ens hem plantejat aquest número extra. I ho hem fet intentant cercar una resposta en un ampli col·lectiu de ciutadans.

L'empresa, val a dir-ho, ha estat reeixida a mitges; i ho ha estat, en part, perquè com a col·lectiu hem perdut, a voltes, el do de la paraula i del debat. Recuperar-lo ha estat el nostre desig, igual que cercar els interrogants i les possibles respostes.

Aquest número pot tenir el valor de document històric, en tant que intenta exemplificar allò que una comunitat diu de si mateixa. Però el valor que pugui tenir serà inútil si no som capaços de cercar la il·lusió, el desig i l'esperança d'ara fa vint anys.

17

DESEMBRE
1 9 9 6

Assemblea de Catalunya

- 1 La consecució de l'amnistia general dels presos i exiliats polítics.
- 2 L'exercici de les llibertats democràtiques fonamentals: llibertats de reunió, d'expressió, d'associació -inclou la sindical-, de manifestació i dret de vaga, que garanteixin l'accés del poble al poder econòmic i polític.
- 3 El restabliment provisional de les institucions i dels principis configurats en l'Estatut de 1932, com a expressió concreta d'aquestes llibertats a Catalunya i com a via per arribar al ple exercici del dret d'autodeterminació.
- 4 La convocatòria de l'acció de tots els presos penals i en la fase d'implementació.

7 de novembre de 1971. N° 010952 A

Palau de la Generalitat de Catalunya. Barcelona

Nom .....
 Cognoms .....
 Professió .....
 Nom .....
 Cognoms .....
 Professió .....

La Granja Soldevila versus la Factoria de les Arts

Contràriament a allò que molts panxcontents es pensen, Olot destaca poc en el món de la cultura. Tenim el que té qualsevol ciutat de la nostra mida: Un grapat d'artistes, un arxiu i un Museu comarcal, quatre guixos d'en Clarà, un Teatret, una Biblioteca nova, un parell d'escoles municipals, una de Música i una de Plàstica, un Festival de Teatre, una Exposició de Pessebres, uns Pastorets en castellà, un esbart dansaire, una *Casa de Andalusia* i uns ensenyaments reglats no universitaris en art. Que és molt poca cosa, per tanta aurèola i tanta satisfacció... Només som diferents en una cosa. Olot conserva encara una imatge de marca: "Olot és cultura i és natura." I si els tòpics ens van a favor per què desapropiar-los? Visca l'avi Vayreda! Visca el barceloní d'Olot Clarà! I glòria eterna a la mítica Escola Olotina! Fem Museus i exposicions centenàries! Fardem del nostre passat...! Però, entre evocació i evocació, no estaria de més que els nostres polítics

miressin el present i es preguntessin si la nostra cultura va bé. Si no ha arribat l'hora -ara que s'estan acabant les grans obres d'agencament del Teatre, Museu i Biblioteca- d'ocupar-se de la cultura en minúscula, de mirar la creativitat o de posar diners al pressupost de cultura. En poques paraules, si hem de seguir desapropiant l'herència que tants anys de tradició cultural ens han deixat i que es concreta en una enorme creativitat ciutadana.

És en aquest marc que m'engresca la proposta d'aquest gran activista cultural que és en Xavier Rusalleda. La idea de recuperar una indústria i de crear un espai ampli on els artistes puguin treballar, assajar, exposar,... em sembla suggerent. Com també m'agradava la proposta de fomentar la instal·lació de tallers d'artistes a les cases velles del nucli antic. .. Són propostes que poden donar sortides als nostres creadors, poden portar turisme, poden ajudar a fer ciutat.

Una cosa ben diferent és la possibilitat d'aprofitar la Granja Soldevila. En principi no en sóc partidari. L'edifici no

té cap interès arquitectònic ni simbòlic, i el lloc no és adequat. Més valdria que GUOSA comprés la finca als antics treballadors de Privata i que gràcies a una requalificació posés al mercat terrenys barats per fer-hi habitatge social. Per a la Factoria de les Arts hi ha un lloc més idoni: L'edifici del Pont de Santa Magdalena que havia estat seu d'una fàbrica de plàstics. És gran, representatiu de l'Olot industrial, cèntric, típic i maco. Està en venda. I -crec que no és indiscreció- puc dir que no fa massa dies que l'actual propietari (Hoesche Ibérica) ha fet una proposta de venda a l'Ajuntament, segons consta al registre municipal d'entrades. No conec el preu ni les condicions però podria ser un lloc idoni per instal·lar des de la Brigada Municipal (ara en uns locals llogats a la família dels Macias) fins a la Factoria de les Arts, passant per moltes entitats i escoles.

Joan Barnadas i Puigferrer
Portaveu d'ERC

Els grans projectes

En Xevi m'ha demanat que donés la meva opinió i la del Grup Municipal sobre un gran projecte que es concentraria al voltant de l'antiga Granja Soldevila, una mena de macro-espai polivalent que donés cabuda a tota mena de manifestacions culturals i artístiques i que fos el cor i el motor d'una nova empenta cultural de la ciutat.

És una bona idea, però no trobo diners per portar-la a la pràctica. Veig més possible una proposta cultural al voltant dels diferents espais i possibilitats que ja existeixen, que no aquesta gran aventura.

A Olot hi ha una pila d'espais i d'entitats culturals com el Teatre,

l'Escola d'Arts, la Torre Malagrida, el Pavelló Firal, l'Orfeó, els Catòlics i molts locals privats i entitats amb els quals és possible establir un programa de dinamització cultural amb un model de xarxa de serveis que no pas muntar una proposta nova.

Veig complicat reunir els diners que costaria comprar la Granja, pagar les obres que s'haurien de fer, contractar animadors i vigilants del local.

Conec la idea de la Fàbrica de les Saques de Banyoles, però també sé que parteix d'unes condicions ben diferents. Començant pel seu animador, en Barraca, i l'aposta pràctica de l'Ajuntament.

Amb franquesa, la idea és bona però no li veig sortida.

I aquí acabaria el meu article si no

fos el mal gust de boca que em deixa. I és que em trobo molt sovint amb aquesta sensació quan prenc posició davant de grans projectes d'aquest o un altre estil. Des del tunel de Bracons, passant pel projecte Fluvià 2002. Des de la idea de portar una universitat a Olot, a la de fer una nova plaça al Barri antic en el solar sobre el que es van construir els nous pisos del carrer de la Proa. Des de fer una Escola d'Arts enterament municipal o aquest mateix projecte de la Granja situada a la fàbrica de la Cooperació, abans que comencessin a fer-se els pisos.

Sempre tinc el mateix dubte sobre l'esquena, sóc realista o bé una mòmia? Estic plàcidament aportant serenitat o bé estic perdent el projecte més ambiciós per falta de coratge polític?

No ho sé. Hi ha hagut projectes com el de can Joanetes o com la nova biblioteca que s'han acabat portant a la pràctica i que em semblen errors estratègics de primera magnitud, estic convençut que el primer projecte de rehabilitar tot l'edifici de l'Hospici era millor i més barat i el mateix li passava a l'opció d'ampliar l'Ajuntament amb un edifici annex.

Projectes, com el cas de l'Escola d'Art com a centre de dependent del Departament d'Ensenyament, que el temps ha demostrat de pur sentit comú, en front de la idea més llaminera, i impossible de portar a la pràctica, d'un centre només municipal.

M'he de treure el barret davant dels promotors del centre del Bosc de la Coma que han aconseguit portar a la

pràctica un projecte imprescindible però de difícilíssima gestació i contínuo veient un projecte no realitzable amb només la iniciativa municipal, el del Fluvià 2002 dels Tussols, encara que el temps em porti la contrària.

Recordo la petició del Pavelló Firal com una exigència d'un gran espai polivalent de les JNC a en Pere Macias en el moment de tornar-se a presentar d'Alcalde i l'ús que se'n fa ara.

Es allò del tubí o not tubí i la consulta a la calavera.

Voldria donar un argument al meu dubte, m'espanta jugar-me els diners dels olotins i no crec que n'hi hagi prou amb les intuïcions, però estic obert al dubte raonable. Els projectes no es guanyen en la mil·lèsima de segon d'una decisió, els projectes necessiten

temps i treball. Temps per pensar-lo i explicar-lo bé, temps per modificar-lo, temps per calcular-ne el cost i la forma de financiació i, sobretot, temps per buscar complicitats, per buscar un tou de persones que creguin en ell i que considerin que val la pena lluitar-hi i ampliar el cercle. Això és fer política.

Sóc una mòmia, però no tant.

Albert Bramon

Cap del Grup Municipal del PSC

Els Mossos, la policia de Catalunya

am estrenar el mes de novembre amb l'arribada de cent Mossos d'Esquadra a Olot.

Aquest és un fet de primer ordre per diverses raons. En primer lloc, i segurament a un nivell prou visible, significarà, per als habitants d'Olot i comarca, disposar de més efectius policials que permetran reforçar i millorar la seguretat ciutadana. I en segon lloc, en un terreny si es vol més sentimental, el desplegament dels Mossos a la Garrotxa i a la resta de comarques catalanes significa la recuperació d'un signe de la nostra identitat nacional i defineix un grau d'autogovern per a Catalunya. És en aquest sentit que els Mossos són la policia de Catalunya. Com molt bé va afirmar el president de la Generalitat, Jordi Pujol, l'arribada dels Mossos no vol dir un rebuig per a ningú, sinó que s'ha d'interpretar com la voluntat de reafirmació del nostre país.

L'objectiu és consolidar els Mossos d'Esquadra com la policia ordinària de Catalunya.

Però hem de tenir en compte que la policia de Catalunya no només està formada per la policia autonòmica,

sinó també per les policies locals. Així tenim que el model policial català queda integrat pels Mossos d'Esquadra i per les policies locals. És aquí on se'ns planteja un primer repte: la bona coordinació entre la Generalitat i els municipis en l'àmbit de la seguretat pública, on els dos organismes hi tenen competències. Una possibilitat, segons l'opinió d'alguns ajuntaments, seria donar preferència a les policies locals en les tasques més properes al ciutadà, mentre que la policia autonòmica concentraria bàsicament les altres tasques de policia de seguretat i judicial. Una opció que hauria de ser prou flexible per tal de permetre ser adaptada a les diferents realitats locals. En cada cas hauria de ser l'ajuntament qui decidís les funcions que aquest pot ser capaç d'assumir i que per llei li són reconegudes.

La policia de la Generalitat, per llei, té un caràcter de policia ordinària i integral a tot el territori nacional. Al marge de la necessària coordinació amb les policies locals, cal establir clarament les responsabilitats entre la policia autonòmica i els Mossos estatals. El model establert és un model de substitució, però l'Estat, sempre reticent a deixar anar massa, ha

reservat pels efectius estatals (Policia Nacional i Guàrdia Civil) una sèrie de competències. Així se'ls reserven funcions de policia administrativa (per exemple, l'expedició dels documents d'identitat) i funcions de seguretat pública i de policia judicial. Els Mossos com a policia ordinària i integral estan facultats per a la investigació dels fets delictius; per tant, facultats per actuar com a policia judicial. Així, l'objectiu que cal aconseguir és que els òrgans judicials sol·licitin progressivament l'actuació dels Mossos.

Alhora, els Mossos ja han fet passos en aquest sentit per poder esdevenir *de facto* la policia judicial ordinària; n'és una prova el fet que el fiscal de delictes ecològics els hagi encarregat investigacions concretes.

El camí cap a una policia judicial catalana és obert. Ara cal insistir perquè sigui impossible tornar enrere.

Josep Rigall

Regidor de Governació a l'Ajuntament d'Olot

Com més petita és la nou més fressa remou

“Durant aquest més de novembre, informativament parlant, tampoc no ens podem pas queixar. Des d'un artista que vol fer-se amb el castell de Santa Pau, passant per un nou model de contenidors amb comandament a distància, un heliport que no acaba de funcionar o les fresses que pot provocar una planta assecadora de pernills són alguns dels temes per comentar. Uns fets que tot i no revestir tanta importància com el vídeoclip que va rodar la Rosario al terme municipal de Santa Pau, són prou curiosos com per merèixer quatre ratlles; ja que, a vegades, com més petita és la nou...”

Moviments pictòrics

Un artista-pintor de Sant Feliu de Guíxols ha demanat a l'alcalde de Santa Pau que el deixin viure i exposar una part de les seves creacions al castell del municipi a canvi de la cessió d'una part de la seva obra pictòrica. L'alcalde, però, li ha hagut d'explicar que el casal és de propietat privada i que a l'amo del castell sembla ser que no li agrada l'estil de pintura de l'artista, sinó que els seus gustos artístics es decanten pel barroc; tot i que la situació del castell sigui més aviat abstracte.

És una llàstima que l'amo del castell de Santa Pau i l'artista no comparteixin les mateixes preferències pictòriques, i l'afer no hagi acabat igual que a Púbol. Tot i que el

pintor de Sant Feliu no és ben bé un Dalí, s'ha perdut una altra oportunitat per restaurar aquest edifici que qualsevol dia se'ns ensorrarà, i llavors sí el munt de runa que en resulti de tot plegat donarà una imatge ben barroca, tal com li agrada a l'actual propietari.

Volareee, oh, oh, ...

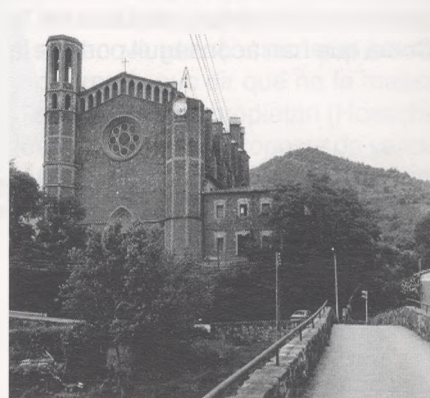
Com que ara aquesta instal·lació té els Mossos d'Esquadra per veïns, l'Ajuntament d'Olot ha decidit tornar a condicionar l'heliport del polígon del Pla de Baix, amb l'esperança que algun dia tingui alguna utilitat.

Des que es va construir, ara fa cinc anys, l'heliport no ha estat utilitzat gairebé mai. Només l'Àngel Colom, una vegada que va venir a fer campanya electoral per ERC se'n va servir. La resta d'amants d'aquests artilugis, entre ells el President Pujol, sempre que volen aterrar a Olot s'estimen més utilitzar una esplanada del polígon de les Mates, perquè està més a prop del parc de bombers.

Com ja he dit més amunt, hi ha esperances que algun dia la instal·lació s'utilitzi, ja que el regidor de Governació afirma que ja els han demanat una clau del recinte. Amb tot, el més segur és que la clau els l'hagin demanada els de l'empresa DSP, concessionària del servei de jardineria, per no haver-la d'anar demanant cada vegada que vulguin desbrossar.

Els pernills fan fressa

Un grup de famílies de Sant Joan les Fonts, i el grup municipal del PSC han presentat instàncies a l'Ajuntament oposant-se a la reobertura d'una fàbrica ubicada al centre de la

població, i que segons ells, els influiria negativament en la qualitat de vida. La fàbrica, que en altres temps era una filatura, ara es reconveriria en una planta assecadora de pernills, que tot i crear vint llocs de treball a Sant Joan, segons veïns i socialistes, també produiria insalubritat, males olors i sorolls. Deixant de banda les suposades molèsties que pot causar una planta assecadora d'embotits -sobretot els sorolls que poden produir els pernills penjats mentre s'assequen (?), cal aplaudir la iniciativa d'aquests col·lectius opositors, que per mantenir la seva qualitat de vida, frustren la possibilitat que vint persones més, ara sense feina, puguin accedir a un lloc de treball, i millorar la seva.

El CITAno PITA

El Consell Comarcal de la Garrotxa ha decidit tancar el Centre de Tecnologia Avançada d'Olot (CITA), argumentant que aquest equipament és deficitari. Tot i que els del Consell no han parlat de tancament, sinó de reorganització, el cert és que els

serveis del CITA han estat menys utilitzats que l'helioport del Pla de Baix, i que si n'exceptuem el sector tèxtil, en d'altres temps més revifat que no pas ara, ha estat l'únic que se n'ha servit per fer quatre tasques de patronatge i escalat industrial.

Tot i que el CITA no ha acomplert la funció de ser un element més per a la recuperació de l'economia comarcal, ningú no ha de patir perquè tot s'aprofitarà: l'edifici acollirà a partir d'ara els del projecte Leader i els de l'associació turística Terra d'Acolliment; i pel que fa als aparells, òbviament tots de tecnologia avançada, tal com el nom indica, passaran a la seu del Consell Comarcal. I aquí no ha passat res.

Contenidors

Una empresa barcelonina ha ofert al Consell Comarcal de la Garrotxa un model de contenidors electrònics, especialment dissenyats per a ser ubicats en nuclis històrics. Els recipients, unes dotze vegades més grans que un contenidor estàndard, s'accionen amb un comandament a distància, i un cop s'hi han abocat les deixalles, es tanquen de manera automàtica. A més, una vegada plens, emeten un senyal a la central de recollida perquè els vinguin a buidar.

De moment, els del Consell es fan l'orni, més que res pel preu dels contenidors -unes 400.000 pessetes, mentre que els actuals en valen 60.000-. De totes maneres, també sabem que el famós comandament a distància valdria unes cinc-centes pessetes. Ara només farà falta que no el confonguem amb el de la televisió i comencem a fer zàping amb els contenidors sense adonar-nos-en; doncs sovint el que fan a televisió també es pot qualificar de *basura*.

Comissions

L'alcaldesa d'Olot ha decidit crear una comissió d'Estètica Urbana, amb els principals objectius d'establir un criteri que permeti homogeneïtzar els elements urbans de la ciutat, a més de redactar un catàleg del mobiliari urbà existent a Olot. Crear una comissió d'aquestes característiques però, és una idea que ja va tenir, durant els anys vuitanta, el regidor popular

Joaquim de Trincheria, i que en el seu moment no es va poder tirar endavant. Segons de Trincheria, la comissió hauria d'estar integrada per pintors, escultors, interioristes i arquitectes, en comptes de ser una reunió de tècnics municipals. El que encara no sabem és si aconseguiran trobar gent prou sensata per formar part d'aquesta comissió; ja que si tenim en compte els nyaps que té la ciutat en aquest sentit -l'escultura de la Solfa o el marc del Vial Sant Jordi, per citar-ne un parell- deu n'hi do de la feinada que tindran els de la comissió d'Estètica.

Restauració

A l'edifici Serra, més conegut popularment com la Casa dels Nassos, de la ciutat d'Olot, fa temps que li cal una restauració de la façana, malmesa pels anys. Arranjar-la però, costaria prop d'un milió de pessetes. Per aquest motiu, de moment el propietari se'n ha

anat fent el despistat, fins que l'Ajuntament ha decidit sancionar-lo amb multes reiteradament fins que no restauri la façana de l'edifici. De moment, encara no sabem si el propietari de l'immoble pensa tirar endavant amb els treballs de restauració o si ni tan sols pensa pagar la multa. De totes maneres, si opta per la darrera opció, les gestions de l'Ajuntament no s'hauran fet en va, perquè des de fa uns dies, tot i que no sabem si també ho fan per por de les multes municipals, un nombre important de les façanes del carrer Major d'Olot s'han començat a restaurar, fins a tal punt que les bastides gairebé es fan nosa les unes a les altres. Tot plegat, ja té nassos!

Jordi Serrat i Viñolas
Comandaments a distància

alberg SACOT

Un allotjament al bell mig del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa. Entre les poblacions d'Olot i Santa Pau. L'alberg Sacot és una casa de colònies-alberg acollidor, on pots passar uns dies en companyia de la família o els amics.

Avda. d'Olot, s/n.
17811 SANTA PAU
(La Garrotxa)

68 03 79
26 62 54
68 00 85

E. PLANTALECH, S.L.

Us desitgem un Bon Nadal

TECHNAL XARXA D'INSTAL·LADORS

OFICINA I EXPOSICIÓ:

Av. de Girona, 16
Tel. (972) 26 07 17 (2 línies)
Fax (972) 26 88 02
c. Notari Març, 12-14
Tel. (972) 27 10 22 - 17800 OLOT

Entre la història i la llegenda

La història és la mare de totes les mentides. O almenys de les omissions, equivocacions i malentesos. Fa 20 anys i ja costa ser fidel a la veritat. Ja hi ha espais d'ombra, notícies incertes i, sobretot, llegenda, que és aquesta història que s'escriu amb el que hauria pogut ser i no amb el que va ser. La memòria quasi sempre surt derrotada quan s'enfronta a la llegenda. Fa 20 anys, moria al llit el general, i vivíem entre el dubte de si tot estava ben lligat, o si realment alguna cosa canviaria. Érem espectadors de privilegi d'una història que els més vells del poble a penes recordaven. Què era, i, sobretot, per a què servia la llibertat? Era poder veure al vent la bandera catalana com les vàiem a Perpinyà? Era poder dir que no, quan ens deien que sí? Era eleccions, manifestacions, poder estimar una llengua, un país, i triar la religió, el col·legi? Era deixar la pau sense adjectivar? ...Potser era senzillament recuperar la normalitat. Poca gent sabia amb certesa què era el que volia i què era el que li deixarien fer. Contra el que diuen, hi va haver escassos herois. Potser cap. Ara surten lluitadors antifranquistes, demòcrates i revolucionaris de tota la vida. Tants, que si fos veritat el dictador hauria durat 40 hores, i van ser 40 anys. Estàvem, sobretot, cagats de por, a l'exili, o netejant medalles que nosaltres mateixos fèiem, per posar-nos-les, quan s'aclarís.

Avui, amic meu, l'única esperança són aquesta gent que no sap ni qui era en Franco, ni la censura, ni la falange, ni el nacionalsindicalisme, ni en Llagostera del Sindicat, ni el *espíritu nacional*, ni el imperio que ens portava hacia Dios, ni el jefe local del Movimiento... tots aquests fantasmes que no hem enterrat els de les nostres generacions i que a vegades sembla que tornem a

veure entre les boires que sovint enfosqueixen la nostra democràcia. Des de la por sempre vaig pensar que calia canviar aquells trets que ens feien diferents, m'espantava aquella gent que era capaç de dir-me el que era bo i el que era dolent per a mi, negant-me qualsevol dret a equivocar-me sol. Però fa 20 anys, tampoc fórem capaços de marcar el camí. Ens imposaren una monarquia -ningú va ser preguntat- una transició incruenta -diuen- però cada vegada que a la Diputació em surt a saludar el meu antic professor d'espíritu nacional, que a més ens feia cantar el Cara al sol, als Fosos, avui defensor de la llengua i la terra catalana, em sento enganyat. Aquesta és una història de covardies i silencis que ens recorda una altra por. La por que vaig sentir un dia fa 50 anys en un cine quan en el No-do va sortir el general embarcant-se en el seu iot i la gent es va posar a cantar «Se va el caimán». La por que el iot torni, o que potser no hagi marxat mai.

Domènec Moli

20 anys de l'Assemblea Democràtica de la Garrotxa

La situació sociopolítica i cultural de l'Olot de 1976

Sempre m'ha sorprès la capacitat d'algunes persones d'escriure llibres llargs i densos de memòries, on expliquen la seva vida i el context en el qual aquesta s'ha desenvolupat. Una de tres: o tenen una memòria d'elefant, o són molt cuidadoses i tenen arxius molt complets, o s'ho inventen. La meua memòria és limitada, sóc poc ordenat i no tinc arxius fiables i a més no m'agrada omplir buits de memòria col·lectiva a cops d'invenció. D'aquí la meua recança a l'hora de complir l'amable encàrrec dels amics del 440, ja que de la situació política i cultural olotina de 1976 no en puc dir gairebé res més que quatre pinzellades desordenades.

No sé si varen tenir lloc el 1976 o bé una mica abans o una mica després, però en la meua memòria hi ha tres o quatre esdeveniments o idees que em resumeixen el títol d'aquest article.

L'ajuntament seguia en mans dels de sempre, però més bunkeritzats que mai. Mentre els elements més actius de la societat local s'afanyaven a muntar les opcions polítiques que en el futur haurien de protagonitzar el debat democràtic, l'Olot oficial s'enrocava i Malibrán tenia més pinta de franquista marginal que mai.

La celebració de les terceres vies a Europa, al cinema Ideal, hauria de servir per presentar públicament les principals opcions democràtiques presents aleshores a Catalunya, per conèixer els seus representants màxims a nivell nacional (Canyelles, Pujol, Raventós, Pallach, etc), i per conèixer també els seus primers simpatitzants, més o menys organitzats a nivell local. A la majoria d'aquelles conferències, l'Ideal era gairebé ple de goma gom: la societat local s'afanyava a conèixer i a estimular el futur polític que tots percebíem proper.

A nivell sindical, el panorama encara era més verd. Hi havia eleccions en el si del sindicat oficial i el sindicalisme de

classe recomanava, a nivell general, prendre l'organització sindical, és a dir, presentar candidatures amb elements representatius més o menys vinculats als sindicats clandestins, i amb ells mirar d'utilitzar el sindicat oficial en benefici de l'esquerra i dels treballadors. A Olot també es va incidir en aquesta línia, principalment en algunes empreses grans, a iniciativa dels dos sindicats de classe que s'estaven organitzant incipientment: CCOO i USO. Recordo algunes reunions clandestines, amb quadres vinguts de Barcelona, als Caputxins, en les quals van participar sobre una vintena de futurs sindicalistes locals.

La Marxa per la Llibertat també va arribar a Olot l'estiu de 1976 i va ser el pretext de la primera manifestació política a nivell local. Es va formar pujant pel carrer Major, del Carme amunt, i a la Plaça dels Gegants va ser dissolta per la Guàrdia civil que va fer a l'entorn d'una dotzena de detencions, però havia arribat un temps en què la policia ja no sabia gaire què fer amb els detinguts polítics: després de passar una nit al calabós de l'Ajuntament, en un ambient distès i a estones francament divertit, hi hauria un breu tràmit de presa de declaració i al carrer.

Suposo que en aquest marc d'ebullició cultural i política i d'una certa tolerància de les expressions cada vegada més franques de signe democràtic, era fins a cert punt inevitable constituir formalment l'Assemblea Democràtica de la Garrotxa. Era una manera de comprovar per nosaltres mateixos que érem molts més dels que ells deien i creien; també tenia quelcom de provocació: la convocatòria era prou coneguda com perquè la policia estigués perfectament al cas, però ningú no va impedir que unes quantes dotzenes de persones es trobessin prop de can Xel, amb algunes precaucions ben justificables, per comprovar com quedava cada vegada més enrera la nit del franquisme.

Anàlisi i perspectives de futur de l'Olot del 96

La vitalitat i la dinàmica actual de la ciutat, no es pot valorar si no és en relació al context del país. Són palpables les dificultats que tenen diverses ciutats de l'interior del país, tals com Ripoll, Berga, manresa o el mateix Olot, per assolir una dinàmica pròpia que permeti equilibrar la pèrdua de pes econòmic i poblacional a què els condueix la seva situació geogràfica, a l'interior del país.

De fet, el propi dinamisme del país, les grans inversions fetes aquests darrers anys en infraestructures, en equipaments culturals i universitaris, han accentuat el desequilibri i la pèrdua del pes específic d'aquestes ciutats i, en general, de les comarques d'interior respecte a les zones més dinàmiques del litoral i del prelitoral de Catalunya. El contrast és notori en Ciutats com Girona o ciutats del Vallès o altres, i el desequilibri anirà a més si s'executen les grans infraestructures pendents, com el tren d'Alta Velocitat, el Pla del Llobregat, inversions aeroportuàries, el desdoblament de la CN-II, etc., si no s'apliquen polítiques actives de reequilibri territorial.

Olot, igual que altres ciutats de les comarques d'interior, ha d'aconseguir contrarestar aquesta pèrdua de «competitivitat», tant en la dinàmica econòmica com cultural i social.

La base en què se sustenta la dinàmica econòmica de la Ciutat d'Olot continua sent essencialment la indústria autòctona, sobre la qual es recolzen també bona part del sector serveis.

Una base social i humana i una cultura empresarial fortament arrelada ha permès, en el passat, fer evolucionar la indústria local, substituint paulatinament els sectors que han entrat en crisi, com els filats, la imatgeria religiosa o el tèxtil, per nous sectors industrials, com ara les càrnies, els plàstics o altres.

Per tal que aquesta dinàmica continuï i perquè no es trenqui aquest procés de lenta però contínua renovació, com ha passat al Ripollès, cal que es donguin un mínim de condicions i que la indústria local no quedi estrangulada per les dificultats d'accessibilitat a què l'ha portat la falta d'inversions en infraestructures bàsiques per part del Govern Central i la Generalitat, com són la variant de Castellfollit i la comunicació amb Osona pel túnel de Bracons.

Evidentment, les comunicacions són únicament una condició indispensable, però no pas una finalitat en si mateixes. La ciutat ha d'apostar per recolzar la dinàmica i l'evolució de la indústria locals, el turisme i els serveis i allò que és més important, ha d'apostar fortament per incrementar i potenciar l'ensenyament a tots nivells.

Indústria i ensenyament són dues cares forçosament complementàries si es vol facilitar una perspectiva de futur. Cada vegada més, en una economia oberta i en un mercat

en contínua evolució, el coneixement i l'especialització es convertiran en les referències obligades de tots els sectors industrials a Catalunya i a Europa.

Cada vegada més, el nivell cultural i social de les ciutats, la seva qualitat de vida i la seva vitalitat, aniran lligats a la seva capacitat d'oferir places d'ensenyament, d'investigació o d'especialització en qualsevol àrea de coneixement o d'aplicació en la indústria, els serveis o el turisme.

En el cas d'Olot, la tradició artística local, amb l'Escola de Belles Arts, permetria assentar les bases per a propiciar l'acostament universitari a la Ciutat.

Aquesta tradició artística de la ciutat que ha permès mantenir durant anys un nivell de pintors, de galeries d'art o de simple afecció al món de la pintura i l'art en general, hauria de «fer el salt» per convertir-se en un punt de referència per a estudiants, galeristes o gent del món de l'art. La seu de la Facultat de Belles Arts de la Universitat de Girona, o dels Estudis Universitaris de Vic, podria instal·lar-se a Olot, sobre la base del cos docent, de l'alumnat, la infraestructura existent i la tradició cultural de l'escola de Belles Arts.

L'única ciutat mitjana de Catalunya -i probablement d'Espanya-, situada enmig d'un Parc Natural, hauria d'apostar obertament pel medi ambient. Cursos de la Universitat d'estiu, cursos d'especialització o fins i tot d'implantació d'una Facultat de Medi Ambient amb títol universitari, haurien de servir per propagar els coneixements, potenciar la ciutat i el Parc natural com a punt de referència i recolzar una incipient indústria mediambiental de poca tradició a la Comarca, però de gran futur.

En qualsevol cas, la pervivència i l'evolució dels sectors industrials locals anirà molt lligada en un futur proper al suport i a la interacció que tinguin amb l'ensenyament i amb la possibilitat de disposar o de formar gent especialitzada en noves tècniques i en nous camps.

L'especialització en sectors com ara el tèxtil, les càrnies o el turisme, serà imprescindible per mantenir «quota de mercat» en sectors tan competitius com aquests.

Únicament la potenciació de les condicions diferencials pròpies de la ciutat, tals com la tradició artística, el medi ambient, la indústria local i el turisme, suportades per un recolzament de l'ensenyança a tots nivells, inclòs l'universitari, per dotar la ciutat de l'atractiu i de la dinàmica necessàries que permetin competir amb les àrees i ciutats més ben situades i amb millors serveis, i gaudir de la qualitat de vida i els petits avantatges que comporta instal·lar-se en una ciutat petita de l'interior de Catalunya.

Esteve Corominas
F. Xavier Espuña
Josep Santandreu

Radiografia d'una ciutat: 1976/1996

Olot, en els darrers 20 anys, ha vist canviar la seva situació socioeconòmica tal com veiem en analitzar diferents aspectes (la demografia, la situació econòmica, el medi ambient, l'urbanisme...). Moltes d'aquestes transformacions s'engloben dins un context molt més ampli que va del català a l'uropeu.

DEMOGRAFIA

La taula 1 ens mostra l'evolució positiva de la població d'Olot. Com que el creixement natural és negatiu, la immigració passa a ser la font principal de creixement. Gràcies a aquest moviment d'entrada de població, Olot ha aconseguit superar per primer cop, en aquest segle, les taxes de creixement del conjunt de Catalunya.

-Taula 1-
Població de fet. Olot

1975	22941
1996	27299*

Font: elaboració pròpia
* dades provisionals

-Taula 2-
Moviment natural de la població. Olot

	nascuts vius	defuncions
1976	392	246
1995	197	305

Font: elaboració pròpia

La majoria de població arribada durant aquest període procedeix de la mateixa Garrotxa. Es tracta de població jove que deixa municipis petits i mitjans de la comarca per instal·lar-se a la capital. D'aquesta manera, Olot concentra cada vegada un percentatge més gran de la població comarcal (taula 3).

-Taula 3-
Pes de la població d'Olot a la comarca (%)

1975	51,9
1996	58 *

Font: elaboració pròpia
* dades aproximades

-Taula 4-
Densitat de població (hab/km2) a Olot.

1975	787,54
1996	937,14 *

Font: elaboració pròpia
* dades provisionals

A partir dels anys vuitanta, però, trobem una variació en la pauta ja que comença a donar-se una entrada d'immigrants procedents de ciutats de la resta de Catalunya. Fenomen que s'ha d'emmarcar dins del procés de fugida dels centres més congestionats (Barcelona i àrea metropolitana).

Tot i que el volum és molt més baix, cal tenir també present l'arribada en els últims anys de població procedent dels anomenats països del Tercer Món, que arriba a la nostra ciutat atreta per les possibilitats de trobar feina. El fet d'estar, en molts casos, en condicions no regulades ni legalitzades impedeix que quedi reflectida en els censos i padrons i és, per tant, difícil de parlar de xifres.

Com es pot veure a la taula 5, el 1975 Olot i comarca comptaven amb una proporció de joves (entre 0 i 14 anys) inferior a la mitjana catalana i, en canvi, una proporció superior d'adults (entre 15 i 64 anys) i vells (a partir dels 65 anys). Actualment la tendència és la mateixa (taula 5) però, s'aprecia un progressiu envelliment general de la població (disminució de la natalitat i augment de l'esperança de vida). D'altra banda, les diferències observades entre Olot i la resta de la comarca s'expliquen, precisament, per la immigració ja que en arribar població en edat de treballar i procrear es produeix un cert rejuveniment a la capital.

-Taula 5-
Estructura per edats de la població (%)

	1975			1991		
	joves	adults	vells	joves	adults	vells
Olot	20,6	66,6	12,6	16,1	64,6	19,3
Garrotxa	19,7	67,1	13,2	15,5	64,7	19,7
Catalunya	25,6	64,2	10,2	17,8	68	14,3

Font: elaboració pròpia

ECONOMIA

Olot és una ciutat de tradició industrial. De fet, l'activitat principal de la població continua sent, com fa 20 anys, la indústria, seguida dels serveis i, en últim lloc del sector primari. Ens trobem, però, que la proporció entre aquestes

activitats ha canviat; mentre que a mitjans dels anys setanta hi havia un predomini clar de la indústria, ara aquesta comparteix el lideratge amb el sector serveis. El sector primari (agricultura i ramaderia), en canvi, no ha fet més que disminuir.

-Taula 6-
Població ocupada per sectors econòmics (%)

	primari	secundari	terciari
1975	3,9	66,7	29,4
1991	2	57	41

Font: elaboració pròpia

Olot, en tenir una producció industrial tradicionalment basada en sectors on la mà d'obra és important i una forta participació femenina en l'activitat econòmica, compta amb una taxa d'activitat (percentatge de població activa sobre la població total) superior a la mitjana catalana.

-Taula 7-
Taxa d'activitat (%)

	1975	1991
Olot	48,8	55,35
Garrotxa	46,3	54,31
Catalunya	40,5	53,88

Font: elaboració pròpia

-Taula 8-
Taxa d'activitat segons sexes (%). Olot

	homes	dones
1981	71,17	38,76
1991	66,11	45,73

Font: elaboració pròpia

L'atur, baix comparat amb altres àrees geogràfiques, ha augmentat molt darrerament degut en gran part a la crisi del tèxtil. S'ha de tenir en compte, però, que aquesta taxa es veu possiblement matisada per l'expansió de l'economia submergida.

COMPRI FRIGORÍFICS D'AVUI
A PREUS D'AHIR A

Electrodomèstics

JAUME SALA I
VILARRASA

Solament primeres marques

Model F 175 litres	12.990,- impostos inclosos
F 200 -	14.880,-
F 310 -	17.440,-
F 335 -	19.330,-

Descongelen i evaporen automàticament l'aigua

-Taula 9-
Taxa d'atur (%)

1978	2,5%
1991	11,2

Font: elaboració pròpia

Uns altres indicadors econòmics importants són el nombre de cotxes per cada 100 habitants i el nombre de línies telefòniques.

-Taula 10-
Nombre de cotxes per cada 100 habitants (dades aproximades)

	Olot	Estat Espanyol
1976	37	15
1996	62	35

Font: elaboració pròpia

-Taula 11-
Evolució del nombre de telèfons

1969	1621
1981	7213
1994	11434

Font: elaboració pròpia

L'agricultura, amb poc pes ja el 1975, aquests últims anys s'ha vist condicionada per l'entrada a la CEE. Europa és excedentària en alguns productes que es produeixen a la comarca fet que ha comportat una disminució del preu del producte, que juntament amb l'encariment de la maquinària i l'augment del cost de la vida han influït molt en el flux de població activa cap a la indústria i als serveis.

Pel que fa a la indústria, els dos sectors tradicionals a Olot són el tèxtil i el carni, el comportament dels quals ha sigut molt diferent durant el període estudiat. El tèxtil, a partir de 1975/76, pateix una intensa crisi degut a la persistència d'estructures empresarials poc modernitzades, la introducció

de nous materials substituïts com les fibres sintètiques i la forta competència d'altres països amb costos de producció més baixos. La necessitat de millorar la competitivitat ha comportat nombroses reduccions de personal, el tancament d'algunes fàbriques i l'augment de l'economia submergida amb petits tallers no declarats i treball a casa.

La indústria càrnia, en canvi, s'ha modernitzat i reestructurat per adequar-se a la competència i qualitat del Mercat Comú i és, ara com ara, un sector bastant competiu.

El terciari, com ja hem comentat anteriorment, ha crescut molt durant aquest període. Això és així tant pel comerç com pel turisme. El comerç d'Olot és, en general, de tipus tradicional i familiar i de dimensions relativament reduïdes. Els darrers anys però el comerç tradicional s'ha hagut d'afrontar amb una forta competència per part de grans superfícies comercials (que per altra banda no deixen d'augmentar). Sovint l'única solució per a la petita botigueta ha estat tancar. Al mateix temps que es tancaven comerços tradicionals s'han anat instal·lant tota una sèrie de tipus d'establiments nous: botigues amb franquícies, botigues de multimèdia, botigues especialitzades en plats preparats, vídeo clubs, establiments de dietètica, empreses de treball temporal...

-Taula 12-
Evolució del comerç a Olot

	1976	1992
Alimentació	201	191
Vestit i calçat	135	153
Parament de la llar	92	103
Higiene i salut	22	53
Vehicles i auxiliars	22	33
Cultura i lleure	89	153
Comerç múltiple	3	5
TOTAL	564	693

Font: Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Girona

Pel que fa a la localització, a mitjans dels anys setanta, el comerç estava concentrat bàsicament al centre de la ciutat. Els barris perifèrics comptaven només amb una feble xarxa que no sempre cobria les necessitats bàsiques quotidianes. Per contra, els establiments de gran superfície que s'han instal·lat a la ciutat aquests últims anys han acudit a la rodalia, tot cercant terrenys aptes.

Su disco, cartucho o cassette en
SIBIDI
Siempre últimas Novedades

D'altra banda, el creixent notable en el nombre de sucursals bancàries i de caixes d'estalvi (taula 14) té la seva explicació en el decret de liberalització de la seva implantació aprovat el 1974.

-Taula 13-
Evolució de l'equipament financer d'Olot

	bancs	caixes d'estalvi
1965	4	2
1979*	13	5
1995	18	17

Font: elaboració pròpia
* dades aproximades

Tot i que Olot i comarca no tenen una tradició turística, aquests últims anys el nombre de visitants ha augmentat considerablement. La causa s'ha de buscar en la confluència de la consolidació del Parc Natural de la Zona Volcànica i el nou interès de la població per la natura i el desenvolupament del turisme rural.

El 1976 la majoria dels visitants d'Olot venien per motius de feina fet que demostra que la zona no havia estat promocionada com a centre turístic. Els turistes eren, en bona part, parelles del país d'una certa edat. A part de la gent de pas, pràcticament l'únic turisme estranger era el que s'allotjava al càmping, holandesos en la seva gran majoria. D'altra banda, l'antiguitat de la infraestructura hotelera reflectia el baix creixement turístic del moment.

Actualment les estadístiques ens situen la major part dels turistes com a procedents de la resta de Catalunya, seguit molt de lluny per francesos, britànics, alemanys i holandesos.

-Taula 14-
Allotjament a la ciutat d'Olot (nombre de places)

	hotel/hostal/pensió	alberg de joventut	càmping
1976	452	-	180
1996	358	84	180

Font: elaboració pròpia

En analitzar les places hoteleres de la ciutat podria sorprendre en un primer moment el fet constatar que hi ha hagut una reducció en nombres absoluts de les mateixes. Tanmateix el nombre d'hotels ha augmentat i amb ells la qualitat de l'oferta. A més cal tenir present l'augment de places i d'allotjaments ofertats en el conjunt de la comarca.

-Taula 15-

Places disponibles a la Garrotxa sense comptar amb Olot. 1996 (dades aproximades)

càmping	1973
cases de colònies	1257
hotel/hostal/pensió	512
residències-cases de pagès	262
TOTAL	4004

Font: Institut Municipal de Promoció de la Ciutat, Olot.

EDUCACIÓ

En quan al tema de l'educació, els fets més significatius són, sens dubte, el canvi en el sistema educatiu, l'ampliació de centres i la localització d'estudis vinculats a la universitat..

Durant el curs 1994/95, per primera vegada a la seva història, Olot disposa d'estudis universitaris. Es tracta de la Diplomatura d'Enginyeria Tècnica d'Informàtica de Gestió de la UNED (Universitat Nacional d'Educació a Distància). D'altra banda, la Universitat de Girona ha escollit també aquesta ciutat a l'hora de decidir la seu de la Càtedra de Geografia i Pensament Territorial i la realització d'alguns cursos d'estiu.

-Taula 16-

	1976	1996
<i>Pre-escolar i EGB/ Centres d'educació infantil i primària</i>	Escola St. Roc Escola St. Pere Màrtir Grup Malagrida Pares Escolapia Escola Petit Plançó Escola M. Reina-Cor de Maria Escola Llar Escola Puigsacalm Col.legi Ntra. Sra. del Carme Escola Joan XXIII	Escola St. Roc Pla de Dalt Grup Malagrida Escola Pia Escola Petit Plançó Escola M. Reina-Cor.de Maria Escola Llar Volcà Bisarques
<i>Educació especial</i>		Escola Joan XXIII
<i>Altres (estudis mitjans)</i>	Institut de Batxillerat Montsacopa Institut de Formació Professional Garrotxa Acadèmia Fornos de secretariat Acadèmia Plantalech Escola de Belles Arts	Institut Montsacopa (IES) Institut Garrotxa (IES) Institut Bosc Coma (IES) Curs Accés a la Univiversitat Escola d'Arts Aplicades
<i>Estudis universitaris</i>		Enginyeria T. d'Informàtica de Gestió Càtedra Geografia. i Pensament Territorial

Font: elaboració pròpia

SANITAT

L'equipament sanitari, tot i les millores dutes a terme durant aquest període, continua sent insuficient sobretot pel que fa a llits d'assistència general. Mentre fa 20 anys la ciutat disposava de dos centres hospitalaris (Hospital de Sant Jaume i Clínica del Tura) actualment només compta amb un d'àmbit comarcal. D'altra banda, la multiplicació de les places en residències per a la gent gran va lligat a l'envelliment de la població així com en els canvis en els models de vida.

-Taula 17-

Nombre de llits hospitalaris

	1979	1996
Assistència general	49 (ampliables a 74)	81
Geriatría	70	360

Font: elaboració pròpia

URBANISME

A mitjans dels anys setanta, la ciutat disposava d'un Pla General expansiu i poc definit, fet que explica desastres urbanístics que es feren durant el seu període de vigència. És però ja en aquesta època quan comença a donar-se un debat sobre el futur urbanístic de la ciutat. No serà fins al 1982 amb la Revisió del Pla General que es disposarà d'una figura per intentar millorar la situació en què el Pla del 62 havia deixat la ciutat. D'altra banda, la necessitat de dotar a la ciutat de més sòl industrial portà a la Revisió Parcial del Pla General al 1991. De fet, la concentració de plantes industrials en una zona específica amb la necessària dotació d'infraestructures no es donà a Olot fins a finals dels 80 i inicis dels 90.

Seguint el model d'altres ciutats catalanes com Barcelona i Girona, Olot i comarca redactà el seu Pla Estratègic el 1993.

MEDI AMBIENT

Mentre que el 1976 la comarca de la Garrotxa no comptava amb cap figura de protecció, actualment és afectada per 5 zones del Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN), fet que representa el 48,5 % del territori comarcal. La Garrotxa és la comarca catalana que té més territori inclòs en el PEIN.

-Taula 18-

1982 Llei 2/1982 de protecció de la Zona Volcànica de la Garrotxa. La ZVG es converteix en Paratge d'Interès Nacional
 1985 Llei 12/1985 d'Espais Naturals de Catalunya. La ZVG esdevé Parc Natural i les Reserves Integrals d'Interès Científic passen a ser Reserves Naturals
 1992 S'aprova el PEIN

Font: elaboració pròpia

D'altra banda, pel que fa al tema de les deixalles (10000 Tn al 1984 i 12000 Tn el 1996) les dades de què es disposa denoten un augment considerable de les mateixes igual que qualsevol àrea urbana del país. L'Ajuntament d'Olot des de la Regidoria de Medi Ambient ja fa uns quants anys que practica la recollida selectiva de deixalles.

-Taula 19-

Nombre de contenidors segons recollida selectiva. 1996

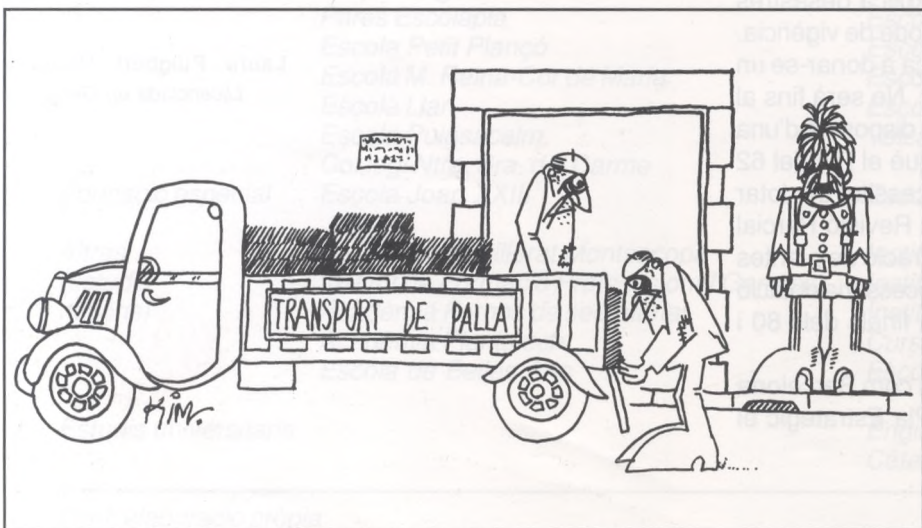
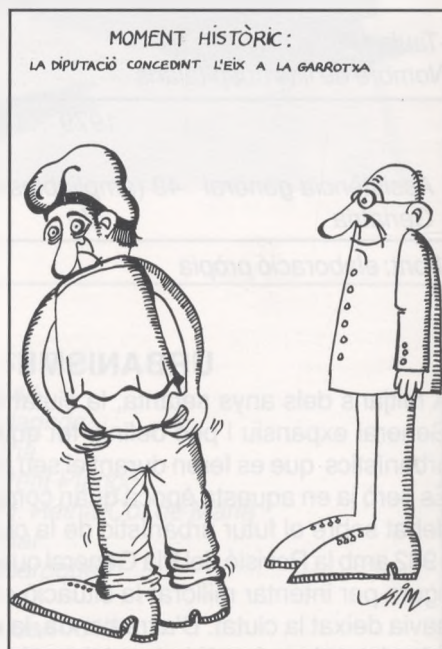
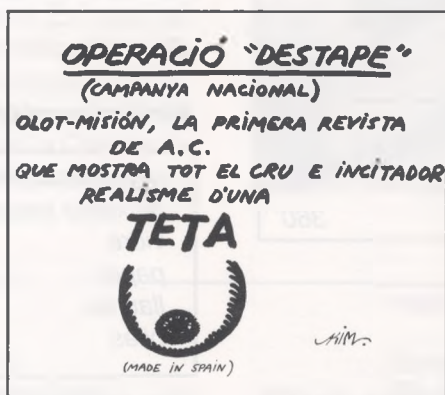
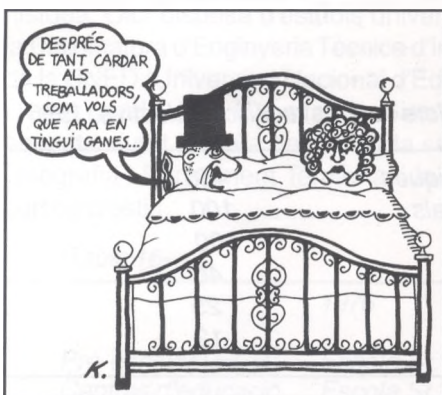
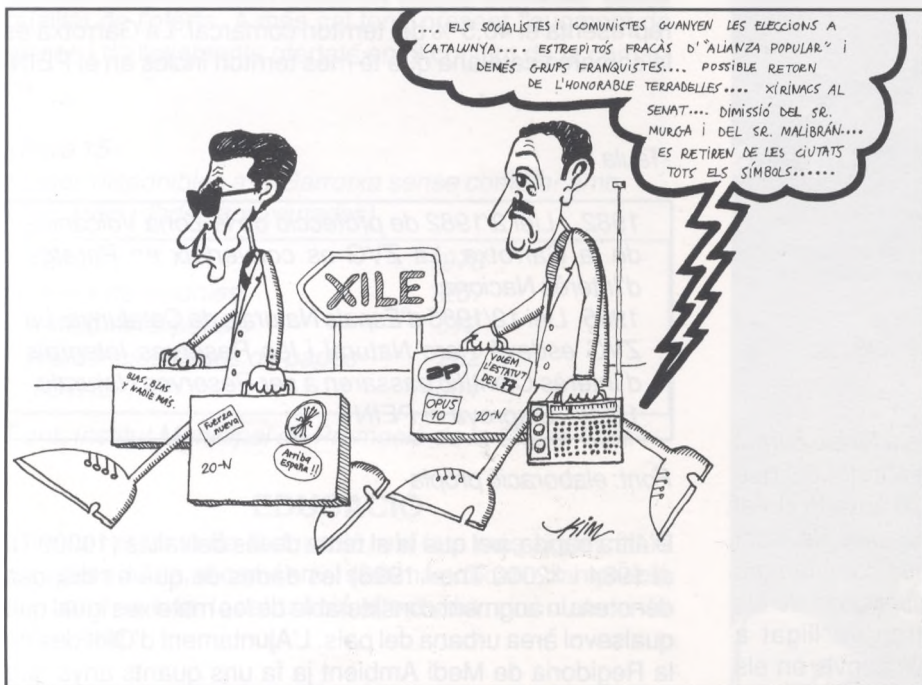
deixalles domèstiques	450
deixalles industrials	100
vidre	100
paper	40
llaunes	25
piles	12

Font: elaboració pròpia

Laura Puigbert Manel.la
 Llicenciada en Geografia

L'ALTRE HISTÒRIA D'OLOT

Selecció d'acudits d'en Kim Domene, d'ara fa uns vint anys, destinats a la publicació "OLOT-MISIÓ" que en aquells moments no varen passar "l'auto-censura" de l'equip directiu.

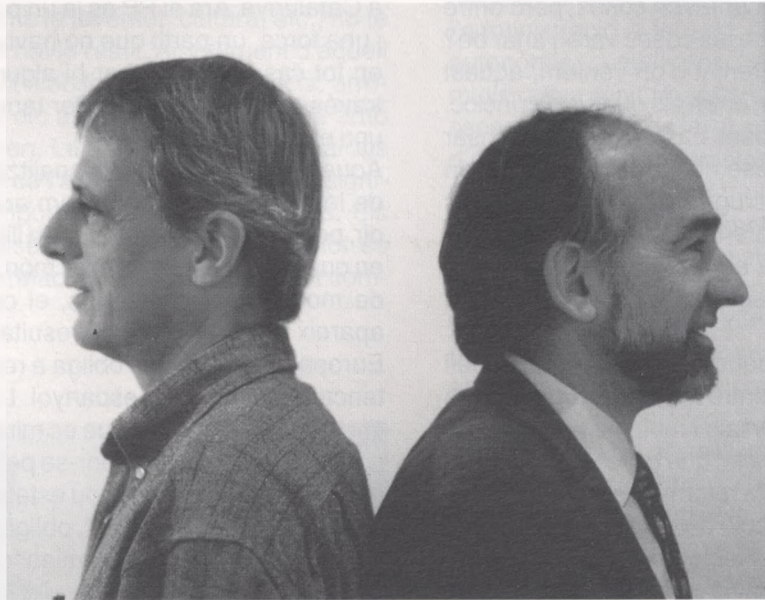

OLOT·misió

Anys 1970
Kim Domene

Lluís Sacrest/Arcadi Calzada
Arcadi Calzada/Lluís Sacrest
Entre el record, l'esperança
i la necessitat de crear futur

1

ARCADI CALZADA. «...en aquell moment la implicació política i el compromís era molt fort, veníem marcats pel desig de trencar amb la situació anterior, de fer estratègies que acabessin amb el franquisme i que s'iniciés el procés de llibertats. En aquest sentit, l'expressió màxima va ser en el seu moment l'Assemblea de la Garrotxa, així com totes les «terceres vies». Crec que hi havia, en tots, un model molt ideològic i culturalment molt potent, entesa la cultura com a concepte. Evidentment tot això va crear unes expectatives, unes il·lusions i uns projectes que cal veure si encara hi són, i si han passat o no.

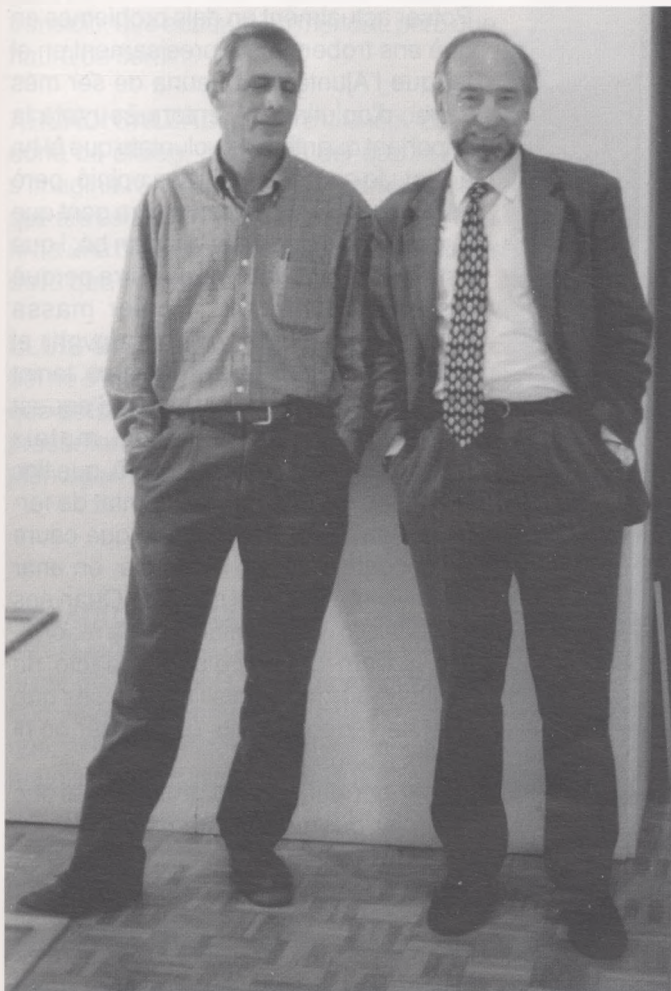
Personalment, si ara faig el salt fins al present, el que almenys jo trobo, a nivell de l'entorn, és que el que ha canviat precisament és aquella motivació cultural recolzada per un suport ideològic, així com un determinat concepte de país i de model social que avui no es donen de la mateixa manera per moltes raons. Entremig, hi ha la trajectòria personal. Trajectòria que, en el meu cas, em porta a estar a la ciutat un cert temps, per més endavant viure la ciutat i la comarca des de les responsabilitats que m'han correspost, sigui

des del Parlament o des de la Diputació, fins arribar a avui que per una sèrie de circumstàncies vaig deixant la política. Sóc de l'opinió que la nostra generació enteníem la política d'una determinada manera, com un servei, com una vivència personal que formava part del bagatge cultural i de l'entorn que vàrem viure. Actualment, renuncio a tenir una presència directa i activa de professionalitat política; intento ser un professional quan parlo de política, però no vull convertir la política en la meua professió. En aquest moment, hi ha altres coses que em mantenen fora de la primera línia de responsabilitats polítiques».

LLUÍS SACREST. «Pensant en el que érem i pel que lluitàvem aquells anys, el 76, el 75 o l'any 77, crec que les expectatives que teníem en aquells moments s'han complert bastant. Sóc optimista sobre l'evolució del país i penso que hi ha massa desencantament. Segurament que aquest desencantament prové de reflexionar poc sobre quines eren les possibilitats que teníem en aquells moments i què era el que volíem. Veníem de quaranta anys d'un país sense

però ara tinc la sensació que acaba una etapa històrica i en comença una altra.»

LLUÍS SACREST. «Possiblement perquè tot hagi funcionat bé hi ha tingut un paper important el fet que la instauració de la democràcia ha vingut paral·lela a uns moments de bonança econòmica, de creixement econòmic, que ha permès que el país canviés substancialment. Quan jo estava a l'Ajuntament d'Olot l'any 75, crec recordar que el pressupost municipal era de 30 milions de pessetes, dels quals una vegada tretes les despeses inevitables quedaven sols un muntant d'uns 3 o 4 milions de lliure disposició. Si compares els serveis que el ciutadà rebia en aquell moment amb els que té ara, crec que no ens equivoquem parlant d'un balanç positiu. Tenint present, però, que sempre hi ha uns serveis que funcionen més bé que d'altres. Des de serveis vinculats a l'ensenyament fins a guarderies, passant per aspectes vinculats amb la joventut, cultura, etc., no té res a veure. És que no hi havia res! L'Ajuntament d'aquell temps, era un Ajuntament d'absoluta supervivència: arreglar quatre forats i ja no dic asfaltar carrers perquè amb prou feines se n'asfaltaven. La democràcia va arribar als Ajuntaments, i l'augment de l'activitat econòmica va significar un augment molt important dels seus recursos. Els serveis que avui té qualsevol persona d'Olot a Olot és notablement abismal en relació al passat, no es pot comparar...»

ARCADI CALZADA. «... i a més, fixa't, en allò que era obsessivament preocupació nostra: ensenyament i sanitat com a eixos importants des del punt de vista social. A Olot tenim un Hospital important ja, i a nivell d'ensenyament el canvi que s'ha fet, i que l'estem veient ara amb els tres instituts, és absolutament increïble.»

2

LLUÍS SACREST. «...en general els partits a Olot han set sempre bastant fluixets. Si alguna cosa em preocupa de cares al futur, perquè em preocupa ja actualment, és la feblesa política global que tenim a Olot. En aquest moment hem entrat en una situació, com ja he dit abans, de normalitat, i per tant, tots els pobles i totes les comarques lluiten molt per aconseguir la millora dels seus. Però hem de tenir present que els recursos són escassos, i que l'administració a fet una «bluf» a tots nivells -municipal, autonòmic,...- molt gros. Hi ha uns costos d'estructura administrativa molt importants i els recursos són molt més escassos que els de fa 10 anys. La capacitat d'endeutament d'aquestes administracions està esgotada, per dir-ho d'alguna manera, i per tant, ara és bàsica la iniciativa i la imaginació per a tirar endavant.

Ara podem entrar en una etapa d'inèrcia, d'anar subsistint, i jo penso que aquest és un perill grossíssim, i sobretot en un lloc com Olot que, com a costum un xic ancestral, té una tendència al tancament, al cofoïsme i a l'auto-satisfacció. En aquest moment d'evolució constant caldria dedicar molts esforços i molta imaginació per buscar solucions noves. Però això es precisament el que em fa por que no passi. Penso, i ho dic sincerament, sense ànims de fer cap crítica partidista, que les possibilitats dels partits a Olot és limitada, i que la capacitat de l'Ajuntament i de l'equip de govern és feble. Olot necessitaria molta més marxa de la que té. L'equip humà que sustenta l'Ajuntament em sembla que no és suficient; en aquest moment Olot necessitaria iniciativa, ajuntar esforços. Penso personalment que quan la Isabel Brussosa va entrar a l'Ajuntament, ...i no sols ella sinó ja amb en Pere Macias, el que calia era un pacte per ajuntar esforços. Sempre he pensat que un dels moments més brillants que ha tingut l'Ajuntament d'Olot va ser el moment en què CiU col·labora amb la CUE. Es varen ajuntar molts esforços en benefici de la ciutat. Ho vares fer tu Arcadi com Alcalde, i penso que va ser molt positiu per a Olot. Per què? Perquè a Olot només ajuntant esforços i fent un programa que realment pugui ser acceptat per molta gent, hi ha possibilitats de tirar endavant, sinó...»

ARCADI CALZADA. «Jo coincidiria amb en Lluís. Primer, és veritat que hi ha moments que és necessari aglutinar tots els esforços com es va fer. A mi em va semblar que en aquell moment s'havia de fer el model de la ciutat, definir clarament el model de la ciutat, i no era bo que només es fes des d'una perspectiva que era la dels que havíem guanyat aquelles eleccions municipals.

Situem-ho a avui. S'ha individualitzat molt tot. La càrrega ideològica que portàvem abans, avui no és tan forta, s'ha desideologitzat el panorama. Estem en una etapa de personalismes o de persones individuals situades a diferents

llocs, i és veritat que el panorama polític dels partits a la comarca, i també en general, no s'ha enriquit. Abans, qualsevol de nosaltres buscava la seva ubicació per aportar i per a treballar d'una manera col·lectiva.

En aquests moments el que primer hem de definir és cap on volem que vagi la ciutat. Fa quinze o vint anys crec que sabíem bastant com volíem aquesta ciutat, sabíem l'edifici que havíem de fer. D'alguna manera crec que la casa, l'habitable, el tenim. Ara tenim dues solucions: viure a dins la casa de renda i anar fent la viu-viu, segurament estarem còmodes, estarem més o menys bé; o dir bé, aquesta ciutat cap on ha d'anar? Arribats a aquí, jo penso que s'ha acabat l'etapa de les grans infraestructures, ja hi són, ara hi haurà una etapa en tot cas de millorar aquestes infraestructures i de continguts. Es a dir tenim uns equipaments, es diguin esportius, culturals o socials, i cal preguntar-nos, què passa amb aquests equipaments? És el moment en què cal pensar o repensar la ciutat per veure quin paper vol jugar. Quin paper vol jugar en el camp de les arts, en el camp de la cultura, en el camp dels esports, etc. Continuaran havent-hi diferents partits enfrontats en unes eleccions municipals, amb alguns temes amb els quals no es posaran d'acord, és igual, el que és important, però, és que sapiguem cap on anem. La gent de la ciutat d'Olot s'hauria de repensar quina ciutat vol a partir d'ara, com la vol, què ha de ser, i quin paper ha de jugar Olot en el context de les ciutats mitjanes de Catalunya.»

3

ARCADI CALZADA. «Personalment tornar-me a implicar de manera directa amb l'Ajuntament no forma part de cap dels meus objectius actuals, ni personals, ni polítics. Si la ciutat entra en una inèrcia de gestió ordinària, d'anar fent, jo em dedicaré a la meua vida privada i professional, participant, això sí, en les coses de la ciutat que m'agradin i m'interessin a nivell personal. Si, per contra, la ciutat agafa un cert revulsiu, es dinamitza i agafa vida com a tal, de ben segur que alguna cosa procuraré aportar-hi.»

LLUÍS SACREST. «La meua decisió política important la prenc a les eleccions del 79 quan, havent estat Diputat a Madrid, se'm demana que em torni a presentar a les eleccions del 20 de març del 79, i decideixo no presentar-m'hi.

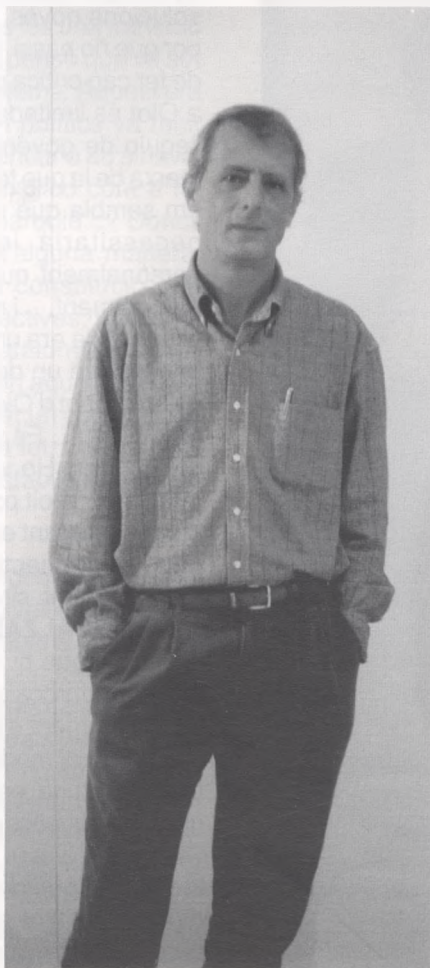
La decisió la prenc, bàsicament, perquè havia estat fent política des dels finals dels seixanta, i en començar-se a dibuixar el fet que els que estaven en la política es professionalitzarien en la política, vaig veure que si optava per tornar-me a presentar significava pujar definitivament al carro de la política, i

no m'interessava. Mentre vaig estar a Madrid jo vaig continuar fent la meua feina de docent, donant classes, poques, però no vaig voler deixar mai el món de l'ensenyament. La decisió que vaig prendre va ser la de no professionalitzar-me políticament en el món parlamentari, fos a Madrid o posteriorment quan se'm va plantejar de cares al Parlament de Catalunya. Vaig optar per entrar més de ple en el món de l'ensenyament, i poder-me mantenir en una opció que no rebutjava i que era la política local. Així va ser com em vaig presentar a les primeres eleccions a l'Ajuntament com a cap de llista del PSC, si bé de la política parlamentària, tot i que va ser una experiència molt agradable, vaig fer-ne creu i ratlla. El que mai no vaig excloure, ni he exclòs ara, és el fet dedicar-me a la vida local: des de tenir una presència pública a l'Ajuntament, com la vaig tenir en el primer Ajuntament democràtic, o interessant-me per la política municipal, però sense tenir un càrrec públic.

La gent que vàrem viure aquell moment la política no la deixarem mai. I en referir-me a la política ho dic en el sentit més ampli de la paraula: preocupar-se, tenir interès i preocupació per les coses col·lectives. En aquest sentit jo sempre he mantingut un cert interès, el mantinc i el continuaré mantenint, això no vol dir, però, que aquest interès s'hagi de plasmar en ser present en una candidatura. No ho sé, tampoc no ho descarto. Sé que continuaré treballant per Olot i la comarca, és un tema que m'apassiona, m'ha apassionat sempre, però penso que es pot treballar des de molts àmbits. Per amor que les coses a Olot vagin bé s'hi pot treballar des de l'Ajuntament, o s'hi pot treballar des de fora de l'Ajuntament.

Potser actualment un dels problemes en què ens trobem, està precisament en el fet que l'Ajuntament hauria de ser més capaç d'aglutinar a l'entorn seu tota la important quantitat de voluntats que hi ha a Olot. Jo expresso la meua opinió, però estic segur que hi ha molta altra gent que té ganes que les coses es facin bé, i que està aportant el seu gra de sorra perquè les coses funcionin. Potser massa aïlladament. Potser caldria afavorir el sentiment col·lectiu que jo reclamo, tenint present que el pal de paller d'aquest esperit hauria de ser el mateix Ajuntament. Em preocupa, però, que tinc la sensació que no hi ha voluntat de fer-ho. Estem en un moment en què caure en la continuïtat, en la inèrcia, en anar sobrevivint, serà fatal per Olot. Quan ens n'adonarem costarà molt més de reaccionar. Estem davant d'una situació de canvis molt importants i hi ha coses que hem de ser conscients que potser no hi serem a temps.

Potser per deformació professional tinc molt clar que un dels greus problemes d'Olot és la formació. Vivim lluny dels centres de formació i d'informació i, per tant, el tema de les comunicacions és fonamental per Olot, i per tant les hem de millorar, hem de fer l'eix Vic-Olot..., però

hi ha temes a la llarga que poden ser més importants que les comunicacions, com és el tema de la gent que està treballant a Olot, perquè sinó d'aquí a un temps vindran gent de fora i pendran la feina a gent d'aquí perquè estaran tècnicament més ben preparats. Aquest és per a mi un problema gravíssim que s'ha d'estudiar amb una certa perspectiva.»

4

ARCADI CALZADA. «...tant en Lluís com jo, en la primera etapa democràtica, ens vàrem implicar molt en la vida d'aquesta ciutat. Vàrem contribuir, d'alguna manera, a la definició d'una ciutat que en aquell moment sortia de la inèrcia del passat. Pot ser que si ara torna a haver-hi gent que es plantegi el futur de la ciutat, pensi que si nosaltres en aquell moment vàrem agafar la torxa també puguem fer-ho ara, i aglutinar altra gent fora de l'estricta nucli dels partits per intentar reflexionar sobre el futur. Des d'aquesta perspectiva podria entendre que hi hagi gent que pensi en nosaltres, en tant que en els últims anys no hem estat directament implicats en la vida de la ciutat, i que, per tant, no hem estat esclaus de les petites coses del dia a dia, les quals acaben lligant molt.»

LLUÍS SACREST. «Suposo que també s'hi pensa en el moment en què desapareix d'Olot una persona com en Pere Macias que ha estat 11 anys a l'alcaldia, i que el substitueix la Isabel Brussosa, una persona de qui la gent és possible que tingui una imatge de transició, que acabarà un mandat, però que haurà de sortir...»

ARCADI CALZADA. «Faré un incís. És una dona de diàleg, molt més del que la gent s'imagina. Si palpeu i parleu amb la gent que ara està a l'Ajuntament, observareu que hi ha una disposició al diàleg molt més forta de la que hi havia...»

LLUÍS SACREST. «...jo no dic que la Isabel no s'hagi de tornar a presentar. Però sí que potser la població té el dubte de si es presentarà o no. Per tant, es lògic que es plantegin i es qüestionin altres persones.»

5

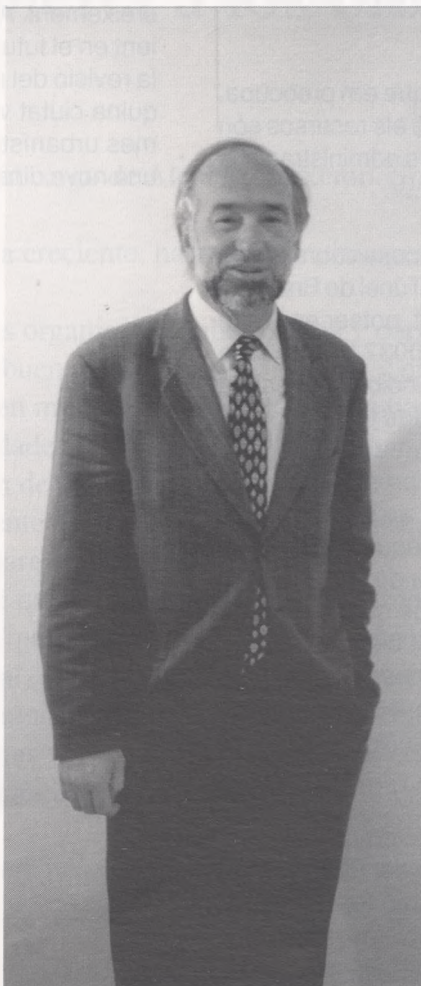
ARCADI CALZADA. «Aquesta reflexió que estem fent a nivell d'Olot es dona també a nivell de tot el país. El país és conscient que estem en una etapa nova i diferent, i que, per tant, requereix reflexionar sobre la mateixa. Què passarà durant aquests dos o tres anys? Serà molt més fàcil pensar en candidatures que es recolzin més en persones i en equips que aglutinen molt més? Segurament, és possible. Ni en Lluís ni jo no podem avançar res del que pot passar...»

LLUÍS SACREST. El que ens ha de fer reflexionar a tots col·lectivament és el fet que és fotut que a Olot no hi hagi més líders, i no pas perquè jo me'n consideri. En una ciutat com Olot n'hi hauria d'haver més, i això ens ha de portar a pensar perquè es dona aquesta situació. Per altra banda, sempre he cregut en la renovació. De fet després de les primeres eleccions municipals podia haver continuat a l'Ajuntament. Si vaig desestimar-ho va ser, primer, perquè ja feia 11 anys que hi era, i també, perquè quan es parla de renovació s'ha de plasmar en fets. La gent ha de plegar, i ha de donar pas a noves persones, ja que és l'únic camí perquè es vagin creant nous punts de referència. La gent vol un punt de referència, però crec que també es bo que hi hagi buits, perquè poden afavorir que apareixi nova gent. El que sí em preocupa extraordinàriament és la situació de feblesa del govern municipal actual. I no ho dic per la Isabel. En aquest sentit penso com tu, que és una persona de diàleg, però estic totalment convençut que Olot necessita que la gent que hi ha al PSC o a Esquerra puguin aportar coses positives per a la ciutat. I això ho necessitem, no és baladí. Olot necessita una altra vegada que s'ajuntin esforços. En aquest sentit i sense que els partits hagin de deixar de ser partits, en el moment que s'està en una institució és fonamental que aquella institució funcioni!

Quan em refereixo a Olot, m'estic referint també a la comarca. El que necessitem és una política global per a la mateixa. Cal recordar, en aquest sentit, que amb la Mancomunitat de municipis, l'any 80, es feien plantejaments

molt més agosarats que els que posteriorment hem estat capaços de fer. En aquells moments parlàvem de Plans Comarcals, de Zonificacions Industrials Comarcals,... I ara la dinàmica de cada població ha portat més a tancaments. No hi ha hagut una «llançada» col·lectiva. Per tant, quan parlo d'ajuntar esforços, no m'estic referint que Esquerra, el PSC, Convergència o Unió, hagin de ser una única cosa. Cadascú ha de ser el que és, i en aquest sentit tant de bo que els partits s'enforteixin. Ara bé, també hem de ser prou reflexius com per dir: l'actual equip de govern té capacitat per tirar les coses endavant?

Per a mi la resposta té dues qüestions bàsiques. Una, el debat sobre què és el que volem, sobre quines són les línies, quin és el projecte entusiasmador per al conjunt de la ciutat; i aquí l'Ajuntament hauria de ser-ne el capdavanter. L'altra, tenir present que s'ha de fer un esforç per a la millora de la gestió quotidiana. Hauria de funcionar més bé l'Ajuntament. Cal doncs una perspectiva de futur, però també una millora en la gestió. Penseu que Olot és una ciutat petita, molt governable, i per tant a nivell de gestió es podria millorar molt...»

ARCADI CALZADA. «... sobretot perquè a nivell de recursos entrarem en una etapa desestabilitzadora molt forta. Durant sis, set, vuit anys no en vindran gaires més de recursos dels que tenim ara. Estem, a Europa en el seu conjunt, en una etapa de gran estabilitat, precisament per sanejar una mica les disbauxes econòmiques que s'han produït. Per tant, aquest accent en les despeses, en els continguts, en la prioritització, ara és cabdal. Ara s'ha de fer la llista: què és allò més fonamental i què no ho és...»

LLUÍS SACREST. «... per tant, hem de ser capaços de gestionar molt bé i molt eficaçment per aprofitar al màxim els recursos. Hem passat uns anys que com que l'administració tenia molts recursos, el diner a suplert l'esforç humà. En canvi ara, com que la despesa estarà continguda, hem de rendibilitzar-la molt, hem de ser capaços de gestionar-la molt bé. I per altra banda hem de ser capaços de fer entrar un factor que per a mi durant aquests anys no s'ha aprofitat prou: el recurs humà, les idees, la imaginació, ajuntar esforços, ajuntar voluntats, etc.»

ARCADI CALZADA. «Jo hi afegiria: la qualitat com a sinònim d'exigència i de rigor no és un luxe sinó que avui és una necessitat. Aquest és el nord a partir d'ara.»

6

ARCADI CALZADA. «...tenim un gran repte: l'eix i Bracons. La resposta potser tardarem un anys en tenir-la, però la tindrem. El tema comunicacions no està resolt encara. És evident, i ara es pot retardar...»

LLUÍS SACREST. «...aquest és el tema que em preocupa. Estem en un moment de dificultats en què els recursos són escassos en tot el país, i en el que totes les administracions estan endeutades,...i que durarà temps,...»

ARCADI CALZADA. «...mira, et diré una cosa sobre el que tu dius, Lluís. Per exemple, parlem clar, el Túnel de Bracons. Es veu clar que no es farà aviat, i per tant, potser ens hem de plantejar: quan és farà? El 2002? El 2003? Si arribem a la conclusió que és absolutament imprescindible, ens caldrà plantejar-nos la possibilitat de fer un peatge tou que pugui finançar el retard de sis anys. Si hi ha un acord global a nivell col·lectiu, ens pot permetre fer una pressió molt més forta a les institucions que correspongui. Jo ja entenc que una administració, la que sigui, em digui: aquest túnel no el podem fer ara perquè hi ha un problema de dèficit públic que hem de controlar, i unes prioritats que ens obliguen a un rigor financer determinat. Doncs, molt bé, pensem-hi, reflexionem-hi. Jo he apuntat l'opció del peatge tou, com pot sortir alguna altra proposta. Sinó, només ens quedarà el recurs de protestar i cridar. Es a dir, cal ara més que mai repensar moltes coses.»

LLUÍS SACREST. «Sí, i és un repte. Per exemple, aquests dies s'ha tornat a plantejar la revisió o no del Pla General. Una revisió d'un Pla General sempre és un repte si en el fons hi ha un debat sobre el model de ciutat que volem. Jo sóc partidari sempre de la revisió, malgrat els riscos que

això comporta, perquè és un revulsiu. Un revulsiu en aquest moment bo per plantejar un debat sobre el futur, ja que un Pla General implica també concretar on volem anar...»

ARCADI CALZADA. «...és la definició del model...»

LLUÍS SACREST. «...és la definició del model. L'altra posició, que respecto, evidentment, és la més conservadora de dir: no, no, anem fent revisions puntuals i anem tirant així. Tirar així, sempre s'hi pot tirar. Sempre es pot optar per aquesta situació d'anar mantenint, d'anar fent la viu-viu, per dir-ho d'alguna manera, però a mi em sembla que és el pitjor que ens pot passar a Olot. En aquest moment cal córrer riscos. Avançar sempre vol dir córrer riscos, i prendre decisions vol dir que evidentment et pots equivocar. Jo sempre seria partidari d'assumir riscos, no fer-ho ens condueix a la situació actual.

Pujar una criatura és un risc, per uns pares pujar un fill és sempre un risc, per un mestre educar un nano és sempre un risc, mai no tens el compte de pèrdues i guanys de manera tan clara com ho té una empresa mercantil, no obstant tothom l'assumeix aquest risc, i tothom mira de fer-ho al màxim de bé, i la gent se'n surt prou bé. A mi em sembla que una ciutat és el mateix. És a dir, ha de créixer i no ho podem aturar. Evidentment, quan més debat hi ha, quan més iniciatives hi ha, més riscos s'assumeixen, i per tant, es poden cometre alguns errors, però l'error més gran és no assumir-los.

ARCADI CALZADA. «Crec que el que cal revisar és el creixement. A nivell urbanístic el creixement serà molt més lent en el futur. La revisió del Pla General ha de comportar la revisió del model. La revisió ens ha de portar a analitzar quina ciutat volem en el futur, no limitant-nos sols als temes urbanístics, sinó a com la volem per a viure-hi, amb una nova dinàmica cultural per poder afrontar el futur.»

Joan Serra Capallera

El traspàs de poder

Fotografies: AHC d'Olot

Carta abierta a los olotenses

Queridos conciudadanos:

He comunicado la dimisión del cargo de Alcalde al Excmo. Sr. Gobernador Civil de la Provincia.

El motivo de esta decisión ha sido la creciente, hasta llegar a insuperable, incompatibilidad con la política del Gobierno.

La colmada politización de los organismos gubernativos y corporativos de la Nación, dificulta, hasta paralizar, por una parte, la buena marcha de los asuntos y problemas ciudadanos, y por otra, compele a adoptar decisiones en mi caso contrarias a mis ideales políticos.

Creo debo ser leal a las fidelidades que juré, hoy abolidas por decisiones del Gobierno, que al obrar así, me exime de la obligación de colaborar en su política.

Quiero agradecer profundamente a los olotenses la aceptación, colaboración y respeto que me han otorgado, y rogarles su gracia para con mis descaieros.

Puedo afirmar cumplidamente que a lo largo de estos sugestivos y aleccionadores nueve años de servicio a mi entrañable Ciudad, que tanto han ennoblecido mi vida, ha sido en todo momento mi objetivo, la primacía del bien general, apoyada en el respeto a la norma.

Mi hondo agradecimiento a todos los ex-concejales y a los actuales Concejales, apreciados compañeros de trabajo, indispensables y principales autores de lo conseguido.

Mi reconocimiento a los señores Funcionarios, y a toda la plantilla de esta estimada Casa Consistorial, por su leal y eficaz servicio.

Prego a la Mare de Déu del Tura la seva benedició per a tots els olotins

Juan de Malibrán Gelabert

No era senzill fer-ho. Les persones que durant tants anys, a Olot i a tot l'Estat, havien tingut com a objectiu preservar i promoure uns valors (polítics, socials i a voltes econòmics), que per ells eren els únics vàlids i possibles, havien d'obrir el país, fer un traspàs de poder o de la gestió del govern (local o supralocal) a altres que discrepaven i que, fins i tot, ho feien contundentment, exigint canvis, participació, obertura política, noves persones i nous mètodes, noves ideologies, radicalment contràries fins i tot a les existents. Era molt difícil encertar-ho i avui, a 20 anys de tot allò, podem dir que malgrat tot no va anar tan malament o si ho voleu que va anar prou bé. A un cost alt, elevat fins i tot en vides humanes. Deixant-hi alguns somnis i esperances pel camí.

El pas havia de ser des de l'autoritarisme a la participació, de la participació a la representativitat i de la representativitat a la responsabilitat en el nou exercici del compromís públic.

I es va fer, no sense dificultats, no sense costos personals. El moment va passar de la «tranquil·litat dels cementiris» a la convulsió del carrer amb manifestacions públiques, veus dissonants (per diferents, no pas per res més), a la pressió sobre els medis per conèixer la realitat i per poder-la canviar, a l'emergència de molts grups i opinions que no sabíem ben bé què representaven ni, moltes vegades, a qui representaven. Fou el moment del xoc descarnat del sistema desintegrat, caduc, però vigent i amb ganes de continuar en molts lloc i persones i el nou sistema que volia fer-se major d'edat ràpidament, que volia ser quelcom ja, actuar i canviar anys i anys de repressió per anys de POLÍTICA amb majúscules.

Per fer-ho, totes les excuses i tots els motius eren bons: els recitals, les manifestacions, les marxades, els estudiants, els treballadors, la pressió contínua que la mort del general Franco va permetre fer evident i que la incapacitat dels primers governs, amb Arias Navarro, encara va promocionar més. Un procés que se'ns feia molt llarg per a la reforma política, una demora excessiva per a les eleccions generals i més encara per a les municipals, una Constitució tardana. Però tot, fet en quatre anys i després de quaranta de dictadura!

I a Olot, si fa no fa, passava el mateix. Potser com sempre des de la distància, però que repassant l'hemeroteca dels anys 1976 i 1977 i refrescant la memòria de vint anys ençà, ens diu que Olot també es va moure i bé.

És l'època final de l'Alcalde Malibrán, fidel a la seva ideologia i no gens disposat a variar la condició que la història havia donat de guanyador al seu projecte polític i social. Probablement contrariat pels esdeveniments que tindrien lloc irremissiblement.

La petició d'amnistia com a primer gran xoc amb la nova realitat emergent. En Lluís Sacrest, en Joan Sala, aquells regidors que varen fer possible uns anys de reivindicació i exigència. L'Alcalde impedit la col·locació de cartells

demanant l'Amnistia, els promotors identificats, l'Ajuntament d'Olot havent-se de decidir pel sí o pel no a l'adhesió de petició d'Amnistia. El sí que guanya i l'Alcalde que perd, dient i mantenint que la campanya per l'amnistia era una campanya subversiva.

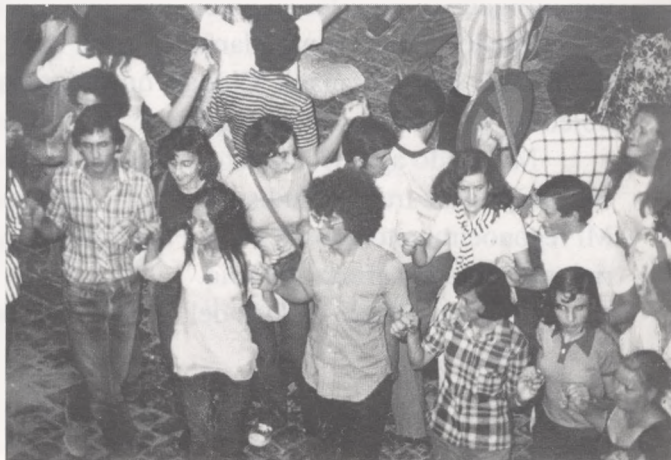
Els Reis d'Espanya a Olot, el febrer de 1976 i la reivindicació de l'Eix Transversal que el canvi de criteri de tantes persones va provocar que passés lluny d'Olot, condemnant la ciutat a quedar-se fora dels corredors ràpids de comunicació amb l'interior de Catalunya.

Les primeres vagues a Olot. Successivament, la de la construcció -demanaven un salari mínim de 17.500 pessetes! -, i la de Telefònica - amb amenaça de «Consejo de guerra»-. Olot ja no està tranquil! I més endavant, la vaga dels mestres estatals -100% de seguiment a la Garrotxa- i la del PNNs d'Institut.

Les primeres morts i ferits per la repressió i per l'odi d'uns i altres: Vitoria, Montejurra, San Sebastián, Atocha, i a tants altres llocs, que convulsionen violentament els dies del traspàs de poder.

La Marxa per la Llibertat a Olot, amb manifestació de 600 persones i repressió inclosa de la Guàrdia Civil. La Constitució de l'Assemblea Democràtica de la Garrotxa que agrupa un bon nombre de persones que es presenta al Teatre Principal d'una manera inèdita a Olot, amb un recital de Lluís Llach, banderes, pancartes, octavetes, crits, cants,... Una festa de la llibertat, tardana, però present a la pell de molts. Realment, les coses havien de canviar.

Els primers debats democràtics i el cicle «opcions polítiques» amb presentació dels programes i propostes de grups polítics desconeguts, inexistents per a molts, treballant-hi des de la clandestinitat altres. Havíem passat de la clandestinitat a la alegalitat i ens faltava arribar a la legalització. Però tothom es movia i molta gent volia saber qui eren aquells partits i anaven a escoltar-los, tot i que encara era silenci i prohibit a Olot, no pas a altres indrets. I comencen els mítings a Barcelona. El 22 de juny, el primer, fet pels socialistes al Palau Blaugrana, i molta gent present, cridant i «suant» socialisme. I Olot també hi era. El grup de Convergència Socialista de Catalunya que havia anat creixent des de l'any 1974 hi era, hi participava i es

contagiava de la força de la llibertat. Després també, participant activament en el procés constituent del PSC i promovent actes ben importants a Olot i a Girona, amb en Lluís Sacrest i en Daniel Terradellas, parlant davant de 5.000 persones.

Abans havia arribat el primer indult, de la mà del President Suárez. Una amnistia parcial, insuficient, que després s'ampliarà, però que permet la reunió i l'opinió amb major llibertat, sense tanta por ni tantes dificultats, que permet començar a pensar en el referèndum de la Reforma política, que guanya estrepitosament a Olot -93% dels votants favorables-, amb arrencada dels cartells que promovien l'abstenció, sembla que per instruccions de l'Alcaldia.

I el Congrés de Cultura Catalana que també arriba a Olot, on tindran lloc sessions ben interessants a finals de 1977, amb cloenda de la campanya de Salvaguarda del patrimoni Natural. I el català que és reivindicat als mitjans de comunicació olotins i als carrers, als nomencladors de les plaques.

L'Alcalde Malibrán diu públicament que està en contra de les eleccions, coherent amb els seus principis i el seu ideari. Ben present en la direcció del consistori, actiu encara. Perseguidor de la legalitat i dels actes que «no ho eren».

Mentrestant, el sindicalisme a Olot també va avançant, potser més convulsivament encara que els partits polítics, amb més dificultats per fer-se sentir i per ser útil, en uns moments en què el cost de la vida comença a augmentar i els sous dels treballadors són tanmateix ben baixos. Amb la Unió de Pagesos, que no pot presentar-se a la Garrotxa, que no pot explicar als pagesos perquè lluita i com ho fa. Però els esdeveniments es disparen. Les eleccions generals, les primeres en llibertat, vigilada encara, es faran pel juny de 1977 i la campanya comença ja al març. Olot no és una excepció. El 6 d'abril es retira el cartell de la «Jefatura Local del Movimiento» que hi havia davant de l'Església de Sant Esteve. Tot un fet, tants anys allà present i ara el treien. Tot un símbol. Ja érem legals, els partits podien ser legals. Ara ells també havien de legalitzar-se. Paradoxes de la història. Ara ja érem més iguals tots.

A Olot es discuteixen projectes urbanístics importants com el del Carrer Q, el passeig de Barcelona, l'edifici Poncam, les queixes dels constructors contra l'actuació exemplar de la Comissió d'Urbanisme Municipal i sempre l'Eix Transversal i la carretera Olot-Girona. Avui encara en podem discutir i reclamar de comunicacions a Olot, vint anys després.

El PSUC és legalitzat. I comença la campanya de «Volem l'Estatut». És Sant Jordi del 1977. Els ajuntaments són el lloc de concentració per reclamar-lo. A Olot, 952 persones firmen un manifest demanant-lo. El consistori s'hi adhereix, menys l'alcalde i el regidor Pagès; no hi són presents 7 regidors dels 15 que el formen.

Arriba la campanya de les eleccions generals. Olot és una festa. Cartells, mítings, recitals, actes festius. Mai no s'havia vist. 1500 persones a l'Ideal pel míting del PSC i després 5000 o 6000 persones a la seva festa del parc Nou. 4000 a l'acte festiu del Pacte Democràtic. La Garrotxa es mou i vota: 9.600 vots pel Pacte Democràtic i 8.100 pel PSC, els més votats.

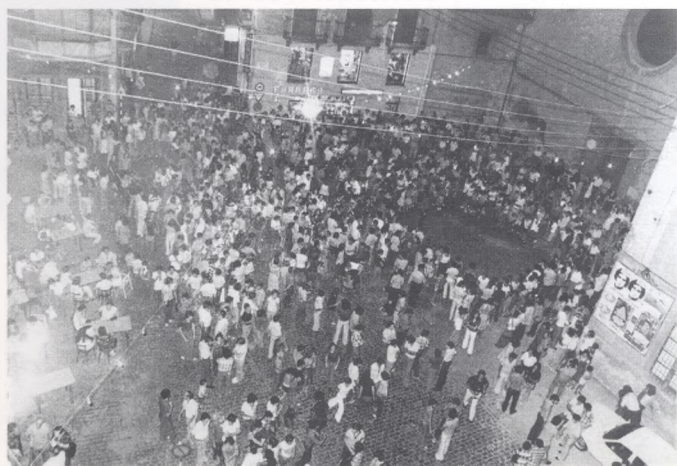
I passa el que ja es veia a venir. Nou govern a Madrid. Dimissió immediata de l'Alcalde Malibrán i del Governador Civil de Girona, el senyor Armando Muga, que també havia estat present sempre en

l'exigència de «legalitat». Dos punts de «l'ancien régime» que han de plegar per la tossuderia dels fets, de la llibertat i de la gent.

Entra com alcalde accidental, el primer tinent d'alcalde, en Francesc Casas. Es crea la Comissió Político-municipal per debatre i acordar els temes del municipi amb els partits i associacions de veïns, sabent ara per fi què representa cadascú i a qui representa.

El traspàs del poder a nivell local, quin eufemisme, com a molt, el traspàs del govern municipal, s'havia fet a Olot; començava una altra etapa que acabaria dos anys més tard votant els nous ajuntaments democràtics. Certament, no va ser gens senzill.

Xavier Casas

La protecció del medi natural des de l'Ajuntament

En primer lloc he de dir que el tema que se m'ha assignat és dels que menys em va, però encara que m'hagi tocat ballar amb la més lletja no puc pas eludir el ball.

Confesso que mai no m'havien preocupat els volcans i que l'estudi d'aquesta assignatura, com d'algunes altres, la vaig començar en arribar a l'Ajuntament l'any 1973, ja que a les primeres reunions ja van sorgir problemes per la greda del Montsacopa. Es van prohibir les extraccions, amb actuació inclús de la Policia Municipal. El mateix va passar en altres indrets, amb més o menys fortuna per parar-ho, ja que depenia de si era empu municipal o propietat privada. Més endavant, recordo la polèmica per situar els dipòsits de l'aigua a Montolivet. La manca d'aigua a les cases era un dels problemes més greus que ens vam trobar i el vàrem solucionar. Avui, amb la perspectiva dels anys, confesso que tornaria a tenir la mateixa postura, del tot contradictòria amb l'entorn dels ecologistes que, vagi per endavant, els respecto al 100 x100, quantitat que rebaixo a l'hora de compartir alguns dels seus criteris i que deixo a un nivell molt baix quan fan ús de la paraula «exigim» perquè entenc que està més a l'entorn de criteris dictatorials que democràtics.

Vàries proves de força les vam tenir en diverses ocasions, fins amb tribunals pel mig, per evitar destrosses que anaven a més.

En accedir a l'alcaldia el dia 24 de juny de 1977, el tema era un dels més preocupants, amb una lluita entre David i Goliat per haver d'enfrontar-nos a Mines Olot SA que tenia un contracte estatal per fer extraccions a tota la comarca.

Faltarien pàgines a la revista per detallar i esbocinar els problemes que tinguérem i les hores que hi dedicàrem diversos companys de consistori i el secretari Sr. Alexandre Cuéllar i altres funcionaris, per això em limitaré a sintetitzar les actuacions més destacades:

- Inspeccions prèvies per tècnics i advocats municipals per evitar les extraccions de la finca municipal del Crosat i posterior citació del representant local de Mines Olot SA.

- Pacte de no fer més extraccions a la finca.

- Constitució d'una comissió tècnica amb els senyors Solé-Sabarís, Joaquim de Solà-Morales i, com a coordinador, el senyor Lluís Paluzie.

- Demanar als parlamentaris catalans a Madrid ajuda per solucionar el problema.

- Taula rodona a la Casa de Cultura amb els senyors Solé-Sabarís, Oriol de Bolós, Lluís Paluzie i Arimany d'ICONA, i dos representants de Mines Olot.

Al final, aquests últims van fer una proposta d'explotació que no es va ni voler discutir davant la postura de l'Ajuntament.

- Escrit a la delegació provincial de Mines demanant la suspensió immediata d'explotacions.

- Formar una comissió tècnico-científica amb els Srs. Solé-Sabarís, Trilla, Pallí, Oriol de Bolós, Joaquim de Solà-Morales, Paluzie, Gassiot, Mallarach i Riera.

- Nomenar notari, advocats i procuradors per emprendre accions processals.

- Sol.licitar a l'enginyer en cap de la delegació provincial d'Indústria que comunicués la mena de substància que s'extreia (que era l'excusa que emparava la llicència) i si s'havien superat les quantitats que es podien extraure, així com que assenyalessin els recursos que es podien presentar, davant de qui i en quins terminis.

Es posa un raonat, complet i voluminós recurs d'alçada al Director General de Mines del Ministeri d'Indústria de Madrid contra la resolució del Delegat Provincial dictat el 31 d'octubre de 1977, acompanyat de 25 escrits, adhesions i informes de diverses personalitats, col.legis universitaris, entitats, acords municipals, nota de la comissió de control de les forces polítiques locals i un dossier complet de retalls de premsa.

Això passava el novembre del 77 i va ser una actuació molt important, ja que a partir d'aquí, les coses varen canviar de manera molt concreta. Pel febrer del 78, l'Ajuntament d'Olot i el de Santa Pau per una banda i Mines Olot SA per l'altra, firmen acords per salvar els cons volcànics de les dues poblacions, encarregant la vigilància pel compliment, fins i tot a Santa Pau, a la Policia Municipal d'Olot.

Poden treure encara gredes de llocs concrets assenyalats sobre planells i que afecten zones planeres. El mapa ha estat configurat per geòlegs, científics i representants d'ICONA.

L'Ajuntament va prendre seriosament l'assumpte i mai no va trontollar, inclús en els moments més difícils i tal com va escriure el senyor Gassiot al cap d'un any, el consistori va obrar molt bé, recollint una informació que permetria als futurs regidors a prendre decisions amb un bon coneixement del tema.

Això va ser a grans trets l'actuació dels qui formàvem l'ajuntament en aquells moments, segurament menys del que hauríem desitjat fer, possiblement desqualificats des de segons quines esferes, però la casualitat ha portat que precisament el Magazin de *La Vanguardia* del passat

diumenge, 17 de novembre, publicà un treball sobre vulcanisme on hi ha un apartat dedicat a la Garrotxa que diu textualment:

«El parque natural de la zona volcánica de la Garrotxa es uno de los espacios naturales más singulares del territorio catalán. El parque constituye la región volcánica mejor conservada de la Península, dónde existen unos 30 conos, y también una de las áreas más representativas de la actividad volcánica en la zona continental de Europa....».

Hem de pensar doncs que si una persona que hem de creure imparcial i possiblement coneixedora de la matèria, jutja així la realitat actual, alguna cosa bona devíem fer respecte d'aquest tema.

Sabem sobradament que la millora important s'ha fet posteriorment a la nostra actuació, ja que s'hi han gastat molts milions, milions que evidentment nosaltres no teníem, si bé no cal oblidar que aquests diners han sortit de les nostres butxaques, ja que els impostos actuals tampoc no es poden comparar. I permeteu-nos que uns i altres ens quedem amb el dubte de saber què hauríem fet llavors amb els mitjans econòmics actuals.

Francesc Casas i Vilà

Alcalde d'Olot des del juny de 1977 fins al juny de 1979

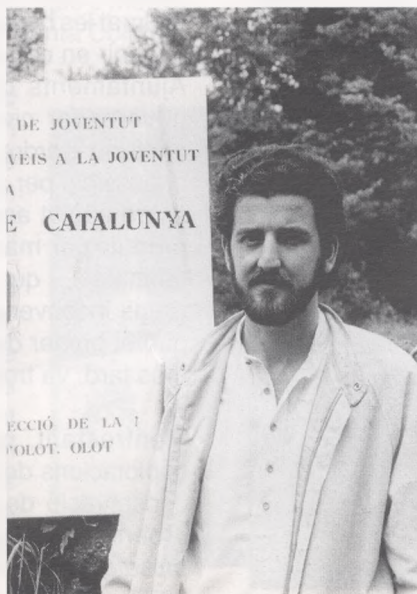
La zona volcànica: entre la greda i el Patrimoni natural

Durant els anys que el Sr. Francesc Casas fou el batlle d'Olot va començar i culminar la campanya de defensa de la zona volcànica de la Garrotxa. Un fet sense precedents en la història local que va influir en nombroses deliberacions i decisions

de l'Ajuntament. Abans durant l'època del Sr. Malibrán, el clima havia sigut de tensions i malentesos. Fins i tot es va arribar a dir que m'haurien d'engarjolar per un article que vaig publicar a Olot-Misión on advertia del risc de contaminació que suposava haver emplaçat l'abocador d'escombraries d'Olot al volcà Croscat. (La predicció d'aquell modestíssim article, que va inaugurar la meua vocació ambientalista a l'any 1974, s'ha confirmat anys més tard i l'aquífer que hi ha sota l'abocador ja és contaminat, tot i que, per ara, la contaminació no s'ha estès més enllà. Quan va entrar el Sr. Casas, va haver-hi un canvi d'aires molt notori. Va entrar amb una mentalitat empresarial d'anar per feina, de resoldre coses. A més, com era d'esperar en el primer consistori de la democràcia, tenia una actitud més oberta al diàleg amb sectors com nosaltres, diguem-ne minoritaris, amb

qui l'Ajuntament anterior no estava predisposat a parlar. Al mes d'abril va sortir publicat el Llibre Blanc de la Natura als Països Catalans que ens va donar molt de suport moral. Conscients que el punt fort de la nostra campanya era el valor científic, vàrem començar a demanar el suport d'investigadors i professors universitaris. Vam tenir èxit i això ens va enfortir molt de cara als poders públics. Als seus ulls vàrem deixar de ser un grupet d'universitaris eixelebrats (tot i que comptàvem amb un professor d'Institut) per esdevenir els portaveus de la comunitat científica. La campanya de defensa va adquirir, doncs, des de bon començament, un caire, diguem-ne, seriós i respectable.

Quan al mes d'octubre hi va haver grans esllavissaments al cingle de Castellfolli, ningú no es va moure -llevat dels pobres veïns afectats, és clar. Vam prendre, doncs, la iniciativa, i vam anar a Castellfolli, on vàrem muntar una exposició pública sobre els riscos geològics i els valors de les columnates basàltiques. Finalment, es van contruir nous habitatges en lloc segur i es van desallotjar les cases que perillaven. I vam insistir en la necessitat que la zona volcànica esdevingués un espai natural protegit.

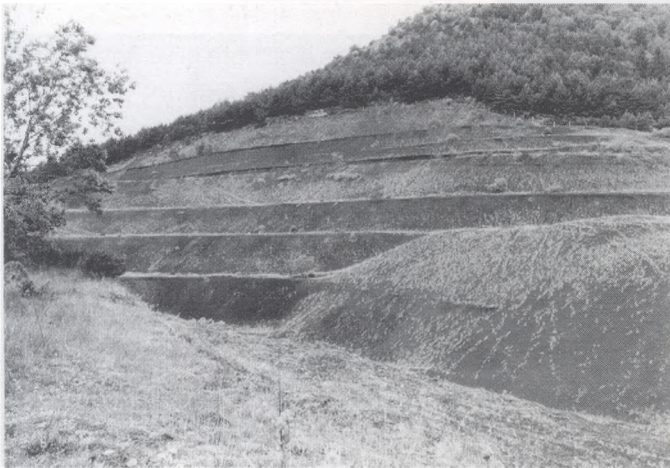

L'any següent, les activitats de la campanya de salvaguarda es van multiplicar i van assolir el clímax. Recordo que ens hi vam dedicar molt, pràcticament cada setmana. Les adhesions de grups i entitats comarcals van adquirir aviat molt de pes i el clima social es va decantar clarament cap a la conservació. Amb la nova situació política que la democràcia havia creat tots els nostres objectius semblaven viables. Totes les forces polítiques parlamentàries de Catalunya estaven ben predisposades a la protecció del patrimoni natural. Només la inèrcia i l'*status-quo* semblaven impedir-ho.

L'Ajuntament d'Olot, que primer volia romandre neutre, va haver de donar un suport tàctic a la campanya i aviat se li afegí el de Santa Pau. El suport no podia ser gaire explícit, cal dir-ho tot, perquè l'Ajuntament d'Olot tenia un vincle amb l'empresa explotadora de les gredes: l'abocador d'escombraries del Crosat. Com que l'empriu era en un vessant molt pendent del volcà, no hi havia manera que les escombraries poguessin aguantar-s'hi. Per tant, primer s'havia de retallar el volcà i excavar-hi una rasa, per poder-la reblir de deixalles tot seguit. En el tracte, l'empresa concessionària se'n beneficiava venent-ne les gredes i esdevenia la "gestora" de l'abocador. Una "gestió" que ben poc es diferenciava de la d'un abocador incontrolat, ja que hi ha haver successius incendis, pudors i fums permanents, infeccions, etc., que no es varen acabar, com és sabut, fins molts anys més tard, a l'època del batlle Macias.

Ara bé, a la comarca ja predominava el sentiment que les grederes no donaven pràcticament beneficis (ni econòmics, ni llocs de treball) i, en canvi, malmetien els volcans, el paisatge i les carreteres -cosa que patia tothom. Encara que potser no s'entengués prou bé què volia dir que la zona volcànica fos un patrimoni natural, es va comprendre que tenia un valor únic, ja que ho deien tots els científics, i que resultaria més profitós per a tots conservar-la que no pas malmetre-la.

Aleshores vam tenir un cop de sort. El Congrés de Cultura Catalana va decidir celebrar la cloenda de la Campanya

per a la Salvaguarda del Patrimoni Natural a la zona volcànica de la Garrotxa. Va ser un suport extraordinari: taules rodones, exposicions, parlaments, compromisos dels polítics i parlamentaris, manifestacions populars, participació d'artistes, de mestres... tothom va fer-hi la seva aportació. Aquell octubre de 1977 fou un moment d'una mobilització extraordinària, plena d'imaginació i d'entusiasme, que va tenir repercussions molt importants. Entre d'altres, la d'arrossegar, com era d'esperar, l'Ajuntament d'Olot.

Persones de tots els Països Catalans ens vam aplegar al Crosat. Va sortir als titulars de la premsa i a la televisió. Llavors va anar d'un pèl que no es decideix fer una ocupació de les grederes del Crosat per l'estil de la que hi havia als Aiguamolls de l'Empordà per forçar una solució via acció directa. La raó per no fer-la fou el compromís ferm del Sr. Casas que forçaria una solució pactada amb les empreses explotadores de les gredes.

L'Ajuntament d'Olot va nomenar llavors una Comissió Científica per mirar de trobar una via de solució al conflicte. A primers de desembre vàrem presentar-li una proposta amb les àrees que havien de ser intocables a efectes miners, bàsicament els cons volcànics i la Fageda de Jordà. Les empreses explotadores, que començaven a estar alarmades, van reaccionar accelerant el ritme de l'extracció i van fer una contraproposta per guanyar temps. Tement que la situació s'encallaria, vàrem revestir-nos de valor i, amb el suport del parlamentari Sr. Ramon Sala, vàrem anar a Madrid a demanar la paralització de les activitats mineres i la declaració de reserva integral pels espais volcànics més representatius. Aquesta sol.licitud anava signada per totes les institucions científiques, tècniques i culturals més prestigioses, així com pels col.legis professionals del país.

Malgrat les bones paraules, la petició no va prosperar, però va tenir en canvi un efecte molt positiu al nivell local. Els Ajuntaments d'Olot i de Santa Pau, esperonats pel governador civil que volia estalviar de totes totes un conflicte d'ordre públic com el dels Aiguamolls, varen fer el possible per arribar a un acord pactat amb les empreses explotadores, que es va produir pel març del 1978. Un acord poc satisfactori, tanmateix, i que, com tothom sap, no va poder estalviar greus inconvenients futurs, que no varen resoldre's fins que el primer director general de Medi Ambient, 15 anys més tard, va trobar-hi una solució.

Mentrestant, però, era clar per a nosaltres que les explotacions de gredes no eren l'única amenaça per a la conservació de la zona volcànica. El model d'expansió urbanístic, irrespectuós amb el medi natural i amb el paisatge, era un motiu de preocupació tant o més greu. Al 1977, amb el Dr. Oriol de Bolós i el Sr. Lluís Paluzie havíem

elaborat un Catàleg de protecció del paisatge del municipi de Santa Pau que va permetre aturar la urbanització de la Fageda de Jordà i la construcció d'hotels i telefèrics al volcà Santa Margarida, entre altres disbarats. A l'estiu del 1978 l'Ajuntament d'Olot ens va encomanar un estudi geològic i botànic del municipi per adaptar l'antic Pla General. Dissortadament, com que el nou Pla no va recollir les propostes de delimitació de zona volcànica, ens vàrem veure moralment forçats a impugnar-lo al mes d'abril de 1979. El mateix mes, i pels mateixos motius, vàrem impugnar també el Pla Parcial Les Fonts-Masbernat. Pel novembre de l'any anterior ja havíem impugnat el Pla General d'Urbanisme de les Preses, per la poca protecció que donava al volcà Recs i al Bosc de Tosca. Aquestes, i d'altres impugnacions semblants, varen tenir efectes positius visibles, ja que van evitar alguns esguerros. Però com que el model de creixement territorial no va canviar,

han quedat gairebé neutralitzades amb el pas del temps. Vista des d'ara, la relació de la campanya de salvaguarda de la zona volcànica amb l'Ajuntament del Sr. Casas em sembla que fou correcta i instructiva, encara que tensa i delicada. El record que en tinc és que cada banda va jugar el seu paper amb honestedat. Els Ajuntaments es van deixar "estirar" per la pressió social que havíem generat els "defensors dels volcans", amb grans dosis de bona fe. El Consistori del Sr. Casas va introduir un estil més obert i dialogant, amb un canvi de tracte molt estimable. Però en els temes més espinosos i compromesos, com ara el model urbanístic i el de l'abocador del Crosat, l'Ajuntament no va entendre els nostres arguments i es va limitar a capejar la situació amb força traça.

Josep Maria Mallarach i Carrera
Bloomington, EUA

Les comunicacions de la Garrotxa, encara!

Ara que es commemora el 25è aniversari de l'Assemblea de Catalunya, no puc menys que recordar que a la Garrotxa, al costat de les reivindicacions de «Llibertat, Amnistia i Estatut d'Autonomia», en aquella època, hi havia sempre la relcamació de millora de les nostres comunicacions. Era, de fet, una reivindicació sempre present per part de les forces vives locals. L'any 1895, la Unió Catalanista havia ja celebrat a Olot la seva assemblea per a parlar de reequilibri territorial.

Les reivindicacions de l'Assemblea de Catalunya i de les incipients forces democràtiques dels 70 havien de ser més escoltades, però, que no pas les queixes de la Unió Catalanista. Amb l'arribada de la democràcia hi havia el camí per obtenir solucions. El problema, de tota manera, era tan greu que les solucions no havien pas de ser fàcils. En un moment determinat, no sé ben bé quin, vàrem llançar la idea que, des d'Olot, calia arribar amb poc més o menys mitja hora al radi de Figueres, Vic, Girona, Santa Coloma. La primera lluita la vam tenir en relació a la carretera Olot-Girona. la feina feta a Madrid per en Ramon Sala va ser tenaç i perseverant. No dubto en afirmar, així, que el dia que el tema estigui resolt, en Ramon hi tindrà un gran mèrit. És van anar resolent els primers trams.

A partir dels anys vuitanta, la reivindicació va anar dirigida al govern de la Generalitat. El tram Olot-Besalú era una competència catalana, així com la carretera Olot-Santa Coloma. Haguérem de pressionar de valent i, per moments, semblava que no obteníem la resposta adient. A l'entorn de 1992 es realitzaren unes obres que suposaren una millora considerable. De Girona Banyoles

es féu el desdoblament i la variant de Banyoles. De Banyoles a Besalú, avui, s'hi circula còmodament. La carretera d'Olot a Santa Coloma, anomenada ja «carretera de la Vergonya» va veure una millora que va superar totes les expectatives de la gent d'auells pobles. Quelcom bastant similar va passar amb la comunicació amb Ripollès. Reclamàvem que la comunicació amb Camprodon, població amb la qual tenim molts lligams, no fos tan dificultosa com ho era quan calia passar per la collada del Capsacosta. El túnel que, quan l'imaginàvem, no creiem que pogués ser una realitat, va superar totes les expectatives.

Amb totes aquestes obres, la comunicació de la Garrotxa ha fet un salt considerable. I cal dir que les millores no han continuat amb les variants dels pobles de la carretera Olot-Santa Coloma, per qüestions estrictament pressupostàries. Queda pendent, certament, la millora de la comunicació Olot-Vic i aquí apareix el túnel del qual s'ha parlat tant: el túnel de Bracons. És aquest un vell somni del qual recla-

mo una certa paternitat. En el moment en què jo era president de la Diputació de Girona s'estava elaborant el Pla de Carreteres. Des de la Diputació vàrem impulsar que es considerés aquesta possibilitat, en tant que un brancal de l'Eix Transversal. En aquest moment, el tema està aturat. Per abordar una obra d'aquesta magnitud no és, sens dubte, el millor moment des d'un punt de vista econòmic. Les qüestions ecològiques són, per altra banda, qüestions a considerar molt seriosament abans d'emprendre solucions definitives.

En resum, doncs, les comunicacions de la Garrotxa han millorat de manera substan-

cial i hi ha previstes les passes per tal de continuar millorant. Totes les referides fins aquí són obres, però, empreses i impulsades pel Govern de la Generalitat. Quan l'administració afectada ha estat, però, la de l'estat no podem fer el mateix balanç. L'Eix Pirinenc, Figueres-Besalú-Olot-Ripoll..., no s'ha transformat de manera similar. Finalment, hem vist com acabaven les obres del tram Figueres-Besalú. De Besalú a Olot, però, tenim encara la gran vergonya que suposa el tram de Castellfollit. La UCD no ho va resoldre. El PSOE tampoc. Ja veurem el PP! En

qualsevol cas, però, irrita una mica que un senyor que és diputat socialista, que ha estat incapaç de pressionar el seu partit per resoldre aquest tema, ara u avui acusi a la Generalitat de no actuar decididament en la millora de les comunicacions de la Garrotxa.

En definitiva, doncs, cal continuar treballant! Que ningú, però, s'enganyi: la qüestió on la política de comunicacions està més en dubte és a Castellfollit. S'ha de fer la variant sense massa dilacions. I després cal emprendre les obres del desdoblament de Besalú a Olot!

Arcadi Calzada

Vint anys de lluita democràtica pel túnel de Bracons

L'Eix i la transició política

El dia 8 d'aquest mes de desembre ha fet justament vint anys de l'acte públic que va marcar l'inici de la lluita unitària de les forces polítiques i socials democràtiques de la nostra comarca agrupades en l'Assemblea de la Garrotxa per a la consecució de l'Eix Transversal de Catalunya pel túnel de Bracons.

L'acte multitudinari organitzat per l'Assemblea va omplir el Teatre Principal per escoltar Joan Sala i Villegas, regidor de l'Ajuntament d'Olot; Joan Antoni Solans, arquitecte, Eugeni Giralt, economista, i Josep Ma. Mallarach, geòleg, qui va haver de substituir finalment en Ramon Folch.

Aquest acte culminava un període de gran activitat ciutadana en relació a les comunicacions viàries i en especial al voltant de l'Eix Transversal de Catalunya. Un tema amb el qual les diputacions provincials catalanes, especialment la de Barcelona presidida per J.A. Samaranch, intentaven per primera vegada prendre una iniciativa comuna més enllà dels propis límits provincials amb la intenció, des d'una posició políticament continuista, de demostrar als moviments socials i polítics que lluitaven per a la consecució de l'autogovern, que es podia donar resposta als problemes que tenia plantejats el país, des de les institucions existents, amb actuacions concretes.

Joan Sala, amb Lluís Sacrest, també regidor municipal d'Olot en aquells moments, havien estat durant l'any immediatament anterior els principals impulsors de la idea que l'Ajuntament encarregués un estudi so-

bre la conveniència i factibilitat que l'Eix Transversal passés per Olot.

L'Estudi fou encarregat per l'Ajuntament a Joan Antoni Solans. La sorpresa que va aportar l'estudi fou que a més de constatar els avantatges que per Olot i la Comarca es derivaven del propi pas de la nova carretera, l'opció olotina aportava unes millores de caràcter general en relació a la traça per St. Hilari, com són: la millora de l'accessibilitat global de tot el territori de Catalunya, la possibilitat d'articular les ciutats de les planes interiors, i l'obertura d'un nou itinerari de trànsit internacional, així com el fet que es donaria servei a un nombre més gran d'usuaris que no pas l'opció per St. Hilari. Tant l'Ajuntament com la Mancomunitat van donar suport a la proposta.

El propi J.A. Solans tingué ocasió d'explicar-ho en aquell acte al Teatre principal. Durant els vint anys següents, les dades contingudes a l'estudi, obtingudes de l'aplicació de sistemes i models de simulació i predicció en matèria de transports, comunicacions i planejament regional, han estat confirmades en tots els estudis realitzats amb posterioritat: des del Pla de Carreteres de Catalunya fins als més recents sobre l'Eix Transversal.

Josep Ma mallarach era membre de la Comissió Promotora de la Protecció de la Zona Volcànica de la Garrotxa. Dies abans de l'acte, ell mateix i Xavier Gassiot, també geòleg, van publicar un escrit donant suport a l'opció de construir el túnel de Bracons, perquè comprovaven que el tram Vic-Olot no havia d'afectar necessàriament els espais de protecció de la zona de Bellmunt-Puigsacalm-Collsabacabra, que en aquells moments eren proposats com a objecte de protecció per l'Institut d'Història Natural de Catalunya, si se salvaven mitjançant un túnel. Advertien del doble condicionament del seu punt de vista: el de la seva formació en les ciències de la natura, que els forçava a restringir l'anàlisi al seu camp disciplinar, i

La demarcació de l'Eix de Girona

segonament el de ser garrotxins que s'han convençut que la perllongació de l'aïllament secular de la comarca hipoteca l'esdevenidor de la majoria dels seus habitants.

L'eix, pel túnel de Bracons, fou probablement un dels pocs temes, per no dir l'únic, de coincidència entre les forces democràtiques, els moviments socials, els mediam-bientalistes, i el darrer Ajuntament predemocràtic

Els contenciosos històrics entre Olot i Girona

Si políticament, a nivell local, les unanimitats eren totals, a nivell provincial les reticències eren evidents: les mostres més eloqüents en foren la tensió i el desacord que va caracteritzar la reunió històrica mantinguda a Olot, el 1976 entre una representació de la Diputació de Girona, presidida pel Sr. Xuclà, per una banda, i l'Ajuntament d'Olot per l'altra. Reunió a la qual també hi va assistir el Sr. J.A. Samaranch, president de la Diputació de Barcelona, com a convidat. El Sr. Xuclà, no va voler donar suport a la posició olotina en relació al traçat de l'Eix, i es va comprometre a defensar un brançal d'unió d'Olot amb l'Eix.

El procés de promulgació de les lleis constitucional i estatutària, i de constitució de les institucions democràtiques, retardarien la presa de decisions tant sobre la prioritització de les actuacions en les infraestructures viàries com, sobretot, en els nous projectes.

L'Eix, sempre s'havia entès com un tema eminentment català, i per tant les decisions havien de ser retardades fins a la consecució de les primeres institucions d'autogovern, aquest fou un sentiment expressat des del Congrés de Cultura Catalana, moviment social que abraçava, durant la transició, l'estudi, divulgació i debat dels temes més transcendents en tots els àmbits de la cultura del nostre país.

En el temps, els moviments ciutadans varen anar quedant progressivament desactivats, tant a nivell local com general, en la mesura que les persones que hi tenien un paper més rellevant varen entrar a les noves institucions democràtiques. Entre ells, alguns dels assistents a l'acte del Teatre hi varen ocupar càrrecs de responsabilitat: Joan Sala, fou el primer alcalde del nou règim democràtic; Arcadi Calzada, President de la Diputació de Girona; J. Antoni

Solans, Director General d'Urbanisme de la Generalitat de Catalunya; J. Ma Mallarach, Director del Parc de la Zona Volcànica de la Garrotxa ...

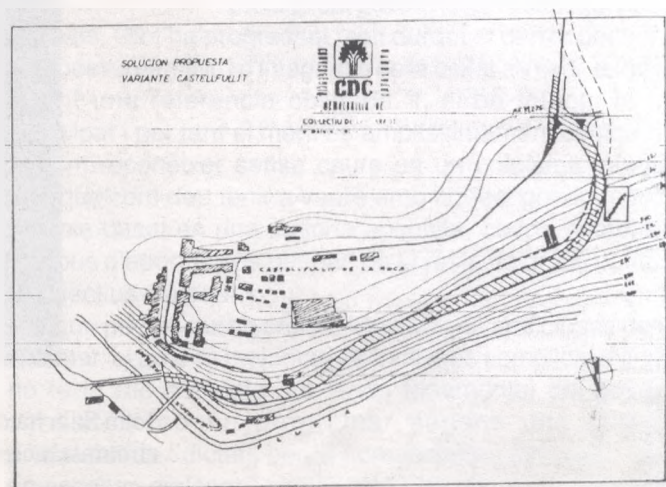
Molts varen considerar que la contribució a la reivindicació de l'Eix per Bracons, per la via del moviment social, resultava innecessària des del moment que nombrosos membres de l'Assemblea Democràtica i del Congrés de Cultura Catalana podien participar des de dins de les mateixes institucions democràtiques en la presa de decisions per a una causa que es considerava urbanísticament necessària, políticament inqüestionable, i socialment desitjable. El deixar fer, la no interferència en el funcionament i en la presa de decisions de les institucions democràtiques era una actitud estesa en la societat d'aleshores.

La confecció del projecte de la xarxa general viària de Catalunya no es va iniciar fins al 1.983, amb el Pla de Carreteres de la Generalitat, que va ser sotmès a informació institucional pel Departament de Política Territorial des d'octubre fins al 31 de Desembre del 1.983, i no fou aprovat pel Consell Executiu de la Generalitat fins l'1 d'octubre del 1985.

Malgrat la presidència olotina de la Diputació de Girona, per a Olot les previsions del Pla de Carreteres venien a ratificar la proposta, ai las!, del President Xuclà: l'Eix passaria per la ruta dels pantans o per la de St. Hilari, a decidir en el moment de l'execució, i Olot s'uniria a l'Eix amb una branca des de Vic. Això ho van votar per unanimitat els diputats provincials, tots els garrotxins inclosos, el gener del 1984.

En aquesta segona oportunitat, l'Ajuntament d'Olot, amb Arcadi Calzada a l'alcaldia, no es va mostrar beligerant com ho va ser l'Ajuntament del 1976. No hi va haver rebombori. La societat olotina estava desactivada. Pocs se'n varen assabentar. Només un afegitó al Pla de carreteres faria referència a aquesta branca com a "bifurcació de l'Eix Transversal".

Una altra vegada, el pes polític de la capital de la província es va imposar. Ara, per la via democràtica.

La revifalla per l'Eix

La societat olotina recobra la consciència de la situació quan es torna a parlar insistentment de la construcció del tram Vic-Girona, de l'Eix Transversal. El detonador en aquesta ocasió és el posicionament de la Societat Catalana d'Ordenació del Territori (SCOT) el 1989, que es pronuncia clarament a favor del traçat pel Túnel de Bracons. Quan en resposta a aquest pronunciament des de l'administració autonòmica es diu que l'opció per Bracons no entra dins les opcions considerades pel Pla de Carreteres per a la trama de l'Eix, creix en l'opinió pública el sentiment que la decisió oficial, presa anys enrera, s'havia fet d'amagatotis, amb la complicitat o la inconsciència de l'Ajuntament d'aquell moment, sense cap debat.

Malgrat la posició contrària adoptada pel Departament de Carreteres per tal d'evitar la polèmica, el Pla de Carreteres no impedia explícitament la consideració d'alternatives. Aquesta possibilitat fou explorada per Esquerra Republicana al Parlament quan va proposar que fos estudiada l'opció de l'Eix Transversal pel túnel de Bracons que proposava la SCOT. Per primera vegada es produeix una revisió dels posicionaments. Els socialistes votarien a favor de la proposta d'ERC, excepte Joaquim Nadal, alcalde de Girona, que trencant la disciplina de partit, mantindria el seu suport incondicional a l'opció Vic-Girona contra l'opció de Bracons. Arcadi Calzada no faria per a Olot, el mateix que va fer Nadal per Girona.

Tal com s'han anat succeint els esdeveniments a nivell polític els resultats a esperar no podien ser uns altres

que els que tots coneixem: Les idees clares dels diputats i parlamentaris de Girona ciutat els han fet actuar de manera sempre coherent i en la mateixa direcció, votant si ha convingut en contradicció amb el propi partit. En canvi, la probablement poca convicció dels diputats i parlamentaris garrotxins els ha fet actuar amb feblesa i subordinació, donant suport explícit a l'opció purament capitalina, i més impactant per al medi natural, que és la que finalment s'ha pres en relació a l'Eix. La manca de convicció no solament va afectar les files de la coalició de govern, sinó també les files socialistes: J. Albesa, diputat en el moment del posicionament de la Diputació de Girona en relació a l'Eix Transversal, és un defensor precisament de la no-necessitat del Túnel de Bracons.

Però la força de la lògica de les coses acaba imposant-se per sobre de circumstàncies més conjunturals, encara que a vegades sigui tard. La lògica del túnel de Bracons com a peça per a la cohesió intercomarcal, i per a les relacions internacionals, és molt més gran que la de moltes altres obres viàries que s'han fet o s'estan fent; i quan entri en funcionament adquirirà una rellevància estratègica de primer ordre en el reequilibri territorial de Catalunya, molt superior al tram ja construït de l'Eix Transversal. I això no és una premonició sinó que és la conclusió a què arriben els estudis fets des de les ciències aplicades. I per tant s'acabarà construint.

El que difícilment podrem avaluar mai és el cost social i econòmic que el retard de l'obra en potser una dècada haurà suposat per a la Garrotxa a causa de les indecisions polítiques dels anys precedents.

Ramon Fortet
Arquitecte

Joan Sala ha declinat escriure l'article per circumstàncies personals

La democràcia i el Pla General

El Pla General d'Olot es venia preparant des de l'any 1976, quan es varen aprovar les dotacions econòmiques per fer els Estudis Previs. L'any 1979 es varen exposar les grans línies del Pla.

La necessitat de Revisar el Pla General va ser una de les prioritats dels Ajuntaments democràtics. Es donava la possibilitat que fossin els propis pobles i municipis els que definissin el seu hàbitat, el seu entorn, la mena de ciutat que volien arribar a tenir. El Pla General era l'instrument més important i bàsic per a les ciutats. Amb els Ajuntaments democràtics (abans els regidors no eren elegits democràticament sinó designats) se suposava que els ciutadans es podrien expressar a través dels seus representants i que la seva opinió es tindria en compte.

Amb la redacció del Pla es podia veure l'inici d'una altra «dictadura» (sens comparació amb l'anterior) dels tècnics que varen imposar el seu criteri als polítics. El que ara s'ha consolidat de forma total es va iniciar ja

amb el sometiment dels elegits democràticament als qui s'emparaven en una especialització.

Tant en Joan Sala, alcalde d'Olot, com en Miquel Blanch, es movien entre les peticions dels ciutadans i les exigències dels tècnics. Es va aconseguir una gran transparència en tota la tramitació del Pla però va faltar una reflexió política

i social prèvia i sobretot, que un poble que no estava acostumat a decidir per ell mateix, ho entengués i decidís quina mena de ciutat volien. Ara, quan es parla de revisar el Pla General d'Olot, no és estrany que es faci dependre la decisió de si es fa o no i de com es fa, d'un funcionari - director general d'urbanisme- que pot ser molt il·lustrat o il·lustrat però no té cap dret a decidir com hem de viure a Olot. L'la vors va començar la renúncia a una democràcia més democràtica i la submissió al despotisme de la burocràcia tecnòcrata.

Joan Capdevila

Governar des de la majoria

Es més complex governar des de la majoria absoluta que sense disposar d'ella? La resposta en aquesta qüestió pot semblar evident. Per a força gent, la imatge d'un govern -local o central- basat en un grup polític que ostenta més de la meitat més un dels escons, és la d'un govern que pren decisions de manera, diguem-ne, unilateral, o fins i tot que pot tenir la temptació de governar amb tics de despotisme i anul·lar tota proposta que no vingui de les pròpies files. Per això hom pot pensar que, per al qui presideix aquest govern majoritari, les decisions són més simples, i sovint es basen en el caprici momentani, la improvisada actuació populista o el sistemàtic menyspreu del que defensen els grups minoritaris o la pròpia ciutadania.

Com podeu comprendre, la meua experiència en el govern municipal de la ciutat em permet respondre la qüestió amb certs nivells de rigorositat. Ho puc fer, ara, amb especial justesa. Ho faig, a més, amb la perspectiva que em proporcionen els quatre anys de govern unitari -CiU/EPP- i els nou anys de majoria absoluta de CiU, amb eventuais col·laboracions de forces minoritàries en la governabilitat de la ciutat.

Sempre he confessat el bon record que guardo dels anys de govern compartit. La riquesa dels debats -en públic o en privat-, l'empenta corporativa i la sensació de capitanejar una nau on tothom hi era, van fer que aquell quadrienni constituís una fita inoblidable per a la nostra ciutat.

Els governs majoritaris de CiU han permès una estabilitat i un nivell de prestigi del govern local reconegut arreu

del país. Olot ha progressat molt durant el darrer decenni. El model urbanístic i d'integració de la ciutat al medi, esdevé sovint una referència obligada. I, si bé tothom hi ha participat i per tant el mèrit és amplíssimament compartit, podem reconèixer sense caure en un cofoïsmes infantil, que quelcom deu tenir a veure amb aquest govern sòlid i estable basat en una majoria absoluta, oberta sempre a tot tipus d'aportacions per part de la resta de grups polítics i col·lectius ciutadans.

I és que per als qui no creiem en divisions artificioses de la societat, el govern majoritari és molt més complicat. Ningú no té la raó absoluta. La tasca fonamental del govern consisteix no en programar segons uns criteris preestablerts i dictats per la nomenclatura del partit, sinó en escoltar, dialogar i pactar amb tots els sectors socials.

I és evident que aquesta concepció liberal -a voltes compartida per sectors progressistes alliberats de dogmatismes- fa que un govern en solitari, esdevingui prou delicat. Cal establir tota mena de mecanismes de participació, de participació sincera, efectiva i constructiva. Aquesta, us ho asseguro, ha estat una de les obsessions de tots els meus anys d'alcaldia. En podria posar molts exemples, des de la pretesa i reiterada acusació que se'n feia de «vampiritzar» les propostes d'altres grups polítics, al foment decisiu que hem donat al moviment veïnal de la nostra ciutat i que l'ha convertit en protagonista de moltes

realitzacions cíviques. No sempre els adjectius 'simple' i 'senzill' resulten del tot homònims. En una societat tan complexa com la nostra, la recerca de fórmules magistrals només ens pot conduir al fetixisme o al més tronat sectarisme. Per això, estic convençut que el govern majoritari només resulta útil per als ciutadans, en la mesura que defuig linealitats i explora, amb convicció i fermesa, totes les innombrables potencialitats que una societat madura i plural pot desenvolupar.

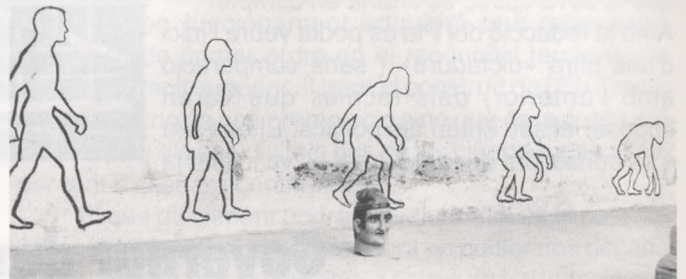
Pere Macias i Arau

Una visió de futur per a Olot

He volgut plantejar aquest article a partir dels reptes de futur - immediats i llunyans- que se li presenten a Olot de cara als propers anys, uns anys que ens conduiran al segle XXI. Són uns reptes col·lectius, de tota la ciutat. Per afrontar aquest futur amb més possibilitats d'èxit, hi ha quatre aspectes que em semblen fonamentals: les comunicacions, la configuració de la ciutat, la diversificació econòmica d'Olot i la Garrotxa, i l'oferta cultural.

La nostra és una ciutat a cavall entre la muntanya i la costa i ens trobem lluny de les grans autopistes i això és una realitat que no podem canviar. Però el que sí que hem d'aconseguir és reduir el temps que triguem els olotins a incorporar-nos-hi, és a dir, enllestir com més aviat millor una comunicació ràpida amb Vic pel coll de Bracons i amb Girona, desdoblant la carretera entre Olot i Banyoles. L'objectiu ha de ser poder articular una xarxa de ciutats mitjanes ben comunicades que permeti potenciar-nos les unes a les altres i on Olot deixi de ser la ciutat on cal anar, per convertir-se en una via de pas de les comarques d'interior que vulguin anar cap a Europa.

Des d'un punt de vista urbanístic, la nostra ciutat ha de ser capaç d'oferir major confortabilitat i major qualitat de vida. Per aconseguir això, hi ha tres aspectes a tenir en compte. Primer, la bona integració d'Olot al seu entorn

natural, cuidant els espais naturals i els espais verds de l'interior de la ciutat, així com recuperar el Fluvià i els volcans per treure'n el màxim partit. En segon lloc, potenciar el nucli antic aplicant el Pla Especial ja aprovat. En tercer lloc, enllestir algunes peces de viabilitat interna: la comunicació del Pla de Dalt amb el vial Nord, el pont entre l'estació d'autobusos i el vial Sant Jordi, etc.

Des d'un punt de vista econòmic, cal partir de la base que Olot és una ciutat amb molta tradició industrial, amb petites i mitjanes empreses, amb empresaris autòctons i de sectors diversificats, fet que ens ha permès resistir millor que en altres llocs les situacions de crisi. Aquesta diversitat és positiva i cal enfortir-la, potenciant sectors nous com el turisme i els serveis. El nostre repte és ser capaços de mantenir la nostra vocació industrial, però alhora saber diversificar-nos cap a altres sectors, sense descuidar el petiut comerç.

Finalment, em queda per apuntar un aspecte que per ser l'últim no significa que no sigui important. Hem de saber donar una oferta cultural més identificada amb la ciutat i alhora ser capaços d'ampliar-la qualitativament, per exemple, aconseguint que es puguin cursar a casa nostra algunes diplomatures o impulsant l'ensenyament a distància i la formació d'adults. Ha de ser prioritari oferir incentius a la ciutat perquè la gent més formada hi pugui continuar vivint.

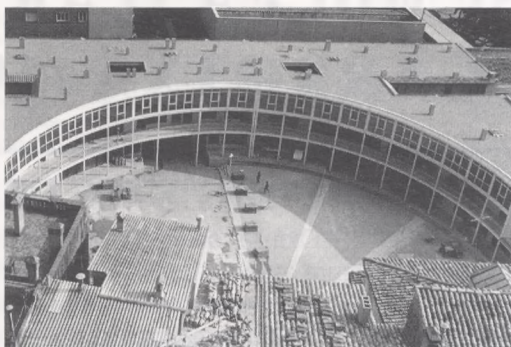
Isabel Brussosa i Planas
Alcaldeessa d'Olot

Un llegat de pedra

Pere Macias va arribar a l'alcaldia de rebot, en Maragall també. Potser no vol dir gran cosa, o potser sí. Ara, la Isabel Brussosa torna a accedir a l'alcaldia

d'Olot perquè el titular se n'ha anat a Barcelona a exercir de conseller. Ignoro si l'any 83, Pere Macias era segon de llista amb previsió d'una probable renúncia anticipada de l'Arcadi Calzada. El que sí és cert és que era un perfecte desconegut, un home joveníssim que no s'havia significat mai públicament en res. Sorprenentment ha ocupat l'alcaldia durant 13 anys seguits. De mèrits n'ha de tenir per força. El moment no propiciava les aventures. D'una banda estava collat pel Pla General i per alguns dispendis discutibles del seu antecessor i també per una conjuntura poc propícia al pacte, tot i haver pactat amb l'Entesa pel Progrés, front d'esquerres que ja neixia coix, sense ERC i fortes desavinences internes. Hem de convenir que Macias va tenir molt mala sort, sobretot amb l'equip amb qui va haver de compartir les tasques de govern. També li va faltar valentia i va caure en la temptació de voler acontentar tothom. Al capdavall, els resultats són els que hi ha. Un balanç pobre, no tant per falta de capacitat sinó d'oportunitat. I a sobre, va guanyar tres cops consecutius per majoria absoluta, la qual cosa t'acaba situant en una posició de luxe, acomodaticia...i també un pèl perniciososa. El llegat Macias serà difícil d'esmenar, entre altres raons perquè mai més tornarem a tenir les condicions excepcionalment favorables d'aquests darrers vint anys en què era «possible» i necessari pensar i planificar com volíem la ciutat. Olot ha canviat més en vint anys que en tota la centúria. Es podien haver pal.liat els esguerros d'un creixement desordenat, fet amb presses, sobretot arran de l'embranchida econòmica dels 60: Sant Miquel, Sant Roc i Pla de Dalt. Es podien haver preservat espais a hores d'ara ja irrecuperables, com la falda de Batet, Benavent, etc. Es podia haver reorientat el tema dels vials que tot just estrenats han esdevingut obsolets. Hem anat sempre a remolc, mai per davant dels esdeveniments i justament la gràcia d'una bona acció de govern, com la d'un bon jugador d'escacs, és anar sempre avançat a l'estratègia del contrincant.

Avui, afectats per la síndrome de la crisi econòmica, hi ha un parany, més que un perill, que podria abocar la Isabel Brussosa a actuar amb excessiva prudència o amb por. El polític no només està obligat a gestionar recursos sinó sobretot a pensar. Si hom gestiona la misèria pot acabar minimitzant la seva funció a remolc d'una conjuntura desfavorable. Els reptes importants són a llarg termini; el problema és que els polítics, medietitzats per la necessitat de revalidar els seus càrrecs actuen amb terminis curts, la qual cosa acaba esterilitzant les seves accions de govern. És molt important pensar a vint

o trenta anys vista perquè et dóna una altra perspectiva dels problemes i et col.loca en una posició d'estricta mediació temporal. Sempre hi haurà algú que, impregnat del sentir general, agafarà el relleu. Ara les coses van tan de pressa, es fan tan a la valenta que sovint són irreversibles. Tampoc no es tracta d'instaurar el temor crònic en les tasques de govern, perquè un excés de zel immobilitza o eternitza els processos de treball.

Sempre m'ha semblat que en aquest retorn a la democràcia hem volgut fer política a l'anglesa, amb una certa suficiència que ens ha fet perdre el nord. De la unitat contra la dictadura hem passat al «partidisme» més salvatge, creant antagonismes que han acabat restant força a la pregona necessitat de reconstruir el país, o la ciutat, tant se val. En el debat, no solament és possible sinó imprescindible la confrontació, però a l'hora de fer les coses s'havia d'haver imposat el sentit comú i el respecte. Hi ha qui se n'ha sortit prou bé -posem Girona o Sabadell, per exemple-, nosaltres aquí hem desgraciat un projecte que podia haver estat una meravella. Hi ha remei, encara? Seria igualment pretensions pensar que no, però com més tard esmenem els errors, més difícil serà recuperar-nos.

Sé que la ciutat no és tan sols el fruit de les idees i la gestió dels seus governants -tot i que no s'ha de minimitzar la seva responsabilitat-, hi ha un sentiment general, una actitud que podríem amb matisos catalogar de xenòfoba (aversió pels estranys, pels de fora, per allò que ve de fora), la qual cosa explica certes pors i un cert retraïment. I la retracció equival sovint a paràlisi.

El problema de l'autarquia -per utilitzar un símil aplicable a Olot fins fa quinze o vint anys, és que quan t'has de posar en contacte amb la resta del món, et trobes descol.locat i Olot no ha sabut trobar el seu lloc encara. Aquest desarrelament -com saben els psicòlegs- té la seva patologia particular. Hem desenvolupat un quadre esquizofrènic que ens porta a magnificar la diferència, a desconfiar de tot i de tothom, a perdre en definitiva el sentit de la realitat. Quan hom nega les evidències d'una manera tan obtusa o és boig o se'l fa.

Les inèrcies són fatals. Si la Isabel Brussosa segueix pel camí del messianisme com han fet els seus predecessors, tururut bona aigua. Algú ha de tenir el coratge de fer sotragar l'edifici, des del soterrani fins a l'àtic. Si no s'engega un debat a fons, si no s'aprofita tota l'energia de la ciutat, continuarem anant a la que salta, improvisant i tapant forats i potser algun dia, d'aquí molt de temps, descobrirem que vivim en una ciutat que no ens agrada gots.

Xavier Rusalleda

NAIXEMENT, FULGOR i MORT DE L'ASSEMBLEA D'ARTISTES DE LA GARROTXA (1976-1996)

CAP A L'ASSEMBLEA D'ARTISTES DE LA GARROTXA

Hem vist com d'ençà d'un parell d'anys, a Olot, les sales d'art han proliferat extraordinàriament. No obstant, creiem que aquest creixement no té res a veure amb un possible floreixement artístic olotí. L'activitat artística està desequilibrada, aquesta manera de viure l'art és empobridora, les dimensions culturals i polítiques han estat minimitzades per una hiper-comercialització. Volem normalitzar la nostra activitat, poder-la exercir en la seva totalitat.

Sabem que aquesta normalització no depèn tan sols de nosaltres doncs hi ha una sèrie d'interessos recolzats per organismes, lleis i costums que la priven.

Saben que les nostres aspiracions no podran ésser plenament satisfetes fins que no canviï, en definitiva, l'actual situació que vivim i sigui instaurada per tot el poble, la democràcia que tant esperem.

Per canviar, en el que està al nostre abast, l'actual ordre de coses i possibilitar l'exercici de l'art totalment, cal unir-nos, i junts, amb més força, dur a terme una sèrie d'activitats que hi estiguin encarades i que individualment no arribarien a bon fi, com per exemple: exposicions d'interés no comercial, treballs col·lectius sobre un mateix tema, actes reivindicatius, seminaris d'art...

Nosaltres, doncs, invitem a tots els qui se sentin identificats amb aquest anhel a participar-hi amb el seu treball en el sí de l'Assemblea que junts formarem. **Us convoquem pel proper dijous dia 14 d'octubre a les deu del vespre a la Casa de Cultura.** És molt important la vostra assistència.

Quedi clar que el fet d'adreçar-vos aquestes ratlles no significa de cap manera l'afany direccionalista de la nostra part. Tots plegats n'hem de ser els protagonistes.

Olot, octubre de 1976
Comissió gestora provisional

El part: 14 d'octubre de 1976 a la Casa de Cultura. Ginecòlegs i comadrones: l'Assemblea d'Artistes de Girona.

ENQUESTA ALS EXPOSITORS DE LA FIRA DEL DIBUIX '76.

Primer acte d'agitació

I finalment la primera

ACCIÓ!!

" Els artistes plàstics d'Olot i comarca que el passat octubre ens vam reunir a la Casa de Cultura per parlar de les activitats que podríem realitzar tots junts, una vegada constituïts en Assemblea d'Artistes de la Garrotxa, activitats que podrien consistir en manifestacions purament artísticoculturals, i al marge de les activitats individuals i comercials que cada un de nosaltres ja realitza.

En aquella reunió, vam sortir unes persones per a preparar les esmentades activitats, però sempre comptant amb la participació de tots plegats. És per això que ara us informem de la primera activitat que hem preparat, en la qual esperem la col·laboració de tots els treballadors o amants de l'art, o simplement dels espectadors.

De tots són conegudes les parets provisionals que es construeixen quan s'ha de realitzar al seu interior alguna obra, o que simplement serveixen per a tancar un terreny on encara no se sap què s'hi farà. Parets que, encara que també tinguin el seu encant rústic i troncat, són una oportunitat que se'ns brinda perquè hom les pugui utilitzar com a suport per a expressar-hi el seu treball artístic, alhora que contribueix a recrear la seva contemplació per la gent del carrer, en aquesta galeria tan visitada que és la via pública."

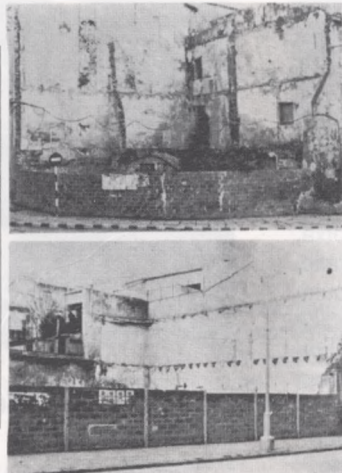
L'ART AL CARRER

Diumenge, 26 de desembre 1976

L'Acció artística col·lectiva que proposa l'Assemblea d'Artistes de la Garrotxa, oberta a tots els treballadors i entusiastes de les arts plàstiques consisteix en decorar alguna de les parets i tanques provisionals que hi ha a la nostra ciutat, i que més avall detallem. Intervencions gràfiques fetes en equip o bé artistes individualment, i de lliure realització i temàtica.

Lloc d'acció: Paret de l'antic Bar "Purgatori" (Firal)
Paret de davant el Banc Popular (Carrer Nou)
Paret llibreria El Tura (Carrer Nou)
Paret carrer Les Estires
Paret davant Bar Volca (Carretera Morrot)
Paret Bar "Cal Agustí" (Sant Ferriol)

Volem fer dels carrers d'Olot una autèntica Galeria d'Art, oberta a tothom, i amb unes obres d'art per a tots.

COL·LABOREN: BANCA CATALANA, BANC POPULAR ESPANYOL, BANC CENTRAL, GALERIA D'ART SANT LLUÇ, GALERIA D'ART LES VOLTES, SALA ARMENGOL, GALERIA D'OTLOT, ADROGUERIA CARDELUS, ADROGUERIA FONTFREDA, OLOT-MISIÒN, LICORS RUSSET.
ORGANITZA: ASSEMBLEA D'ARTISTES DE LA GARROTXA

Els "fatxes" contraataquen: repintada d'una paret, tapant la lletra dels segadors.

Aquestes obres seràn patrimoni de la col·lectivitat, diu el Tele Express

TOT COMENTANT L'ART AL CARRER AMB L'ASSEMBLEA D'ARTISTES DE LA GARROTXA

"La nit del dimarts dia 28, diada dels Innocents, nevisquejava. Tantmateix, quina paradoxa: no seria la neu, ni tampoc la pluja que cauria dies després, allò que primerament afectaria les obres pintades dies abans. Lògica, absurdament hauria de ser una mà anònima i brètola la primera de malmetre l'art al carrer. Però deixem-ho! Aquesta és tota una altra història. Si hem començat parlant del dimarts, és perquè aquest dia l'Assemblea d'Artistes de la Garrotxa es reunia i feia un balanç de la jornada de l'"Art al carrer". Nosaltres ens limitem a deixar constància escrita del que en van opinar els seus protagonistes. ..."

"...En primer lloc, la idea de la jornada surt de l'Assemblea i ja s'havia d'haver realitzat abans, però alguns inconvenients la van retardar. Quant al motiu, se'ns diu - i donem fe que, qui ho va dir, ho va fer amb el cor- fou que a qualsevol artista en passejar per Olot i veure parets verges, sempre li ha passat pel cap decorar-les. A més d'aquesta rao, diem-ne subjectiva, hi havia uns precedents reals que ho avalen. ..."

"... La finalitat de la jornada, com el mateix nom indica, era portar l'art al carrer. Es volia aconseguir, i sembla que s'aconseguí, que la gent no hagués d'anar a cercar l'art, sinó que espontàniament quasi atzarosament, l'art es trobés enmig de la gent. Sense cap interès comercial, l'art volia deixar de ser elitista i arribar a aquesta gent que no sol acudir a les galeries, o que, simplement no és massa entusiasta de l'art. un avantatge, era també que la gent podia trobar diversos estils i concepcions. La reacció de la gent envers la jornada fou positiva. També ens puntualitzen que es pretenia fer un acte descentralitzat en la mesura que es pogués fer: per això es van elegir algunes tanques en llocs com Les Estires i El Morrot. ..."

"...En la nostra recollida d'opinions sobre la jornada, arribem al tema més complex. Sense donar-hi gaires voltes i exposar directament, el que es tractava era de respondre a aquesta pregunta: per què uns artistes van participar en la jornada i d'altres no? La contesta a això va donar peu a llargues divagacions sobre art en general, molt interessants però difícilment susceptibles de treure'n cap conclusió. Per a clarificar, l'assumpte, abans d'entrar-hi de ple vam preguntar si l'Assemblea era independent o pertania a l'Assemblea Democràtica de la Garrotxa. ..."

Antoni Mayans
Olot-Mision 7-1-77

AGITACIÓ

SALVEM ELS VOLCANS

Diumenge, 9 d'octubre de 1977

VINE A DIBUIXAR AL FIRAL

"L'Assemblea d'Artistes convida tota la mainada a dibuixar, el diumenge al matí, al Firal. Amb els vostres dibuixos direm a tothom que no volem que continuïn destrossant els volcans. Que ens agrada viure en el paisatge bonic que encara tenim.

No cal que porteu colors ni paper, ja us en donarem. Lloc de concentració: diumenge que ve, a les 11 del matí, al Firal.

És una activitat de l'Assemblea d'Artistes de la Garrotxa i la Comissió Promotora de la Protecció a la Zona Volcànica, dins els actes de la Salvaguarda del Patrimoni Natural (àmbit del Congrés de Cultura Catalana)."

La futura Assemblea d'Artistes de l'any 2001

Per la conservació dels volcans

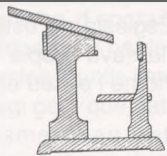
"Convocat per l'Assemblea d'Artistes de la Garrotxa s'ha celebrat aquest diumenge passat un acte més per a la reivindicació dels nostres volcans. Més de dues-centes criatures de pràcticament totes les escoles de la ciutat es congregaren al Firal per fer patent; per mitjà dels seus dibuixos, el desig que no es continuï destrossant la riquesa volcànica de la qual Olot és dipositària. Els petits artistes -no en va Olot té una tradició pictòrica molt llarga- han realitzat llurs obres plenament identificats amb la campanya " Salvem els Volcans". Així, hom podia contemplar com "bulldòzers" i excavadors disposades a treure greda dels volcans eren sistemàticament barrades en llurs dibuixos, que figuraven en molts cartells de "Salvem la natura", "Fora Minas de Olot". "Conservem els volcans", etc."

Josep Bonet "AVUI" 12 - 10 - 77

DIVERSIÓ

ARA: ASSEMBLEA D'ARTISTASSOS

En aquests moments, la ideologia de l'Assemblea és revulsiva. Dir Assemblea d'Artistes recorda molt dir Assemblea de Catalunya, per exemple, i altres grups d'àmplia convocatòria. Arriba un moment, doncs, que correspon més al que som, i a les nostres contradiccions i inseguretats, el posar-hi una nota d'humor, inqualificable, anarquitzant si vols, quelcom que nosaltres mateixos no sabem exactament què significa..."

Experiències plàstiques a partir d'un pupitre

Dissabte, 7 de gener (matí) de 1978
Claustres de l'Hospici

PROPOSTA DE L'ASSEMBLEA D'ARTISTASSOS DE LA GARROTXA:

L'acció artística col·lectiva que proposem, oberta a tots els treballadors i amants de l'art, consisteix en la manipulació, decoració o transformació d'un objecte: EL PUPITRE ESCOLAR.

L'experiència plàstica tindrà lloc al pati i claustres de l'Hospici, durant el matí del dissabte dia 7 (l'endemà de Reis) i es realitzarà davant de públic, per la qual cosa ja per endavant us convidem a acompanyar-nos-hi o a participar-hi.

Disposem d'una vintena de pupitres per a transformar. Les intervencions plàstiques es podran fer en equip o bé individualment, i seran de lliure realització i temàtica.

Els pupitres quedaran exposats durant un temps als mateixos claustres de l'Hospici.

Hi han col·laborat: Escoles Nacionals de Sant Joan les Fonts, Escola Llar, Ajuntament i Licors Russet.

Organitza: Assemblea d'Artistassos de la Garrotxa.

"L'Artistasso" no pertany (per suposat) al búnker artístic, i és un etern descontent, sempre a la petja d'allò nou, davant la comercialització de l'art, es mostra el més escèptic possible (veu l'art al carrer amb molt més de gust que no pas a les galeries), i no li fa por el risc".

Tribull
Olot-Misión, 20 - 1 - 78

L'HORA DELS ADÉUS... O L'HORA DEL COMPROMÍS

L'ASSEMBLEA D'ARTISTASSOS PER
LA LLIBERTAT D'EXPRESSIÓ

EXPOSICIÓ
AL CENTRE EXCURSIONISTA D'OLOT

del 23 de març al 2 d'abril, 1978

un membre de la Comissió Gestora puntualitza: "l'Assemblea no plega, simplement està de vacances..."
Renoi quines vacances més llargues!

Església

1976 - L'Església i la constitució de l'Assemblea Democràtica de la Garrotxa

R

ecordo amb nostàlgia i vivesa aquells moments. Segurament, un dels més importants de la meua vida, com a participant d'un fet comú, d'unes aspiracions que, com a poble, es podien assolir.

Però, dintre de les poques ratlles que tinc, voldria dir quelcom de les circumstàncies de la meua vinguda a Olot i de la seva situació social i religiosa.

Aleshores, jo venia d'estudiar Sociologia i Pastoral a la Universitat de Lille. Corria l'any 1968. Havia participat i assistit a París, a la Revolució de Maig, sobretot, a les fàbriques i empreses. A part del Concili vaticà II, estava molt influït per l'Encíclica «Populorum Progressio» i de tot aquest alè que sorgia de les Universitats a favor de la llibertat, del respecte als drets humans i de la promoció humana. Tot i les seves crisis i convulsions, l'Església vivia, a l'Europa Occidental, una nova primavera. El postconcili avançava lentament i, a Olot, en concret, encara més per la forta influència dels preveres i laics que dominaven la ciutat, que frenaven qualsevol iniciativa de canvi i de participació que es volgués dur a terme.

Als anys 65-75, tot i el tòpic d'Olot, ciutat tancada, autàrquica i tradicional, amb deficiències de comunicació, amb restes de carlisme i d'integritisme, enmig de la decadència d'un franquisme opressor que formava part de la classe dominant, era un conreu apte per a generar actituds i accions antagòniques d'una part de la població d'Olot, sobretot de la gent més jove.

Per tot això, i segurament per altres circumstàncies, provocaren una doble visió de l'Església d'Olot. Unes parròquies tradicionals i unes altres, amb un tarannà més obert i dinàmic. Aquesta constatació va suposar enfrontaments i actituds radicals, potser extremistes, amb dues postures.

Diré quelcom de la imatge de l'Església que conjuntament amb altres col·laboradors, com Mn. Mel, Carbó, Castella «Tate», Naspleda, el caputxí Pàmies i tota una llarga llista de laics, intentaren dur a terme. Volíem una Església propera al poble i dels diferents barris de la Parròquia de les Fonts, per aquest motiu, les diverses capelles que es varen condicionar, molt senzilles, a Bonavista, al «Russet», als caputxins, a la Salut de la Moixina. Aquestes ens facilitaren el contacte amb la realitat dels problemes humans i socials. Servien pel culte, però també s'hi feien activitats de lleure, grups de joves i el treball de les Associacions de Veïns, amb les seves reivindicacions urbanístiques i socials, compartint les festes de barri.

El treball conjunt amb les Associacions de veïns era engrescador i ens facilitava el fet de viure i compartir els problemes de la nostra gent.

Aquesta proximitat facilitava moltes iniciatives, com la Catequesi Familiar, la Catequesi Parroquial, l'Assistència Religiosa al col·legi del «Petit Plançó», el prematrimonial, equips de matrimonis, etc., etc.

La nostra Parròquia, aleshores, treballava amb bona part del jovent d'Olot: l'Agrupament escolta, els Joves de les Fonts, els monitors de casals i de colònies, professors de religió a l'Institut i a la Professional, les Misses de joves i infants als Caputxins. Les colònies als Arcs de Santa Pau, per quatre «quartos», els monitors voluntaris, amb el seu treball gratuït, oferien uns serveis de l'esplai als Infants i adolescents. feia goig de veure.

Però neessitàvem una plataforma, uns locals per donar vida a tanta activitat. L'ocasió fou l'oferiment per part del Pare Massana, provincial dels Caputxins, de l'església i de les dependències de l'antic convent.

Acceptàvem el repte i d'aquesta forma també teníem un temple urbà i uns locals per donar consistència al treball Pastoral.

Aquest local, però, no només cobria les necessitats pastorals, sinó que, davant de la situació política d'aquell moment, s'oferia per a tot un seguit de reunions sindicals i polítiques.

La nostra Església a Olot va cobrir amb escreix la suplència, convertint-se en tapadora.

Els diferents partits, com el PSUC, Convergència Socialista, Convergència Democràtica, el Reagrupament, USO, CCOO varen anar desfilant pels seus locals, fent llur presentació, captació de simpatitzants i posteriors reunions de partit.

No tot fou fàcil. La Guàrdia Civil, sempre vora Correus, eren els nostres acompanyants.

Certament, estàvem implicats amb tot el que es referís a la llibertat, als drets d'expressió i de comunicació, a la catalanitat, a les reivindicacions nacionals. Actes també culturals, com les obres de teatre, de mans de Pere Planella.

També hi tenien lloc altres reunions clandestines. Recordo els problemes que ens va provocar la xerrada d'en Xirinacs, la vigília de la mort d'en Carrero Blanco.

En el camp sindical, el paper de moderador del nostre grup de preveres entre la Patronal i els Sindicats i la normal presentació dels oradors de CCOO i d'UGT al Firal, durant la Fe4sta del Treball del primer de Maig, última, el 1979, amb Daniel Terradellas, Garcia i Lucchetti.

Jo estava iestic convençut d'una cosa molt clara que vaig aprendre del Concili (decret sobre els Seglars, 517). L'Església està cridada a proporcionar als homes la Salvació, no només en la Paraula Divina i l'Esperit de Déu, o sigui, les realitats estrictament sagrades, sinó contribuint a estructurar el món profà, de manera que cooperi a la salvació humana».

I aquí rau el veritable problema. L'Església no està cridada a governar el món, ja que aquest té la seva pròpia autonomia. L'Església ha de ser fidel a Déu i a l'home i el seu estil de vida i

la seva moral ha de tenir unes fites de la dignitat humana, ésser creat a imatge i semblança de Déu, com més enlairades millor. Aquest comentari ve a compte del meu pas com a director d'*Olot Misión*, en la seva segona etapa. Els autors del Número extraordinari d'*Olot Misión* de les Festes del Tura de l'any 1968 que va portar tant d'enrenou, em vingueren a buscar per tal de formar part de la Redacció del setmanari.

Vaig sortir nomenat director democràticament, per l'elecció dels altres companys redactors. I el setmanari *Olot Misión*, setmana rera setmana, durant 10 anys, va anar sortint. Tenia una clara vocació de servir la ciutat, el país i, perquè no, l'Església. Tota la seva literatura era oberturista, d'avançada expressió de la llibertat de pensament. Aquest desig de treballar per a la justícia i la llibertat va suposar sis expedients administratius del «Dele-

gado de Información y Turismo».

Més de seixanta persones passaren per la redacció. A les reunions, primer s'arreglava Espanya, després Olot i, finalment, preparàvem el número. Confrontacions, algunes radicalitzacions i moltes accions foren les que sorgiren d'aquest treball de direcció d'*Olot Misión*.

Crec que, per als redactors, fou una escola de formació social i política. També fou una experiència de llibertat d'expressió dintre de l'Església.

Acabo. Tot plegat, en aquella Església, era un projecte que esperem que es jutgi amb serenitat i pau:

Salvador Batalla

El peix i l'ocell

Perquè una persona pugui engrandir al màxim les seves capacitats és necessari que ho faci a partir del desenvolupament particular i globalitzat de tots els factors que intervenen en la seva personalitat: afectius, socials, intel·lectuals... i espirituals. No té sentit marginar-ne cap. Això sí, amb el benentès que no tots progressen sempre igual ni poden mantenir la pretensió de gaudir d'idèntic estat de salut. De natural es compensen, però, alerta amb les obsessions i les modes perquè alimenten desequilibris. El mateix podem dir d'una societat que vetlla per l'actualització dels seus membres en tots els nivells. Quan l'espai econòmic, per exemple, ho polaritza tot, l'ètic pot quedar tan reduït que fins i tot pot fer nosa. Encara que aparentment no ho pugui semblar no hi ha cap element sobrer en un ecosistema. Naturalment, és un deure dels representants escollits que es faci tot el possible per aconseguir un benestar generalitzat per a tothom, si bé mantenir-ho amb més o menys encert és tota una altra cosa. En la política, en el món de les finances, l'educació o l'església, l'autoritat hauria de ser sempre un exemple de servei, com la responsabilitat de cada ciutadà, l'element autònom més important que ha d'engranar la convivència. Descarregar en els altres el que hom ha de fer és signe d'immaduresa a corregir. Molts cercles units i en acció formen òrbites concèntriques. Mentre hi hagi gent que pateix els defectes d'un sistema i altres que es desmarquen ostensiblement no podrem deixar d'interpel·lar-nos i seguir treballant. La qüestió és oberta. És una necessitat força compartida en els nostres dies atendre el malestar d'algunes capes socials des de diferents identitats perquè estem embarcats en una mateixa nau. Ningú no pot assumir l'exclusiva a fi de posar remei al problema i en canvi sí que el referent dels pobres hauria d'estar més present en la tasca política, social i eclesial. Tant els dirigents com la gent que anem a peu tenim l'obligació de fer alguna cosa per millorar el marc en el qual vivim a partir d'un creixement sostenible si no volem caure en una existència depredadora o sense sentit. Atenent els problemes comunitaris, els particulars disminueixen i curiosament no únicament els d'ordre material. «L'altre», el de les «benaurances» o els «Drets Humans» no podrà ser mai absent de cap programa ni de cap consciència. Que des d'aquest punt es preguin diferents camins per arribar al mateix terme o el fet tingui diverses ressonàncies és lògic i raonable.

Als anys 70, una part de l'església olotina va complir una tasca substitutòria i acollidora de grups de persones que en punta de llança albiraven el renaixement d'unes llibertats finalment aconseguïdes. Es feia costat al poble oprimat. A l'etapa anterior, el seu paper no fou clar, en general, si bé en particular esdevingué com sempre interessant per a molta gent. Va haver-hi una alinaga amb el poder establert i com a conseqüència s'ha pagat una llarga factura. Potser ja n'hi ha prou, no! Avui s'apunta pel poble dèbil i ja no parlem de quantitat de creients sinó de la qualitat en com la Paraula és fa vida en el si d'unes comunitats contextualitzades en els diferents cercles i entre els quals el marginal té un lloc preferent. Com és molt natural, les interioritzacions i actuacions d'ordre cristià s'han diversificat al llarg dels temps i ara podem trobar una multiplicitat d'expressions religioses: conservadores, progressistes, tancades, obertes... en la nostra pròpia vila, com s'esdevé en tots els estaments de la vida social, públics i privats. És equivocat i poc profund voler veure i qualificar els esdeveniments com d'un sol color i sense matisos. Abans, avui i segurament demà, una filosofia de base cristiana és molt útil, si més no per intentar corregir els desajustaments establerts a fi que no es consolidin. Que hi hagi més o menys gent seriosa i competent és un problema que afecta molts de camps.

La comunitat olotina té tres àmbits d'actuació molt clars, entre altres: els de les persones que fan via més o menys immerses en el teixit social, el de les institucions i col·lectius que s'expressen segons les seves peculiaritats i el de la celebració de la Paraula en les seves diverses manifestacions litúrgiques. En tot aquest aglomerat hi ha postures de tota mena i evidentment fa falta molta més coordinació. L'actitud més positiva és aquella que viu, testimonia i es compromet amb el que creu i alhora corregeix i s'adapta segons les circumstàncies o demanen les necessitats. Hi ha homes i dones que conreen la vida per uns ideals (clergues, religiosos, laics) i això és digne de tota consideració. Han crescut les relacions horitzontals per sobre de les verticals i això és sa malgrat que encara quedi un llarg camí. La veritat és que no sabriem establir grans diferències entre els qui, amb pràctica religiosa o sense, s'arrisquen i busquen una Veritat a partir dels afers i contacte amb les persones del costat. Qualsevol consideració estàtica, pura i dura, fa mal. La recerca i en l'art i la ciència o les relacions humanes és un bon camí. En l'home hi ha l'instint, els sentiments i en cristià la

realització al costat dels altres s'esdevé gràcies al sentit transcendent: perquè tu ets en mi com jo sóc en vosaltres i Ell és en nosaltres. Quan el tema de l'amor es manté tan sofisticat, per què discursar amb majúscules? No cal. De fet, i a partir de l'acció i treball de cada dia, camins i caminets desemboquen a una ruta principal on qui vulgui té espai.

Imaginem per un moment que un ocell i un peix se'ls fes viure en un medi idèntic. No podrien desenvolupar-se correctament perquè entre l'aire i l'aigua només hi ha dues voals iguals. Un dels dos hauria de renunciar al que li és elemental. És evident però que amb una intervenció positiva i intel·ligent la convivència no solament és possible sinó fins i tot necessària: l'un per volar, l'altre per nedar i els de més enllà que caminin el que vulguin. L'element que ens sosté en el fons és el mateix. Els homes renyits o ignorats no van enlloc i menys marcant distàncies en funció d'interessos perquè les tasques socials tenen molt de comunes i l'individualisme és eixorc. Tots els sers tenim una funció i cao és menypreable. La jerarquització pot ajudar però mai no serà la panacea. Sempre podem aprendre dels altres sense perdre les singularitats perquè ens complementem o si

més no ens fem companyia tot caminant. El qui viu al costat d'animals domèstics sap que això és cert. En l'home polític ha d'haver-hi el que cultiva l'esperit com no pot funcionar el professional sense l'estètica i l'home d'església tampoc si no s'encarna en el món. Teoria i pràctica s'han de projectar en diàleg constant.

En el darrer Congrés de renovació pedagògica a Catalunya d'enguany es va fer un Manifest sobre «Com educar en el Planeta Terra». En una de les conclusions es deia: «L'educació ha de treballar la descoberta de la globalitat i complexitat dels fenòmens, de la multiplicitat d'interconnexions, dins una pràctica de la interdisciplinarietat, cap a la formació d'un pensament epistèmic, on les respostes resten sempre obertes». El tancament sempre serà un mal de difícil cura en qualsevol terreny. Algú pot vanar-se d'estar sempre obert a tot i a qualsevol de paraula i fets? Deu ser per a tothom aquella màxima de Confuci «Allò que s'explica, s'oblida; allò que es veu, es creu; allò que es fa es comprèn».

Carles Aulí i Vila

Sindicats

Record d'un temps, d'una tasca: construir el sindicalisme democràtic

Ens autoanomenàvem Grup de Treballadors de l'Assemblea de la Garrotxa. No érem massa gent, però ens passàvem molts vespres discutint qüestions sindicals, compartint criteris, creant opinions i pautes d'acció. Vivíem la desfeta del sindicalisme vertical i sentíem el·lusionisme general del país vers el canvi democràtic. Tot i que partíem de concepcions polítiques o socials diverses, formàvem un grup força compacte.

Tot mantenint contactes amb les principals forces socials resurgents al país, va'rem creure que era el moment històric, l'hora d'organitzar-nos a casa i no va'rem trigar gaire a definir-nos per un sindicalisme de tendències socialistes. Vam ser el nucli de CCOO, USO, UGT, CSUT. La dedicació cap alguna d'aquestes sigles va trencar el grup, però el retrobament amb moltes altres persones mogudes pels mateixos interessos i il·lusions forjaren els pilars de les noves centrals sindicals.

Va ser a partir d'una àmplia assemblea de treballadors, el dia 7 de juliol de 1977, entre simpatitzants de la USO i la UGT que es va decidir l'afiliació al sindicat que en aquell moment ens semblava més fort i, per tant també, més útil. Així va néixer la Unió Comarcal de la Garrotxa de la UGT, de la nova era democràtica espanyola.

I calia fer-ho tot. Des de buscar local (el primer va ser al carrer Bonaire, després vam anar al cinema Ideal) fins a organitzar la mínima estructura administrativa, econòmica, orgànica i de serveis. Sort que teníem moltes col·laboracions i ja en el nou equip hi havia persones molt fermes. I amb un temps rècord (L'afiliació creixia i creia, en poc temps arribàrem als 3000 afiliats), ja teníem organitzades les federacions d'indústria, d'arts gràfiques, del tèxtil, del metall, alimentació i de la construcció, alhora que les Unions locals de Besalú, Les Planes i Olot.

Ens havíem repartit les tasques de manera que des de la secretria econòmica del comitè comarcal, em va tocar actuar

més en l'àmbit de l'administració que en el pròpiament sindical, en la creació de l'estructura d'afiliacions, sistemes de cobraments de quotes a empreses, per càrrecs bancaris, creació de seccions sindicals a les empreses, etc.

Preparar les primeres eleccions sindicals democràtiques del 1978, convocades unitàriament entre CCOO, UGT i CSUT va ser tot un repte. A part de fer la convocatòria a la majoria d'empreses d'Olot, es feren a 67 empreses més de la comarca, cosa que significà un gran èxit i un ampli ventall de delegats sindicals.

Organitzar cursos de capacitació per a delegats, editar revistes divulgatives, informatives i de formació d'una banda i participar de la vivència de l'organització, en congressos nacionals o estatals, fins i tot organitzant el propi de la comarca, de l'altra, així com ser presents en les accions i moviments democràtics garrotxins, fou la manera d'implantar i de fer créixer l'organització a casa nostra.

Alhora que els afiliats tenien un lloc on trobar-se i reunir-se, i discutir i buscar solucions..., també disposaven dels serveis d'advocat i de graduat social. Un equip d'informació de convenis i de documentació, serveis de secretaria i fins i tot, serveis de temes tan puntuals com fer la Declaració de la Renda, vendes de joguines per Nadal i Reis, turisme de vacances, etc.

Pas a pas, negociacions a negociacions, actes al carrer, alguna vaga amb més o menys fortuna, convenis assolits, reivindicacions (com la del retorn del local de l'AISS), programes de ràdio, etc., el nostre sindicalisme s'anà consolidant.

Va ser una època molt participativa, amb molt de dinamisme als locals i a fora, d'un to molt militant i amb gent de gran contingut humà. Tanmateix, les tendències apuntaven cap a un sistema de treball més burocràtic, més de funcionariat, però això ja correspon a un altre temps i a unes altres persones.

Raimond Viñolas

Ara fa 20 anys de la legalització dels sindicats

Els problemes fonamentals que avui dia tenen els treballadors i les treballadores del nostre país, també de l'economia, són l'atur i la precarietat.

L'atur, aquí, té el nivell més elevat de la Comunitat Europea. Aquest és un fet gravíssim si tenim en compte que la incorporació de la dona al mercat de treball encara és inferior a la mitjana europea i que en els propers anys aquesta incorporació creixerà. Per tot això, la creació de nous llocs de treball ha de ser molt superior a la de la resta de països comunitaris en els anys vinents.

Si pensem que els avenços tecnològics permeten la creació de més productes i serveis amb menys treballadors, la mundialització de l'economia amb la incorporació de nous països amb baixos salaris i poca o nul·la protecció social ens condueix a una situació gens fàcil.

Les empreses del nostre país han estat (i encara ho són) les que menys inverteixen en investigació, formació dels seus treballadors, disseny dels productes, etc., en definitiva, en tot allò que aporta un valor afegit al producte o servei i que ens pot diferenciar d'aquells que només aporten mà d'obra barata i sense protecció social.

Si s'hi afegeix la política governamental dels darrers anys en què s'ha valorat l'economia especulativa per damunt de la industrial, no ens ha de sorprendre que encapçalem el rànquing europeu en tots els aspectes negatius.

A la insistència de la patronal que per crear llocs de treball cal desregular el mercat de treball, (és a dir, menys drets per als treballadors, més poder per a les empreses) i abaratir costos, salaris i cotitzacions per manca d'espai, només cal oposar-hi l'exemple dels països més avançats d'Europa, que tenen costos salarials i socials més elevats que els nostres i se'n surten millor. Per tant, no és aquest el problema real.

La precarietat: 38 de cada 100 treballadors són precaris, i aquesta tendència és creixent.

En primer lloc, afecta els treballadors amb salaris i condicions de treball inferiors als dels fixos. Afebleix la capacitat d'organització i resposta dels treballadors, ja que s'estableixen una espècie de castes a les empreses (fixos, eventuais, treballadors d'ETT) que dificulten l'acció sindical.

Aquesta precarietat també comporta una menor professionalització, cosa que representa més costos per a l'empresa i per als treballadors.

Les dades també indiquen, com a resultat de la disminució de la professionalització que pateixen més accidents laborals, però això a l'empresa no li importa gens. En el moment de la baixa s'acaba el contracte i trasllada al conjunt de la societat el cost que representa: per què ha d'investir, doncs, en seguretat, formació i estabilitat?

I en l'economia, quins altres efectes té la precarietat? Doncs una baixada en el consum, cosa lògica si tenim en compte que la majoria dels contractes són de 6 mesos o menys, i que en el cas de les ETT no s'arriba a les 3 setmanes. El consum és una part important per garantir el creixement econòmic; per tant, cal dir que les empreses es tiren pedres a la seva teulada.

A tot això, s'hi ha d'afegir el debat actual sobre la conveniència de mantenir o no el model de societat europeu, això que es coneix com *l'Estat del benestar*, les pensions, la sanitat pública, l'ensenyament públic, les prestacions d'atur, i en definitiva, tot el que rep el nom de protecció social, en clara oposició al model nord-americà o japonès, absolutament diferent.

Aquestes pinzellades hauran servit per evidenciar que les problemàtiques d'avui són molt diferents de les que teníem els treballadors ara fa vint anys.

Xavier Garcia

Sindicats i lluita democràtica

La situació sindical de la Garrotxa ara fa vint anys era molt escassa i força peculiar. Per una banda, quedàvem lluny dels focus de les grans empreses i de les zones més potents en la lluita. Per l'altra,

érem només dos o tres els delegats de la Garrotxa que des del sindicat vertical (únic i obligatori) impulsàvem l'na democratització i la llibertat sindical, i malgrat tot, vam aconseguir molta col.laboració dels delegats «històrics» que ens van fer costat per capgirar aquell aparell de control de les reivindicacions dels treballadors i de les treballadores garrotxines. Sincerament, us confesso que ho vam passar força malament en aquell final del franquisme, per la resistència del búnquer sindical, per l'aïllament respecte al moviment obrer organitzat i per la inexperiència en la gestió. Només el convenciment que calia canviar-ho ens justificava

jugar-se la feina, el salari i passar a la l'«llista negra».

Els objectius que ens marcàvem tampoc no estaven molt definits: acabar amb abusos en les condicions laborals d'algunes empreses de la Comarca, millorar les condicions econòmiques, de jornada, de seguretat en el treball i lògicament també volíem aconseguir l'instrument que en els altres països tenien els treballadors: sindicats lliures, democràtics i participatius.

Ben aviat vam tenir un doble èxit en la consolidació del moviment sindical; amb poc temps es va clarificar el panorama a la Garrotxa, on la UGT i CCOO, com a la resta del país, van ser majoritaris, amb una parcel·la per un sindicat més autònom de les dues grans Centrals. Per altra banda, l'àmplia afiliació a un o altre no va comportar problemes

de relació que en altres llocs derivaven en enfrontaments fraticides.

El problema principal d'aquella època era la dificultat de relació laboral i la immaduresa per negociar, ja que hi havia molt poca reivindicació col·lectiva. Les dimensions de les empreses fomentaven un clima o bé de franquesa o de total verticalitat. L'empresari era «l'amo», i encara dura aquesta definició que és degradant, tant per uns com pels altres.

Avui, sortosament, no hi ha abusos greus. Persisteixen situacions injustes i condicions de treball dures, sobretot per les treballadores sense qualificació i també pel jovent que malgrat tenir una gran preparació teòrica, no pot exercir-la adequadament per manca de llocs de treball que ajudin a agafar experiència amb uns salaris dignes. Però abusos greus, insisteixo, no n'hi ha de coneguts. Tampoc no posaria la mà al foc que dels immigrants no se n'abusi. Amb tot, avui, els sindicats i altres organismes, impedeixen vexacions o explotacions denigrants.

Hi ha dues fites poc aconseguides: la consolidació dels sindicats participatius, ja que avui és escassíssim el nombre d'afiliats i són massa superestructurats. L'altre deure que no s'ha

aconseguit és el foment de mesures que facin partícips els treballadors en l'economia de l'empresa. Les cooperatives, les societats anònimes laborals, la cogestió empresarial, o sigui, una major participació com a treballadors en la gestió de la feina feta, això que fa vint anys era anhelat, avui està molt verd encara i això que som una comarca amb voluntat empresarial. No perdem l'esperança que la generació que despunta vegi en aquest model social una font de progrés econòmic i una millor relació social.

En resum, hi ha molta feina feta, però encara ens queden motius i il·lusió per guanyar més igualtat d'oportunitats i major equilibri, també en l'àmbit laboral, perquè queden per enfilars grans reptes de repartiment de treball i de compaginar la competitivitat econòmica amb l'estat del benestar que volem garantir.

Daniel Terradellas

Diputat al parlament de Catalunya

Tèxtil

El sector tèxtil a Olot (1975-1995)

A mitjan anys 70, la indústria tèxtil era un sector important en relació al seu pes específic en l'economia de la ciutat.

El sector estava format per les indústries de gènere de punt, les de confecció i les filatures. Les indústries de gènere de punt eren les més intensives respecte a la mà d'obra, per la qual cosa eren les que donaven més feina en el sector. Després venia la indústria de la confecció. Hi havia mitja dotzena d'indústries mitjanes i moltes de petites que requerien tan sols una petita inversió en maquinària; això feia que qualsevol persona emprenedora pogués introduir-se en el sector fàcilment. La majoria tenien la seva pròpia estructura comercial, arribaven al consumidor final a través de diferents canals de distribució triats per cada empresa en funció de la seva estratègia comercial. Quant al producte i a la qualitat hi havia una gran varietat, cosa lògica si tenim en compte el nombre d'empreses existents. Els articles més representatius, però, eren els jerséis, els vestits de punt de senyora, els guants i els mitjons.

A mitjan anys 70 hi havia en el mercat més demanda de

productes que oferta, per això els fabricants dedicaven els seus esforços a optimitzar la producció per fabricar el màxim d'unitats possible, més que no pas a millorar el disseny del producte. Quasi bé totes les indústries del gènere de punt i de la confecció basaven la xifra de vendes en el mercat espanyol; eren molts pocs els que venien part de la seva producció a l'estranger. Les comunicacions, en aquella època, la barrera idiomàtica, la inèrcia de molts anys d'autarquia i, sobretot, la gran demanda interna, feia que els industrials seguissin la línia més còmoda, és a dir, centrar-se en el fet d'atendre la demanda que tenien en el mercat nacional. També s'ha de dir, però, que els empresaris viatjaven sovint a França i a Itàlia per comprar peces de roba que es copiaven o eren adaptades als gustos del mercat espanyol; aquesta era de fet l'única font d'inspiració de les empreses, ja que no tenien departament de disseny.

Les filatures basades en el cotó regenerat 100% eren indústries que ja havien experimentat un canvi tecnològic i s'estaven convertint en intensives en capital, amb importants inversions en maquinària i escassa mà d'obra. Per això n'hi havia poques i donaven poca feina. No obstant, facturaven moltíssim i exportaven una part significativa de la seva producció a Europa on s'anaven tancant aquest tipus d'indústries a causa de l'increment de costos (laborals, mediambientals, fiacals, etc.). Durant els vint anys que van de mitjans dels 70 a mitjans dels 90, la indústria tèxtil a Espanya ha experimentat una enorme transformació que ha afectat igualment el sector de la nostra comarca.

Quant als subsectors del gènere de punt i de la confecció, la situació de mitjans dels 70 s'allargarà fins a mitjans dels 80, en aparèixer una greu crisi de demanda a causa de:

a) Crisi econòmica que provoca una frenada de la despesa general de les famílies, cosa que en el tèxtil es tradueix en una tendència a comprar productes més barats.

b) Canvi de la manera de vestir; tendència cap a un tipus de roba més informal, més poc cuidada industrialment, la qual cosa permet als industrials menys preparats professionalment, a l'economia submergida i als països de l'extrem Orient, ofertar

aquests porproductes.

c) Modificació de les preferències en relació a la despesa econòmica domèstica, on el tèxtil passa a ser un dels productes de la cua. A més, hi ha una forta tendència a canalitzar la despesa cap a la compra d'immobles i vehicles d'un cert nivell, cosa que obliga les famílies a reduir la despesa quotidiana, a causa de la situació d'endeutament que aquest tipus de compres generen.

d) Augment salarial important en aquests darrers anys que afecten seriosament el preu final dels productes.

Com a conseqüència de tot això, es produeixen els fenòmens següents:

a) Aparició d'una indústria submergida cada cop més important, alimentada pel tancament d'empreses tradicionals que ofereixen els productes econòmics que danyen els mercats, gràcies al fet de tenir menys despeses generals i socials.

b) Aparició d'una oferta de productes de l'extrem Orient per atendre la demanda de productes de poca qualitat i disseny, que cada dia representen un percentatge més gran del mercat.

c) Esforços de moltes empreses per millorar el disseny i la qualitat per poder atendre aquest grup de consumidors que busca un producte més exclusiu i que està disposat a pagar l'elevat preu que els alts costos de producció originen. Amb el

temps, es va demostrar que aquest camí era erroni per culpa de l'auge de les grans marques preferides pel consumidor. Això ha fet que en el nivell del «preu alt» no es pugui vendre un producte si no és d'una marca de prestigi internacional.

Aquestes circumstàncies han fet que en aquests darrers 10 anys anessin desapareixent lentament i, a cops, traumàticament, la major part de les indústries del sector a la nostra comarca, que ara, exceptuant algun cas excepcional, està representat per unes quantes empreses amb escasses vendes quant al gènere de punt i a la confecció, i amb pocs llocs de treball. Fins i tot l'economia submergida ha estat escombrada en gran part pels productes asiàtics.

Respecte de les filatures, s'ha de dir que han tingut més sort, gràcies a l'escassa incidència del cost de la mà d'obra en el producte, per això moltes continuen funcionant avui. Ocupen més poca gent i han sofert una gran reducció dels seus marges de benefici per culpa també de la competència asiàtica. Malgrat tot, la seva capacitat empresarial basada en la qualitat dels seus productes en un nivell mitjà i en el servei al client, els ha permès de mirar el futur amb optimisme. El seu mercat, tenint en compte la crisi del tèxtil a Espanya, ha quedat pràcticament reduït a l'exportació, sobretot a Europa.

M.A.

El futur del tèxtil

al dir que la indústria tèxtil d'Olot i comarca és diversa. Centrem el tema únicament en la fabricació del gènere de punt en el seu aspecte de vestir i sport-wear. La nostra ciutat sempre ha tingut una tradició i una importància en aquest sentit. Poc a poc i d'una manera conti-

nuada s'ha arribat a un punt que ja no representa un pes específic dins del nostre teixit industrial.

Què ha passat?

A partir dels anys 80 fins el 92 hem viscut una davallada profunda en aquest camp. La presència de marques estrangeres de reconegut prestigi, la importació de productes tèxtils fabricats a països de mà d'obra barata i l'aparició d'un determinat comerç de venda directa han estat motius per desanimar qualsevol projecte de futur. Durant el temps que s'ha produït aquest fenomen, la nostra indústria ha anat desapareixent desconcertada i afectada per aquesta competitivitat. Moltes empreses davant d'aquesta conjuntura han tancat de la millor manera, d'altres han arribat fins al final, malmeses. De tot això n'ha quedat una gent plena de coneixements, de professionalitat, capaça d'integrar-se a projectes nous. Per contra ha desaparegut com a conseqüència d'aquesta crisi una gran part de la maquinària productiva, patrimoni i eina important per desenvolupar de nou la nostra indústria, contemplada com a fabricació vertical.

Avui s'ens ha obert un mercat immens de més de 300 milions de consumidors. Aquí hem de dirigir els nostres esforços per aixecar i anar potenciant el nostre gènere de punt.

Al igual que l'industrial, el comerç també ha sofert aquesta conjuntura. Avui està esperant noves respostes que encaixin amb seguretat al consumidor

Què cal fer?

Cal invertir en persones qualificades, això és més important que fer-ho en màquines. La qualificació o formació d'aquestes persones ha de ser un objectiu perquè aportin a l'empresa idees i creativitat, tant de disseny com comercial per recolzar projectes nous.

El disseny ens ha de permetre idees noves que el comercial ha de projectar-les a un mercat de 300 milions de consumidors. Avui hem de vendre disseny, imaginació, colorido i acabats. Aquests conceptes han d'estar lligats per una especialització de producte, on el preu no sigui una batalla perduda sinó un element superable.

A Olot i al seu entorn encara existeix una bona base industrial per coordinar. Lligar de nou aquest teixit industrial que resta i projectar-lo amb força, és el repte per aconseguir que la nostra comarca estigui present al futur.

L'estructura industrial pot estar compartida amb altres comarques on existeixen encara els elements necessaris per fabricar. El més important és que les col·leccions que es projectin estiguin elaborades des d'Olot. Cal conservar l'històric que ens precedeix com element de localització.

La solució per superar aquest problema passa per acceptar el que tenim i adaptar-lo a la nova situació. La nostra iniciativa ens ha de fer caminar. Com a plà d'acció hem de continuar treballant allò que ja ens funciona i projectar-lo amb idees noves. Al marge d'aquest comentari que específicament es dirigeix a una branca de la nostra indústria tèxtil, segueixen tinguent un pes important com a element de continuïtat les filatures. També cal destacar altres empreses auxiliars o especialitzades en determinats productes que segur no estan tant afectades per la crisi i que constitueixen conjuntament un segment de la nostra estabilitat futura.

Josep Falguera

Cinema i Cine-Club l'any 1996

El cinema i el Cine-club no són exactament ara el mateix que a l'any 1976. El cinema, un determinat tipus de cinema, és clar, és un fet cultural cada vegada més valorat, estimat i també estudiat per un públic que podríem anomenar, sense que el mot ens incomodi, estrictament cinèfil. Les bones pel·lícules han perdut incidència social, però han recuperat el seu autèntic valor; la gent les avalua per allò que són en realitat, per ser expressions de la imatge. Una pel·lícula parla de coses o no, això jo no és tan important, allò que interessa és que sigui una bona pel·lícula. Per aquest motiu, la percepció, per a un determinat públic, del que és bon cinema ha canviat amb els anys. L'espectador, dia a dia, sap més, coneix més directors, actors, històries, està més informat de les coses que envolten el món cinematogràfic. Això, entre altres aspectes, és producte del fet que cada vegada es veuen més pel·lícules. No cal dir que aquesta invasió d'imatges comporta perills evidents, però també és cert, que entre determinats sectors del públic, el fenomen ha tingut un component positiu: a través de la TV, més d'un ha descobert l'autèntica màgia del cinema i ha entrat a formar part d'una cada vegada més gran legió de cinèfils o de cineferits. Malgrat l'esquematisme de les observacions anteriors, crec que les coses realment han evolucionat d'aquesta manera i això, també s'ha pogut veure en una entitat tan lligada al cinema com és el Cine-club.

El Cine-club actual és producte de la cinefília. Un col·lectiu a la recerca del bon cinema (**Derzu Uzala**, però també Peter Greenaway, **La cerimònia**, però també Tim Burton). La finalitat és i ha estat la de fer conèixer al públic d'Olot i comarca allò més interessant del cinema, les pel·lícules que veuen els espectadors de Barcelona, però que també, han de veure els espectadors de la resta del país. Penso que això, amb els anys, s'ha aconseguit. Fins i tot penso que hem convertit, a vegades, el Cine-club en una petita finestra oberta al més ampli dels mons i que algú ens ho ha agraït. Si el passat és clar i el present

també, el futur es preveu totalment incert. La funció del Cine-club, de mica en mica, i degut a la gran oferta del mercat cinematogràfic, la va assumint l'empresa privada. La temporada que està fent el cinema Núria, aquí a Olot, aquest any, és un exemple claríssim, malgrat que els criteris de programació no siguin els mateixos que els d'un Cine-club. La novetat, sens dubte, és molt interessant i representa tot un canvi en el panorama cultural de la ciutat. Aquest fet, però obliga, a la curta o a la llarga, a replantejar el paper que juga el Cine-club. Si la difusió d'un determinat tipus de pel·lícules queda assumida per empreses no públiques, si la iniciativa funciona, si tothom hi surt guanyant, el Cine-club és un organisme en procés de descomposició? Si les ambicions culturals tenen un horitzó gaire estret, la resposta és afirmativa. Però si hem aconseguit alguna cosa, hem d'anar a més, ser ambiciosos i no acomodar-nos en uns mínims. La nova situació ha de portar el Cine-club cap a altres camins, potser haurem d'abandonar la via que hem anat seguint tot aquest temps i trescar per rutes més complexes. El Cine-club del 2000 ja no ha de ser el cinema Verdi o Casablanca d'Olot. Ha de ser diferent, ha d'assumir una finalitat nova. Ens haurem d'acomiar de les estrenes i de les programacions de la cartellera, deixar de banda l'actualitat i centrar-nos en un altre tipus de pel·lícules. Donar a conèixer pel·lícules de col·leccionistes, de Filmoteques estrangeres, de directors oblidats, cinema que no és ni ha estat mai de moda. Un Cine-club radicalitzat i marginal? No ho crec. En tot cas només una proposta de cara a les exigències del segle XXI. Els temps canvien i les entitats culturals han de canviar també o desaparèixer. El problema, l'autèntic problema, és trobar una societat, uns dirigents polítics i culturals capaços de responsabilitzar-se d'això. Per aquest motiu el passat és clar i el present també, però el futur es preveu totalment incert.

Miquel Barti

President del Cine-club Olot

Una aventura apassionant: La Fundació Pública del Teatre Principal

L'estiu de 1976 va suposar, sense que aleshores ho sospitàssim, uns moments molt importants pel futur del teatre a Olot. Efectivament, en el record encara és present l'esclat que es creà a finals d'aquell agost i primers de setembre, concretament la setmana anterior a les Festes del Tura. Suposo que, afectats per un clima generalitzat que començava a proporcionar un aire renovador en tots els àmbits, també el món teatral olotí en participava. Un grup de persones representatives de tots els ambients teatrals de la ciutat que fins aleshores havien tingut les coses molt partides, van posar-se d'acord per revifar conjuntament aquesta activitat. Tal vegada enlluernats pel que va suposar a Barcelona la campanya del Grec-76, promoguda per l'Assemblea d'Actors i Directores de Barcelona, van fer-se valents i decidiren portar a Olot aquella programació emblemàtica. La revista Olot-Misión en l'edició

del 27-8-76 ho explicava així: «La temporada del Grec, autogestionada pels mateixos actors i directors ha estat un fenomen d'una importància transcendental, sense precedents en el teatre mundial, per tal d'assolir els objectius traçats: la dignificació de la professió teatral, la consecució d'un Teatre Municipal i l'estructuració d'una política teatral i per a Catalunya. No cal dir que el fenomen, per la transcendència assolida i per l'esforç que representa organitzar a Olot una Setmana de teatre Popular, traslladar tot un cicle d'obres teatrals i a uns preus autènticament populars gràcies al Patrocini de l'ASjuntament, mereix l'interès i la col·laboració de la nostra ciutat».

El 31 d'agost, es representà «Roses roges per a mi», de Sean O'Casey; el dia 2 de setembre, «El bon samarità, càntir amunt, càntir avall, pensava que el cel guanyava i Déu se n'aprofitava», de J. Abellan; i el 4 de setembre, «Faixes, turbants i barretines», de Xavier Fàbregas. Aquestes tres representacions van consti-

tuir un èxit remarcable, amb un ample ressò i aconseguiren omplir fins a la bandera el Teatre Principal, sobretot d'un públic jove i entusiasta.

El dia 1 de setembre es va fer als Catòlics una taula rodona en la qual participaren, entre altres, gent que més tard ha esdevingut important en aquesta activitat: Pere Planella, Lluís Pasqual i el malagunayà Fabià Puigserver, que poc després (desembre de 1976) fundarien el teatre Lliure i que preciasament recordem haver sentit en xerrades més o menys informals com anaven plantejant i planificant aquell projecte.

No sé si, conscientment o inconscientment, això va provocar, potser per simpatia, una eufòria i un caliu que desembocà també a considerar la possibilitat d'un esdeveniment que cristal·litzaria més endavant i que, sens dubte, va suposar un dels fets més rellevants dels últims temps pel Teatre a Olot, almenys durant una dècada: la creació de la Fundació Pública del Teatre Prin-

cipal, organisme que gestionaria i aglutinaria una part molt important de l'activitat cultural de la ciutat.

La gent que formava la comissió que va programar aquella setmana de teatre popular i que aconseguí que l'Ajuntament cedís el Teatre Principal, vista l'acollida impressionant que va tenir, varen començar a treballar sobre la hipòtesi que el Teatre Principal passés a ser gestionat públicament.

Aquella comissió va redactar un primer avantprojecte que, més endavant, sobretot a partir del nou Ajuntament sortit de les primeres eleccions municipals, va concretar-se i es convertí, l'any 1980, en els Estatuts de la FPMTPO. Aquelles mateixes persones formarien part del primer Consell executiu de la Fundació.

Ramon Barnera

Ens hem equivocat

Ben segur, fa vint anys ningú no hauria imaginat que aquella eufòria per retrobar les nostres arrels culturals, aquelles generoses expectatives, carregades de la ingenuïtat del qui ho té tot per a fer, les manifestacions a favor dels Joglars i la llibertat d'expressió, les memorables i irrepetibles programacions del Grec a Barcelona o la fundació del Teatre Lliure, acabarien conformant la grisa i pobre actualitat del teatre a Catalunya i més concretament a Olot, o si voleu, a la Catalunya no barcelonina.

En aquest nostre país tan donat a celebrar les efemèrides del passat, fa temps que quan he d'exercitar la memòria per passar balanç se'm fa més punyent la sensació d'estafa col·lectiva i inevitablement cerco els culpables entre la nostra maldestra classe política. Amb sinceritat, crec que és injust exclusivitzar en els polítics l'autoria de l'engany; tots en som, en part, responsables. Alguns, a l'empara de la cultura institucional, han solucionat problemes d'ubicació personal i professional i d'altres hem assistit com a espectadors i sovint aplaudint a desgana l'única funció que la política convergent ha sabut generar, és a dir, la promoció immobiliària i l'exaltació de la faixa i la barretina.

Els que em coneixeu, pensareu que el que dic és simplement un exabrupte fruit de la impotència, del qui aplica el seu voluntarisme de "minyó escolta" a la promoció del teatre i, per extensió, de la cultura, en una ciutat que de tan oblidada en els despatxos del Cap i Casal, hem acabat per oblidar-la els mateixos ciutadans.

Posaré, tan sols, tres exemples que crec que poden ser clarificadors del que dic:

1. Avui, 4 de desembre de 1996, *La Vanguardia* publica una notícia inèdita: Els Joglars estrenaran, per primer cop, el seu proper muntatge al Centre Dramàtic de la Generalitat. L'articulista ho troba sensacional si tenim en compte el "veto tácito" (sic) que la companyia de l'Albert Boadella té per actuar a TV3.

És a dir, avui, vint anys després de la recuperació democràtica del país, continua existint la censura a la televisió, amb l'agreujant que ara és pública, amb control parlamentari i amb un cínic eslògan que diu: "TV3, la teva". Tan escandalós com

això, resulta el fet de l'exclusió dels escenaris del Centre Dramàtic de la companyia catalana que, juntament amb els Comediants i la Fura dels Baus, gaudeixen de més crèdit internacional.

2. Després de molts anys de parlar-ne i de molts més milions de despesa, s'estrena, per la porta de darrere, el Teatre Nacional de Catalunya. El dirigeix histriònicament, amb el 90% de la professió en contra - l'altre 10% té l'esperança que el contractin un personatge com en Josep Maria Flotats, que té com a mèrit especial haver agradat molt a la senyora Ferrussola fent de Cyrano. L'obra amb la qual s'estrena el TNC, "Àngels a Amèrica", és d'un autor dels EUA, que molt probablement pensa que Catalunya és un Estat de Mèxic.

3. La Xarxa de Teatres Públics de Catalunya, una iniciativa que va néixer per tal d'abaratir els costos de contractació en fer-la conjuntament tots els teatres públics, ha derivat en l'ens que monopolitza qualsevol subvenció de la Generalitat. Els criteris de concessió són exclusivament per exhibició d'obres professionals. Tant li fa els cursos, xerrades, festivals i altres iniciatives que el teatre pugui organitzar. Això deixa sota mínims l'activitat que seria bo d'esperar d'un teatre públic que, com el nostre, exerceix en l'àrea comarcal: esdevenir el motor de l'activitat cultural, especialment la creativa, en la seva àrea d'influència. Lluny d'això hem convertit els teatres públics en petites i sovint mal dotades sucursals de la cultura oficial que es cuina a Barcelona, amb l'ajut inestimable de TV3, "la nostra".

És realment decebedor veure que després de catorze anys de govern d'un partit nacionalista, de qui es podria esperar l'exaltació dels nostres trets identitaris i, consegüentment, la promoció de la creació pròpia, els resultats més brillants es concreten en la profusió de sèries televisives i l'explotació mercantilista de la imatge dels actors.

Per això deia que ens hem limitat a promoure la faixa i la barretina, que conjuntament amb el Barça i la Moreneta són els únics factors d'identitat nacional que no ha calgut retrobar.

La "promoció immobiliària" ha estat també notòria i sense cap mena de planificació. A la fabulosa despesa que representa i representarà la construcció i el manteniment del Teatre Nacional, cal afegir la restauració dels teatres que com el Principal d'Olot, presentaven un estat lamentable i que realment ho

necessitaven. Ara bé, les obres de construcció i restauració, que han fet feliç la classe política, s'han carregat a la partida de cultura, ja migrada per naturalesa, exhaurint-la de tal manera que molts d'aquests espais recuperats no han pogut ni mantenir l'activitat que tenien abans de les obres. Sempre m'ha semblat del tot injusta aquesta operació. És com si la despesa d'arranjament i construcció de carreteres s'adjudiqués al Ministeri d'Indústria, ja que hi hauran de passar els camions i se'n beneficiarà el sector de l'automòbil. Tanmateix, continuant amb el símil industrial, avui les carreteres serien buides perquè les empreses no tindrien ni un dret per benzina.

Penso que ens hem equivocat, uns han aplicat criteris mercantilistes perquè no en tenen cap altre, sempre es valora l'èxit de qualsevol proposta amb els índexs d'assistència i es calcula el preu de subvenció per butaca, i els altres també hem aplicat el mateix criteri empesos per la mala consciència de no creure'ns un axioma que hauria de marcar el futur: el teatre, la cultura amb general és el nostre tret identitari. Només si ens ho creiem farem realitat el somni col·lectiu de fa vint anys.

Pep Fargas

Un canvi de mentalitat

Es difícil escriure en poques ratlles sobre l'urbanisme de l'any 76. Quan l'Isidre Pigem, en Joan Agustí i jo mateix ens vam fer càrrec de gestionar la comissió d'urbanisme, la situació no podia ser més caòtica i desesperant. Teníem vigent el Pla General del 66, que no tenia cap avantatge i tots els inconvenients: qualificava terrenys per a 180.000 habitants, sense cap previsió d'espais verds i equipaments, una edificabilitat altíssima i sobre el vial de circumval·lació d'Olot s'hi havia edificat el barri de Benavent. Edificis com els d'EUVISA, al barri de Sant Miquel, o SERBLAY, a l'eixample popular (finalment s'aconseguí que rebaixessin un pis sobre el permès pel pla) o els de la plaça Clarà, Reis Catòlics, Masbernat o al passeig de Barcelona seran unes mostres i un testimoni, alhora que llegat, d'aquell pla. A part trobem situacions com l'edificació de tot el grup de les Planotes en terrenys inundables o un munt d'irregularitats, algunes de legalitzades pel pas del temps i d'altres, com l'edifici Poncan a l'estació, que no.

Fins aquells moments l'ajuntament havia actuat bàsicament com a administrador dels propietaris i qualsevol intent de planejament es considerava un atemptat als seus drets. No hi havia cap sentit de ciutat. Només algunes excepcions com el Pla Parcial del Pla de Dalt de J. Vayreda i el Catàleg de Protecció impulsat per l'Agustí Costa i en Paluzie serien l'excepció al desolador panorama. Sort que el creixement d'Olot en aquells anys va ser petit, ja que si no tindríem la ciutat absolutament destrossada. En aquells moments érem pocs els que teníem clar que els errors urbanístics, quan s'han consolidat esdevenen irreversibles.

És en aquesta situació que els responsables de la comissió comencen una brutal carrera per intentar guanyar temps al temps i començar a planificar. Per un costat, calia donar sortida a les constants situacions de conflicte i, per l'altre, dotar la ciutat del planejament que necessitava. Va ser providencial la incorporació de Ramon Fortet com a tècnic municipal d'urbanisme, que va portar a terme una importantíssima tasca, continuada més tard per en Xavier Canosa. La precarietat era total, però, malgrat això, amb un "esclop i una espardenya" es va treballar, utilitzant recursos públics, i molt sovint, privats, amb un ritme de vertigen: projectes per afrontar déficits històrics, com eren el passeig de Barcelona o la ctra. de les Tries, estudis de detall, plans parcials, i iniciar una Adaptació del Pla General, que sabíem que acabaria essent una Revisió que no podia fer un ajuntament marcat per la interinitat. L'aprovació d'un nou Pla s'havia de reservar per al primer ajuntament de la democràcia.

En tot aquest procés es produeix un important canvi de mentalitat en el conjunt de la ciutat. L'urbanisme esdevé un

tema de debat ciutadà. Es generen moltes tensions, però va agafant cos el criteri que la ciutat no és dels propietaris de terrenys i que les plusvàlues que genera el creixement han de revertir en part als que el fan possible, és a dir, als que hi viuen, a la col·lectivitat. Amb pocs anys es passa de la mentalitat d'aquell propietari que va venir a l'ajuntament a dir: "Vull obrir un carrer a Sant Roc per fer-hi cases. A quin preu em pagareu els pams del carrer", a una altra que s'adona que la ciutat és un conjunt format per llocs per viure, llocs per al treball, serveis, equipaments públics i privats, llocs d'esbarjo i de passeig, ... i que és l'ajuntament, com a representant dels que hi viuen, qui ha de vetllar per una harmonia i equilibri entre els diferents interessos que hi conflueixen, per fer una ciutat per viure-hi en majúscules, i que sovint un bon planejament no va en contra dels promotors sinó al contrari.

I aquest procés es manté a partir de les primeres eleccions municipals i fins a l'aprovació del nou Pla General, si bé en el darrer tram de la seva aprovació, i per la feblesa de l'equip de govern, s'hi introdueixen una sèrie de modificacions que més tard es lamenten, com la reducció de zona industrial al Pla de Baix, la reducció de zona verda a Bonavista, el manteniment del traçat de la ctra. de Ridaura des del Xiprer fins a les vivendes Garrotxa, la legalització de l'edifici Poncan (12 pisos de més!) per una minsa compensació, ... Amb tot, el resultat significà una millora importantíssima per a la ciutat, que, per un altre costat, tenia altres reptes pendents, com el del seu històric aïllament.

En aquest sentit, la batalla que s'articulà des de la comissió d'urbanisme, sobre l'Eix Transversal i que es portà a terme en aquells temps, ha estat sens dubte l'enfrontament més important que mai s'ha fet des d'Olot per aconseguir el que necessita. Al mateix temps, aquesta acció tingué també una dimensió política, ja que va desbaratar l'obra que, des dels sectors immobiliars, havia de significar el resorgiment de la "Diputació General de Catalunya" amb el "régimen especial", que, a mans de Samaranch, era l'alternativa al restabliment de la Generalitat que les forces democràtiques reclamàvem.

Aquestes són unes pinzellades de la situació urbanística en aquells temps difícils de la predemocràcia. En Joan de Malibrán és el darrer alcalde franquista i en Xicu Casas és l'alcalde de la transició. I ni un ni l'altre van posar cap impediment a tot aquest procés de renovació urbanística que he intentat dibuixar.

Tot i que ara estem en una situació molt millor, no sóc massa optimista cara al futur vistes algunes actuacions i modificacions fetes pels darrers ajuntaments, la poca capacitat de gestió i l'anar fent la viu-viu ... sense matar la perdiu!

Lluís Sacrest i Villegas

urbanisme

Olot, la ciutat paisatge

- La ciutat, com la cultura, es caracteritza cada vegada més pel pluralisme, la fragmentació, la ruptura, la diversitat...

- La celeritat dels mitjans de comunicació i la seva evolució porten

l'homogeneïtzació, la simultaneïtat, l'intercanvi... La constatació d'aquestes afirmacions ha estat l'eix principal dels debats recents en el Congrés de la Unió Internacional d'Arquitectes (UIA) que va tenir lloc recentment a Barcelona.

LA VALORACIÓ

Des dels anys 60 fins a principis dels 90, la ciutat d'Olot ha sofert una evolució, que podríem qualificar d'accelerada, marcada per un creixement important, amb la consolidació de barris com els de Sant Roc, Sant Miquel i Pequín, la formació de nous barris perifèrics com el Pla de Dalt, el Xiprer - les Planotes, Bonavista, les Fonts i el Morrot, amb un inici de rehabilitació del nucli antic; acompanyat d'una **reestructuració de la xarxa viària bàsica**, amb l'eixamplament i urbanització dels principals vials de penetració -ctra. de St. Joan de les Abadesses, ctra. de les Tries, ctra. de Sta. Coloma - passeig de Barcelona-, els vials nord i sud i alguna part de les rondes fluvials; i la **distribució de diferents equipaments generals** mitjançant, bàsicament, l'adquisició de terrenys -parcs urbans, dotacions escolars, dotacions culturals...

Una visió global basada en l'ús, la funcionalitat i l'equilibri social ha estat el motor de la gestió durant aquests anys. **No ha estat motor de gestió, però, la ciutat en termes de qualitat urbana ambiental:** ha mancat la forma general, l'ordre que dona elements clars de relació, l'empremta definida pel gra menut... En definitiva, **s'ha oblidat una idea de ciutat.**

La ciutat resultant és **fragmentària**, fruit del creixement expansiu, amb **pèrdua de valor de l'espai públic com a element vertebrador i identificador**, paper que havien jugat els espais lliures representatius de principis de segle. I l'**arquitectura pública i privada tampoc no han recollit el testimoni de participar en la conformació del paisatge urbà de qualitat.** S'ha construït sense la consciència de la importància que cada

actuació té, dins la seva escala pròpia: l'addició d'intervencions mediocres malmeten a poc a poc, però progressivament, el conjunt, enfront de l'addició d'intervencions positives que el van millorant.

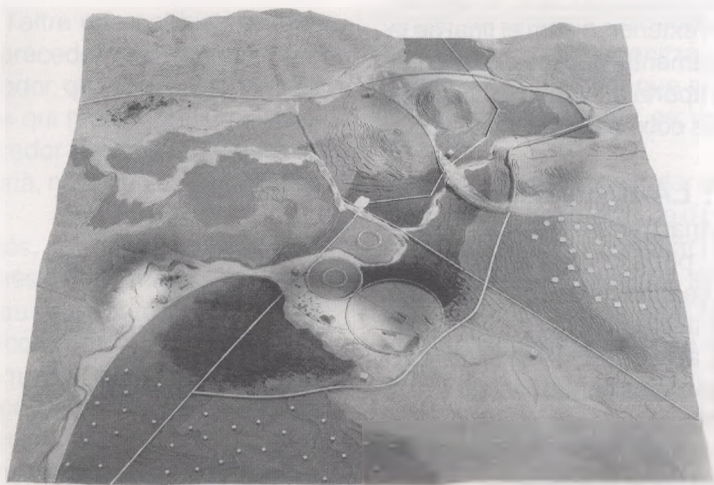
Des que vam començar el nostre camí professional l'any 87, anem reflexionant en un mateix sentit. Així, els tres treballs que hem fet per a la ciutat: la Ciutat Imaginària (l'Artista del Mes), Enquadraments (10 anys de Pla General a Olot) i el pla especial Tussols-Basil (l'espai fluvial i el lleure) reflecteixen la nostra voluntat i els utilitzarem per exemplificar els conceptes que exposem.

IDEA DE CIUTAT: L'ESPAI PÚBLIC I LES ESTRATÈGIES PUNTUALS

La **fragmentació de la ciutat**, el pluralisme que regna, creiem que no està o **no hauria d'estar renyit amb una idea de ciutat**, ja que aquella aporta una globalitat importantíssima de dimensió territorial, **que s'ha de desenvolupar en paral·lel a les estratègies puntuals per a cada fragment.** Si la lògica dels creixements

contemporanis és el desordre, es tracta de no incrementar-lo, de comprendre'l, de llegir les tendències naturals del creixement per tal de destacar-les i de reforçar-les, també per a reconduir-les.

La idea de ciutat en relació amb la seva fragmentació l'expressàvem així en la Ciutat Imaginària: «LA CIUTAT ACTUAL, PREPOTENT I COLONITZADORA, QUE VOL VÈNCER EL TERRITORI, HA DE VENIR SUBJUGADA AL PAISATGE I S'HA D'ESQUINÇAR, DE

ROMPRE, HA DE VENIR TRAVESSADA PER FAIXES VERDES, ESPAIS PÚBLICS FLUENTS COM EN UN SISTEMA FLUVIAL, MÉS APROPIATS A LA VIDA CONTEMPORÀNIA, QUE DOTARAN D'UN NOU ORDRE LA CIUTAT. PER A ESTABLIR UN NOU DIÀLEG DE RUPTURES I FRAGMENTS CONSTRUÏTS, AMB NO RUPTURES I GLOBALITATS PAISATGÍSTIQUES, PER A UN NOU FUTUR TERRITORIAL. PERQUÈ, EN DEFINITIVA, LA CIUTAT IMAGINÀRIA COMENÇA ALLÀ ON CONTINUA EL PAISATGE.» **És l'aposta per una idea de ciutat-paisatge** en una ciutat-societat preocupada cada vegada més pel medi ambient, **on la continuïtat urbana ve trencada per la continuïtat paisatgística.**

Més enllà però d'una idea global, quasi de declaració de principis, és evident que cal aturar-se en el fragment, en cada diversitat per a donar pas a estratègies puntuals. Perquè **el resultat d'una visió global** com pot ser un pla general **es reflecteix en una visió pas a pas d'aquests fragments que van conformant la ciutat.** Així ho referia Oriol Bohigas en parlar de l'exposició Enquadraments: «**OLOT HA TINGUT LA SORT DE PLANTEJAR UNA VISIÓ PROJECTUAL I D'EXPERIÈNCIA COL·LECTIVA SOBRE UNA IDEA SOVINT MASSA GLOBAL, MASSA GENERALITZADORA I COM A CONSEQÜÈNCIA MASSA ENFOCADA CAP A UN FUTUR QUE SEMPRE ÉS INCERT. PER TANT, ÉS UN ESFORÇ MOLT INTEL·LIGENT AGAFAR ELS INSTRUMENTS DE PLANIFICACIÓ I PASSAR-LOS A INSTRUMENTS DE DIÀLEG ARQUITECTÒNIC. AMB L'EXPOSICIÓ ENQUADRAMENTS, EL PLA GENERAL S'HA TRANSFORMAT EN UNA EINA AMB LA QUAL HOM OPINA SOBRE PROBLEMES MOLT CONCRETES, MOLT REALS, MOLT ESPECÍFICS I MOLT PUNTUALS.**» El resultat -l'arquitectura- s'erigeix com a realitat tangible i té un valor que no és moneda de canvi amb unes normes generals concretes que són al mateix temps massa laxes i massa estrictes. La mesura exacta d'aquestes normes es fa difícil de percebre, i el seu judici passa pel judici de l'arquitectura, que és molt més que l'aplicació informàtica o anònima d'uns articles: **forma part d'una estratègia puntual en termes de diàleg arquitectònic, on la naturalesa de l'objecte i el mateix objecte són decisius** en les relacions de veïnatge que s'estableixen.

El pla especial Tussols-Basil pot entendre's com una estratègia puntual en el marc d'una idea general amb més components projectuals que planificadors. Reconeix aquesta zona com una entrada verda a la ciutat, en definir-se com a dinamitzador des de l'exterior; o com el final de la mateixa ciutat, en situar equipaments públics de caràcter eminentment esportiu i lúdic; i aporta una solució concreta al tema tan debatut dels espais coixí o espais frontera.

IDEA DE CIUTAT: LA IDENTITAT

La completa i simultània informació que exporta-importa imatges, cultures, productes... porta la creació d'híbrids i barreges que s'acosten cada vegada més a un model o a múltiples models. És possible al mateix dia i a la mateixa hora assistir a una conferència, a un debat, a una exposició, a un cinema... o fins i tot a dues o més conferències, a dos o més debats, exposicions, cinemes... on veure, debatre, escoltar els mateixos temes. També passa amb la ciutat, determinades solucions passen a ser iteratives.

El gran intercanvi no està o no hauria d'estar renyit amb una recerca de la pròpia identitat que singularitzi i personalitzi. **La ciutat com a espai físic i social ha de trobar allò que li és específic** perquè els sentits aflorin en el reconeixement de la ciutat única.

El tractament i la qualitat de l'espai públic en termes d'homogeneïtat, continuïtat i personalitat pròpies ens apropiaran a una imatge clara de la ciutat i a una identitat que ens ha de permetre recuperar i solucionar les tres mancances generals de la ciutat d'Olot: la relació entre l'espai urbà i el territori que l'envolta, la relació entre les diferents parts de la ciutat, la conformació dels diferents teixits urbans.

La personalització i la identificació que reivindicuem per a Olot és la ciutat-paisatge, apuntada en la Ciutat Imaginària: «Espais públics fluents com en un sistema fluvial», amb: **les faixes verdes**, el riu Fluvià com a gran eix longitudinal, la connexió entre la riera de Riudaura i l'altiplà de Batet -per entre els volcans de la Garrinada i del Montsacopa, la continuïtat Tussols-Basil amb el Bosc de la Coma, el Pla de Llacs i el Parc Natural; **la situació d'equipaments estratègics**, esportius, docents -ciutat universitària-, culturals...; **la discussió de teixits** endinsats en el paisatge, nous, existents, entreteixits...; **elements de construcció i urbanització** amb materials, colors, mobiliari, homogenis i específics.

Perquè **la ciutat com a suma d'espai públic i espai construït conté dos paràmetres bàsics** per a realitzar amb rigor i qualitat, amb el cap i amb el cor, **que cal conjugar amb l'ajut dels instruments necessaris: una revisió del Pla General encaminada a determinar la idea i la identitat de la ciutat i la definició d'un gran nombre d'estratègies puntuals** que desenvolupin sota aquests criteris els punts negres de la ciutat. **Perquè a la ciutat d'Olot també li ha arribat el moment de la transformació enfront del creixement i encara és a temps d'aconseguir el que voldríem per al seu futur, esdevenir OLOT, LA CIUTAT PAISATGE.**

Aranda-Pigem-Vilalta

Arquitectes

Desembre de 1996

Psicologia de la Transició

Després del Maig del 68, mite generacional i indubtable precedent històric de la Transició, recordo encara com molta gent d'aquest país s'fanyava a pregonar que ells també hi eren, a París, aquella primavera.

Potser encara en trobareu algun d'aquells turistes imaginaris que us diran que si patatim que si patatam, que potser no hi eren ben bé el maig, però sí el mes de juny, i us asseguruen que guarden encara una llamborda del Barri Llatí a la calaixera. Si més no, l'estada a París, fos el mes que fos, viatge encara infreqüent aleshores, en què amb prou feines arribàvem a Ceret, va donar durant un temps un innegable segell de prestigi a qualsevol personatge.

I el mateix passa amb el març del 69 - ja saben, la revolta estudiantil a Barcelona, el Sindicat Democràtic, les curses davant dels grisos, etc., etc.-, l'altre referent històric més proper i també, no cal dir-ho, precedent del que més tard passaria aquí, a la mort del dictador, que convencionalment anomenem Transició. Qui més qui menys presumeix encara clandestinitat i de corredor de fons. Si féssim el recompte, als caputxins de Sarrià, no hi cabia ni una agulla aquell 9 de març.

Les medalles històriques, certes, recreades o falsejades, no ens enganyem, són una més de les moltes debilitats humanes. L'anècdota d'aquesta psicologia de la fatxenderia, és oportuna de recordar-la ara que estem en tràmits de commemorar aquella dècada i tots els esdeveniments, certament importants, que succeïren. La por, la clandestinitat, les vietnamites escopint les octavetes amb olor d'alcohol, les reunions amagades, els projectes,

els partits (els vells i els nous), l'Assemblea de Catalunya, Llibertat, Amnistia i Estatut d'Autonomia, la Marxa de la Llibertat, les pintades, la por... Ara, amb els anys, sembla també que tothom hi era en aquells afers. Per més que el record i la història conservin o esborrin, tant li fa, els noms dels protagonistes, per més que el sentiment predominant a la memòria d'aquells anys d'intens neguit, fos sens dubte, el de la por i el de la soledat i el de l'extrema minoria participativa. I que a Olot almenys, on tots ens coneixem, no és tan fàcil d'oblidar qui hi era i qui no hi era.

La Transició i els seus epifenòmens formen part de les batalletes que tota una generació, la feliçment regnant, explicarà als seus néts. Com la Guerra Civil fou la sonsònia que escoltàrem dels nostres pares. El mite, i recalco la paraula mite, amb totes les connotacions d'heroïcitats, però també de fantasia i d'oportunisme de la memòria, d'una generació que protagonitzà una època, activament alguns i adormits la majoria, que anomenem Transició. Tot i que aleshores se'n deia i es volia la Ruptura democràtica. Recorden?

Certament convé recordar-la, si més per explicar-ne els claroscurs, la claredat de dir que no la feren els franquistes com un disseny programat i lliscador, com s'entesren encara alguns jerarques als seus llibres de memòries, i per constatar també els propis sentiments de culpa davant la realitat històrica pel fet que el dictador va morir, de vell, al seu llit.

Jordi Pujiula

Xevi,

l'any 76 on era jo? He mirat els Olot Missions i les Garrotxes d'aquell any on uns intentàvem liquidar un passat i els altres s'hi enganxaven amb totes les seves forces. La veritat és que no m'he vist enlloc.

Segurament perquè no vivia a Olot, encara que hi treballava. Llavors, tot just assumia les responsabilitats de família i de la feina incipient acompanyat d'un cert escepticisme o de la incapacitat d'entusiasmar-me amb projectes de futur massa abstractes.

No recordo ni si vaig votar el Referèndum que va obrir les portes a les eleccions generals ni el que vaig votar. Com que no faig diari m'és impossible saber el que vaig fer.

Per això no tinc constància de la meua participació a l'Assemblea de la Garrotxa, molt fixada en el problema de l'Eix Transversal, ni en el concert d'en Lluís Llach, ni en l'arribada de la Marxa i les detencions que hi va haver.

“ **I ara, què? Domesticat i ficat dins del ritme adormidor (fa 20 anys hauria escrit alienador) de la correcció social i democràtica m'agradaria poder tornar endarrera només per veure on era i què feia.** ”

Si haig de creure les dues revistes locals i els que apareixen o firmaven els articles llavors, sembla com si vint anys fos molt temps i que de tots aquells (excepte alguns que són incombustibles) quasi tots en aquests moments estan «retirats» de la vida pública.

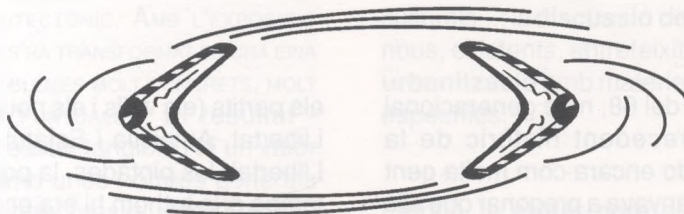
Hi hagué un número extra d'Olot Misión o L'Olotí que especulava sobre els olotins del futur i el que serien dins la vida pública, que no he trobat, i del que tinc un (altre) record confús de cosa feta a correuita.

També noto la falta de trempera, barreja d'il·lusió i ràbia, que travessava els qui volien el canvi o la ruptura i els que no entenien que s'havia acabat una època.

I ara, què? Domesticat i ficat dins del ritme adormidor (fa 20 anys hauria escrit alienador) de la correcció social i democràtica m'agradaria poder tornar endarrera només per veure on era i què feia. Potser el mateix que faig ara. No ho sé.

I tu on eres?

Joan Capdevila

Amic Joan,

sembla que em vaig perdre dos anys prou moguts i interessants. Jo sí que sé on era el 76. El meu 76 té un altre color, molt diferent del trànsit conciliador del postfranquisme; el vaig passar entre Ceuta i el Peñón de Vélez de la Gomera, a la costa marroquina. Seria estúpid lamentar-me'n ara, però si he de dir la veritat sovint em sento com si tingués la memòria escapçada perquè hi ha una part molt important de la història d'aquest país que no vaig poder viure en directe. Allà era tota una altra cosa, interessant també, per a mi, és clar. Jo era d'adscripció trotsquista. Als setze anys, per un d'aquell rebots de l'atzar, em vaig fer de la Lliga Comunista i un cop a Barcelona, vaig entrar al PORE. Sotmès a una disciplina conventual, gairebé tirànica, a dins d'aquest partit d'aires apocalíptics, un cop incorporat a la milícia, vaig haver d'alternar si us plau per força la meua consciència militant amb el seu militarisme intransigent i bàrbar. Contra això hi havia remei: una íntima objecció i l'acte rebel, castigat amb un poc més d'indulgència ja aquells dies. Contra vint anys de memòria democràtica és molt més difícil destriar qui és l'enemic -o hem de parlar d'errors?-.
 “ **Jo sí que sé on era el 76. El meu 76 té un altre color, molt diferent del trànsit conciliador del postfranquisme; el vaig passar entre Ceuta i el Peñón de Vélez de la Gomera, a la costa marroquina.** ”

Ens creïem ser el centre de l'univers, màrtirs de la revolució, convençuts que tot era per fer i era possible. Ara, amb vint anys més, manen els qui més menystenien o ignoraven, i això fa ràbia. Trobar-te permanentment fora de joc, cansa. Conservo els ideals, però em falta espit.

Olot era la ciutat ideal per amotllar-la idealment -ho és encara?-. No hi vaig venir per fer-hi apostolat ni per sotmetre-la als embats dels meus dicteris utòpics (o bucòlics) sinó que me la vaig trobar i feliçment em vaig abandonar a un somni possible. Per això el dolor ara és també terrible. M'han estafat -l'engany, ja ho saps, no ens ve només de fora, hi ha també els dimonis interiors-. Intento perdonar els curts de gambals que posen pals a les rodes a tota cosa viva, i no puc. Superar l'endogàmia, vet aquí la ingent necessitat d'aquesta vella vila. A vegades convé fer net i reemprendre el camí amb el sarró alleugerit i la ment preclara.

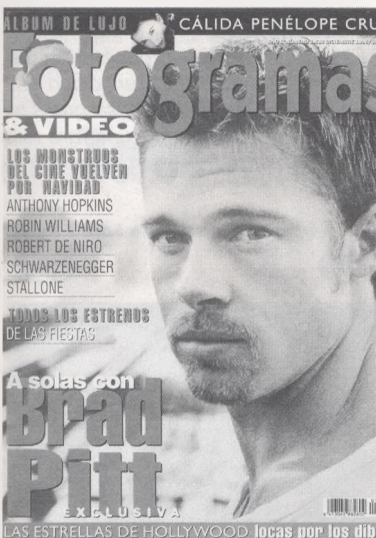
Els qui més gallegen sobre els valors democràtics solen ser sovint els més intransigents. Potser no se'n adonen. La legitimitat dels vots no és un salconduit per a l'avassallament. Ara tot és una qüestió de sumes i restes; aquesta simplicitat i tanta complaença m'espanten. Malgrat tot, Joan, em resisteixo a acceptar una anticipada jubilació.

Xavier Rusalleda

La nit americana

Fotogramas i les altres

La revista **Fotogramas** celebra ara els seus 50 anys d'existència. Aquesta dada ve a demostrar, sobretot, la solvència d'un producte que ha estat capaç de superar, gairebé sempre, la influència de tot tipus de moda i d'atreure, cap al món del cinema, un públic no necessàriament cinèfil. Ha estat i és una excel·lent revista d'informació, que ha apostat per la notícia i la tafaneria, el món de Hollywood, els actors i les actrius, el «glamour», en detriment de la crítica cinematogràfica rigorosa i en profunditat. És una opció vàlida com qualsevol altra i els resultats, més que positius, són coneguts per tothom. L'èxit de la fórmula ha provocat moltes imitacions, còpies mal fetes que han estat totalment incapaces de superar la versió original. **Cinemanía**, **Interfilms**, **Cinerama**, **Fantastic Magazine** són revistes recents que s'acosten al món del cinema seguint el camí que ha marcat la revista que dirigeix Elisenda Nadal.

En una altra línia molt diferent trobem **Dirigido**, fundada l'any 1972 per Edmon Orts, que durant uns anys es va disputar el mateix públic i el mateix prestigi que tenia **Casablanca**, una carismàtica empresa que va deixar d'aparèixer fa força temps, quan va morir Truffaut; tota una declaració de principis?, tot un posicionament crític? **Dirigido** és l'única revista mensual de cinema que es dedica a la crítica i a l'estudi cinematogràfic amb una certa exigència. A més a més, col·laboren en les seves planes gent prou prestigiosa com Esteve Rimbau, Quim Casas, José E. Monterde, Antonio Castro, Joan Padrol, etc. Malgrat aquests bons antecedents, **Dirigido** s'ha anat convertint, amb el temps, en un producte previsible, avorrit, sense originalitat i que, tot i les pretensions, mai no ha marcat cap pauta, no ha creat espais ni de debat ni d'opinió: una revista que s'arrossega i es manté perquè, fins ara, no té competència. En un terreny semblant, tot i les clares diferències, es mou la revista **Seqüències**. Aquesta té la particularitat d'estar escrita en català, la qual cosa, encara ara, la fa una iniciativa molt important. No obstant això, es nota mancada de mitjans, de pressupost i d'un marc concret on situar-se; no és una versió de **Fotogramas**, per descomptat, però tampoc, segurament per falta de rodatge, no juga fort la carta de la crítica.

En continuarem parlant.

Miquel Barti

LA LLISTA DE . . .
TERESA PLANAGUMÀ
(editora Llibres de Batet)

- **HISTORIAS DE FILADELFIA** de George Cukor (1940)
- **SER O NO SER** d'Ernst Lubitsch (1942)
- **¡QUE BELLO ES VIVIR!** de Frank Capra (1946)
- **EL HOMBRE TRANQUILO** de John Ford (1952)
- **EL SEPTIMO SELLO** d'Ingmar Bergman (1956)
- **EL VERDUGO** de Luís García Berlanga (1963)
- **BECKET** de Peter Glenville (1964)
- **AGUIRRE, LA COLERA DE DIOS** de Werner Herzog (1973)
- **UN TIPO GENIAL** de Bill Forsyth (1983)
- **EL CARTERO (Y PABLO NERUDA)** de Michael Radford (1994)

SHORT CUTS

* El primer programa de l'any 1997 del Cine-club, encara no confirmat, ens porta les millors pel·lícules del darrer Festival de Cinema de Cannes. La programació provisional està formada per: **Más allá de las nubes** de Michelangelo Antonioni i Wim Wenders, **La mujer del puerto** d'Arturo Ripstein, **La mirada de Ulises** de Theo Angelopoulos, **Secretos y mentiras** de Mike Leigh, **Rompiendo las olas** de Lars von Trier i **Dead Man** de Jim Jarmusch.

* Davallada important d'espectadors a la Filmoteca, al Cine-club i al cinema Núria en versió original. Contràriament al que passa a Barcelona i a altres ciutats, on cada vegada s'obren més sales dedicades a la projecció en versió original, a Olot el públic d'aquest tipus de pel·lícules no augmenta.

* Tal com ja vam avançar, la programació de la Filmoteca del proper trimestre estarà dedicada a l'aventura. Els títols que podrem veure són: **L'últim emperador** de Bernardo Bertolucci, **L'home que volia ser rei** de John Huston, **Caçador blanc, cor negre** de Clint Eastwood, **20.000 llegües de viatge submari** de Richard Fleischer, **La bona terra** de Sidney Franklin, **Ombres i boira** de Woody Allen, **Vincent i Theo** de Robert Altman, **Flash Gordon** de Michel Hodges i **Tucker: l'home i el seu somni** de Francis Ford Coppola.

* Les projeccions de **Dersu Uzala** i **Rocco y sus hermanos** van tenir molt poc ressò, malgrat ser dues pel·lícules emblemàtiques i de culte en el seu moment. Les coses ja no són el que eren. Què se n'ha fet d'aquelles flors . . .

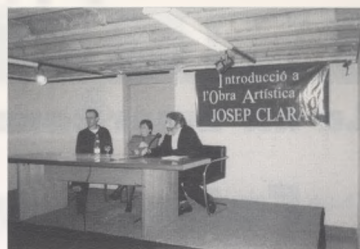
* Alguns actors de Hollywood estan patint unes estranyes deformacions en el seu cos que els converteix en horribles masses de carn i múscles. Tot va començar amb Stallone, Schwarzenegger i tots els altres. Però ara també hem vist aquests símptomes en actors no gens sospitosos de tenir addicció al gimnàs: Keanu Reeves, Denzel Washington, . . . Per sort les actrius, de moment, encara no pateixen aquesta estranya malaltia que sembla contagiosa. Inclús per a un bon garrotxí es fa difícil veure tanta carn junta. Si com a mínim fos de porc!

VEUS DISTANTS

«Un buen cuerpo con un cerebro vacío vale tan poco como la propia vida.»

(Batiato (Peter Ustinov) a **ESPARTACO** de Stanley Kubrick, 1960)

El seminari sobre Clarà

El dissabte 23 de novembre, en una sessió matinal, el Museu Comarcal de la Garrotxa i el Museu Nacional d'Història de Catalunya, van organitzar el seminari titulat «Introducció a l'obra artística de Josep Clarà».

Va consistir en la intervenció de dos ponents i en un debat final. Xavier Antich, professor d'Història de les Idees Estètiques de la Universitat de Girona va ser el primer ponent i va dissertar sobre l'esperit del noucents. El seu discurs va resultar molt interessant, amb una abundant citació de textos que exemplificaven la seva visió dels postulats definitoris d'aquest corrent.

Tot seguit, Mercè Doñate, conservadora del Museu d'Art Modern de Barcelona, en dues ponències diferents, va parlar de la trajectòria artística i de l'ideal de bellesa en l'obra de Josep Clarà. Va resseguir detalladament la seva biografia per endinsar-se en la seva concepció estètica.

Finalment, un debat no gaire llarg, conduït per l'Eduard Carbonell, actual director del MNAC, va posar punt i fina a quatre hores d'estudi d'aquest escultor i de la seva època. L'organització va ser molt senzilla i eficient. Es va prescindir de la parafernàlia que tot sovint envolta actes d'aquesta mena, especialment si es fan en ciutats d'on eren oriünds els personatges estudiats. No hi varen haver ni torns de paraula del polítics del moment ni tampoc paraules buides de contingut, i això és d'agrair.

Ja a l'entrada del seminari es donava a tots els assistents un dossier on figurava el programa i un extracte de les ponències.

Va resultar un seminari molt interessant per diverses raons. En primer lloc es va concebir sense pretensions desmesurades, agafant gent coneixedora del tema i prescindint de les patums colonitzadores. Aquestes sovint són les convidades en actes semblants a aquests que avui ens ocupa i massa vegades es presenten a les xerrades sense haver-se preparat gaire el tema que han de desenvolupar.

Recordo amb horror una conferència que va fer fa uns anys un reconegut director d'un museu barceloní que, a més d'arribar tard, ja que no creia que Olot quedés tan lluny, segons ell mateix va manifestar, va venir acompanyat de tres persones més:

el xofer, un cap de relacions i no sé quin altre càrrec; va improvisar un mal discurs entorn d'unes diapositives que, a més, estaven mal col·locades o se'n va anar a sopar amb un representant municipal a un bon restaurant de la població. Que cara ens va resultar aquella pobra conferència! Cap d'aquests ingredients varen ser presents en el seminari, i a més va tenir un altre encert remarcable, imprevisible de bell antuvi: el públic que hi va assistir.

Era del tot heterogeni. Des d'estudiants de COU, de l'escola d'Arts Aplicades, o universitaris, que aprofitaven l'ocasió que els donava aquell cap de setmana per ampliar coneixements acadèmics, a persones de condicions socials i acadèmiques molt diverses.

Hi havia persones interessades en els esdeveniments culturals, altres que volien conèixer més de prop l'obra de l'escultor, professionals de l'ensenyament... Una mica de tot. Potser els qui no hi varen anar eren els savis oficials, aquells que estan de tornada de tot, perquè en saben més que tohom. De fet, es pretenia fer una «introducció», segons el mateix títol del seminari i, per tant, ja es posava de manifest la tímida voluntat d'iniciar el tema.

En el debat final, Eduard Carbonell es va reafirmar en el desig de deixar a Olot el llegat Clarà, com de fet ja ho havia fet l'administració catalana durant els mesos que va durar la forta ofensiva dels «Amics Clarà» de Barcelona que volien tornar a recuperar les escultures dipositades a Olot. Aquella flamarada inicial sembla que s'ha apagat considerablement.

A Olot, aquesta vegada, no es va caure en la provocació de fer aquí un ridícul semblant al que van protagonitzar la minoria de barcelonins que formaven els «Amics d'en Clarà». L'ocasió es prestava a

caure fàcilment en el parany que no hauria fet altra cosa que complicar encara més la situació. Era del tot innecessari.

Es va encetar tot seguit una conversa amb el tema espinós de les opinions pejoratives que va pronunciar Tàpies sobre l'obra de Clarà. Penso que aquesta vegada, en Carbonell va saber respondre molt correctament, ja que va venir a dir que sense posar en dubte el valor de Clarà no hem d'oblidar que Tàpies és, indiscutiblement, el millor artista català actual.

També es va insistir una vegada més en la necessitat de fer una Sala Clarà, en record encara d'èpoques passades on hi havia sales dedicades a diferents artistes, en dependències diverses de l'Hospici. Els responsables del Museu, amb l'autoritat que dona ser especialista del tema i amb una visió oberta del concepte actual dels museus de belles arts, varen saber exemplificar com seria d'incongruent separar l'obra d'un artista, sigui qui sigui, del seu context i de la seva època.

Dels debats sempre en surten aportacions que reflecteixen l'opinió de grups, que cal reconèixer.

Voldria fer una reflexió final que totí ser òbvia m'agradaria posar de manifest una vegada més i és el pobre panorama artístic de la població. I d'aquesta monotonia només ens n'escapem gràcies a la programació del Museu Comarcal que, periòdicament, porta temes que resulten atractius i també de la iniciativa d'algun altre col·lectiu que esporàdicament organitza mogudes molt saludables.

S'ha de felicitar els organitzadors del seminari i també esperar -diuen que l'esperança és l'última cosa que s'ha de perdre- que no sigui una rara avis dins el trist panorama cultural de la ciutat.

Joan Sala i Plana

Espais

d'interacció finita, apa!

Fa cosa d'un mes que el Cafè Central ha tornat a engegar una sèrie d'activitats de petit format. Tot sovint, allò que diem que està de moda no fa res més que traduir una necessitat ingent. Calen espais de conversa, abans i ara. L'espai recollit, íntim, la distància curta afavoreixen la reflexió serena alhora que constitueixen una cura balsàmica per als esperit turmentats. La contaminació decibèlica acaba instaurant el règim dels muts. És difícil escoltar avui, potser per això ens entenem tan poc i s'avança poc, potser per això supura la mala llet, potser per això vivim en un immens camp de futbol on tothom exercita l'improperi, on tothom ja ho sap tot. La pilota no té sentit més enllà del rectangle de joc.

Pedro Carrizosa fa un exercici d'humilitat i d'enginy impressionant mostrant la cara amarga de la vida a cops de riallada. Té una imaginació prodigiosa, no pas per navegar pels núvols de l'asèpsia, sinó per enfangar-se de valent per tots els racons de l'ànima. Enllaça directament amb l'esperit de la tragèdia, és una purga indolent, una catarsi. Carrizosa està passant per un bon moment; ha millorat moltíssim la seva capacitat expressiva, accentua el matís i controla bé els ritmes. I ha perdut la por. S'atreveix a cantar i tot. La qualitat dels textos és cosa d'un

altre capítol: riquesa de llenguatge, bona musicalitat i, sobretot, imaginació desbordant. Val la pena, no us el perdeu.

Alternant amb en Pedro, en Pep Fargas s'ha destapat amb un homenatge a Joan Capri, els monòlegs del qual havien congregat moltes famílies al voltant del gramòfon per riure a malsalva de les nostres pròpies misèries domèstiques. En Pep diu sempre que el President Pujol és el resultat d'una estrofolària combinació d'en Patufet i en Capri. I té força raó. Per la manera de dir, pels recursos de repetició, pels efectismes del metallenguatge, per la prosopopeia i sobretot per la qualitat domèstica del discurs. En Capri acabarà sent un model recurrent, la seva veu enregistrada constituirà un document inestimable del futur Museu d'Antropologia on de ben segur haurem d'anar a cercar la nostra identitat.

En Pep Fargas s'ha animat a escriure i ho fa bé. És d'una agraïda claredat, simple, directe, i a sobre té gràcia. El registre caprinà li va com un mitjà.

Ja ho saben, cada dimarts, al Central, tindran l'oportunitat de riure i també d'aprendre alguna cosa enmig d'una atmosfera que feia anys que no trobava a Olot.

X.R.

En Tavi a la Cooperativa

Els animals sempre han sigut una referència ètica, perquè són nobles,

justament. La Fontaine ens ha deixat un llegat inestimable. I en Tavi també ha après i aprèn moltes i bones coses d'aquests especials parents nostres. La translació de les nostres actituds al món dels animals és d'una eficàcia provada. Ho entenem molt bé. En Tavi personifica el bestiar amb una subtilesa i un sentit poètic que et posa la pell de gallina. Teniu temps fins al 5 de gener. No us la perdeu.

20 anys

Marboleny

1976 - 1996

L'Esbart Marboleny fa 20 anys Això que l'Esbart Marboleny sigui de les Preses sempre m'ha semblat una raresa. Ja sé que ara aquí tenim esbart local -que dit sigui de passada va néixer com una escissió encoberta de l'altre-, de fa quatre dies, però, la singularitat de la Marboleny ve del fet que aplega dansaires de tota la comarca en un poble on l'ajuntament fins fa ben poc no s'havia lluit gaire amb les coses de la cultura popular.

L'espectacle d'aniversari em va semblar d'una correcció impecable, ben lligat i breu. La dansa popular té virtuts inestimables que malauradament no sabem aprofitar. Primer, l'estructura associativa, d'una gran importància ara que el teixit social s'ha estovat i l'església ha fet figa.

Segonament, el fet de compartir i mantenir el patrimoni. I finalment, l'accés al ritme, a la música pautaada, en grup, on cal afinar els ressorts de la sintonia, la qual cosa estalvia les modernes classes de psicomotricitat.

Hi ha un aspecte que vull remarcar especialment perquè seria una pena caure en el parany de la fossilització i de la competència. La dansa popular és popular justament perquè no té públic, és una invitació, no pas un convit per seure com un espectador passiu. La dansa popular és per compartir no pas per admirar. Com m'alegraria que les colles sortissin cada diumenge al carrer, amb espontaneïtat i vitalitat! Felicitats, Marboleny!

X.R.

A
R
T

Claudi Casanovas

a projecció internacional del ceramista olotí **Claudi Casanovas** continua la seva línia ascendent. Mentre al

Hetjens Museum de Düsseldorf s'exposen les seves darreres obres de gran format amb el nom genèric de *Pedra Foguera*—una mostra que l'any vinent es podrà veure al Ceramic Museet Gimmerhus, de Middelfart (Dinamarca), i al Musée d'Art Contemporain, de Dunkerque (França)— la Galeria Beson, la sala de Londres on exposa regularment des del 1988, presenta la sèrie *Teabowls*, un conjunt de quaranta bols de te, que suposa el retorn del ceramista al torn i a les peces domèstiques després de quinze anys.

Amb motiu d'aquesta darrera exposició, l'editorial Marston House acaba de publicar una monografia sobre **Claudi Casanovas**—la tercera de la prestigiosa col·lecció que l'editorial dedica a ceramistes de renom— que conté la reproducció en color de vint-i-cinc peces de l'artista fetes entre els anys 1985 i 1996, amb comentaris de l'autor i una presentació de Tony Birks. El llibre, que ja es pot adquirir a Olot, és recomanable per una doble raó.

En primer lloc, la introducció de Tony Birks, a més de fer un repàs de la biografia professional de **Claudi Casanovas**, apunta alguns dels elements que defineixen l'obra del ceramista: la utilització de materials orgànics (com la palla, la farina, l'arròs) i metalls, l'obsessió per l'argila i les seves propietats, la seva concepció de l'ofici en comparació a la de Hans Copper, —un altre gran ceramista al qual l'artista olotí va dedicar fa temps una peça en reconeixement: «Una illa per a Hans»—, la influència del ceramista japonès Ryoji Koie, etc.

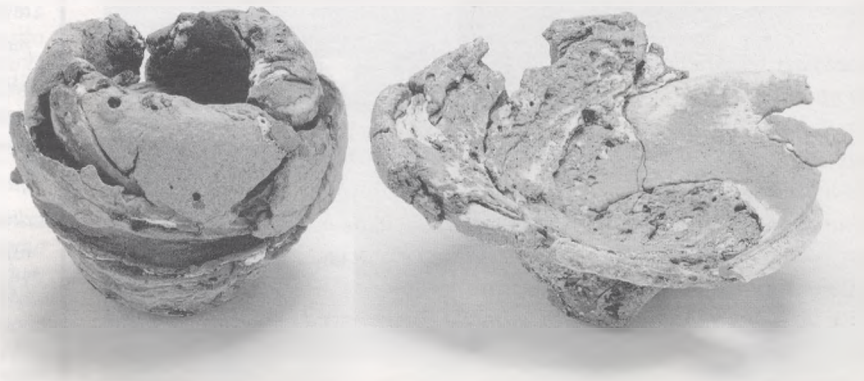

La posició del crític envers l'artista olotí és especialment il·lustradora quan evoca la sessió que **Claudi Casanovas** va efectuar l'any passat a la *Printemps des Potiers*, a Bandol, davant d'un grup de ceramistes francesos. Casanovas no és pròpiament un mestre, escriu Birks, però en les seves demostracions, en tractar problemes vells des de perspectives noves i diferents, sempre produeix un efecte dramàtic en l'audiència, fins al punt que pot arribar a fer canviar la concepció que els altres ceramistes tenen sobre el seu propi art. Tony

Birks conclou: «Aquest jove català, encara en la corba ascendent de la seva obra, podria canviar el concepte europeu de l'art de la ceràmica com no ho havia fet ningú des de Bernard Leach ara fa cinquanta anys».

El segon centre d'interès del llibre rau en les reflexions, estimulants i suggerents, del ceramista olotí sobre el procés de creació i el seu ofici. Sempre he pensat que **Claudi Casanovas** era, a més d'un gran ceramista, un escriptor potencial, que té allò que en diríem densitat de frase, capaç d'expressar amb imatges lluminoses i paraules justes la relació amb el seu ofici. En la glossa que clou la monografia, escriu: «La descoberta del foc és gradual. Com l'aigua, no hi ha un tipus universal de foc; destriar-ne les seves diferents personalitats i acostar-s'hi és una tasca lenta. El foc és imprevisible, una frontera que no pots travessar, tot i que té l'atracció de l'horitzó. Cremant fornades i trencant moltes peces, pots aprendre a respectar-lo, fent una ofrena amb cada nova fornada i demanant que et sigui favorable. El foc és sempre un incert aliat, mai un esclau».

Antoni Mayans

El capbreu, una font documental poc utilitzada

La lectura del treball *El capbreu com a tipus documental*, que Marcel Pujol va presentar el passat 4 desembre com a memòria del Master d'Arxivística a la Universitat de Girona, permet copsar l'estat de la qüestió sobre la utilització d'aquesta tipologia documental per a la investigació històrica a les nostres comarques.

El capbreu, com se sap, és un instrument en el qual un feudatari o un emfiteuta reconeix el domini d'un senyor sobre béns immobles que posseeixen, especificant respecte de cada un d'aquests les prestacions a les quals resten obligats. Les dades que ofereixen aquests documents han estat la base de nombrosos estudis sobre la reconstrucció de trames urbanes, la descripció del paisatge rural, l'onomàstica i la toponímia, entre altres camps. A les comarques gironines, la bibliografia del treball de Pujol ens recorda les aportacions de M. Josepa Arnall per a Vila-sacra, Jordi Bolòs per a Montagut i el Sallent, Josep M. Marquès per a Vilobí d'Onyar, Joan Rabell per a Roses, Josep M. Rodríguez per a Osor i Susqueda i Santi Soler per a Vilajoan.

A la Garrotxa, però, la utilització dels capbreus com a font documental és pràcticament inèdita. Si deixem de banda les obres de Jordi Bolòs abans esmentades —que estan elaborades a partir de capbreus conservats a l'Arxiu de la Corona d'Aragó—, només Xavier Puigvert ha fet ús parcial d'un capbreu de 1443 per a documentar alguns aspectes del seu treball sobre la reconstrucció de la vila d'Olot després dels terratrèmols. Una de les possibles raons d'aquesta ignorància és l'absència d'aquests documents en les guies de l'Arxiu aparegudes fins

ara. Una absència justificada: en la majoria de centres documentals, els capbreus —que, per definició, són una font senyorial— es troben entre els protocols notariais, ja que els escrivans que redactaven les actes de capbreu eren els notaris, que en guardava una còpia entre la resta de llibres notariais comuns. Si els inventaris i catàlegs notariais eren deficients, com és el cas d'Olot, els capbreus passaven inadvertits i difícilment podien ser coneguts pels investigadors.

Ara, el procés de reinventariació dels fons notariais de l'Arxiu Històric Comarcal d'Olot, que és a punt d'enllestir-se, ha permès conèixer l'existència d'un bon nombre de capbreus d'institucions i senyories de la Garrotxa que fins ara no estaven identificats —o que estaven mal descrits— i que tenim la intenció de donar a conèixer en un opuscle de la col·lecció *Fonts*, que començarà a editar properament l'Arxiu. La mostra aplega una bona sèrie de capbreus dels monestirs de Sant Pere de Besalú i de Sant Llorenç del Mont i dels priorats de Santa Maria de Besalú, del Sant Sepulcre de Palera i de Santa Maria de Jonqueres, així com dels castells de Montpalau i de Beuda. També hi trobem capbreus d'institucions foranes amb béns a terres de la Garrotxa, especialment a la vegueria de Besalú, com els de la Seu de Girona i els dels monestirs de Sant Pere de Camprodon i de Sant Miquel de Cuixà. Aquesta documentació es remunta a la Baixa Edat Mitjana i arriba, en alguns casos, a inicis del segle XIX.

A més dels capbreus conservats entre els protocols notariais, alguns altres fons de l'Arxiu contenen també exemplars d'aquesta tipologia documental. En el fons municipal d'Olot s'hi guarden

capbreus de la Pia Almoïna, la institució benèfica creada l'any 1397. En el fons patrimonial dels Trincheria, finalment, s'hi troben una sèrie de capbreus del priorat de Sant Corneli del Mont, al Puigsacalm, i del qual un membre de la família Trincheria fou procurador.

Monografies

ALANYÀ i ROIG, Josep, *Besalú, vida i organització d'una juderia*, Besalú: Ajuntament de Besalú, 1996, 95 pàg.

Monografia sobre l'aljama jueva de Besalú, basada documentalment en la tesi doctoral inèdita de Manuel Grau.

BUSQUETS i GRABULOSA, Lluís, *Plantar cara*, Barcelona: Editorial Barcanova, 1996, 207 pàg.

Darrera novel·la de l'autor olotí, conformada al voltant del dietari d'una noia de batxillerat que queda embarassada i decideix plantar cara i tenir el fill.

Introducció a l'obra artística de Josep Clarà: Seminari, Olot: Museu Comarcal de la Garrotxa, 30 f.

Dossier lliurat als assistents del seminari sobre Josep Clarà celebrat al Museu Comarcal de la Garrotxa el passat 23 de novembre de 1996.

MORET i MARGUÍ, Jordi, *Per un arxiu personal i dels avantpassats*, Olot: Fundació Pere Simon, 1996, 16 pàg.

Comunicació presentada en el XV Congrés de metges i biòlegs de llengua catalana, celebrat recentment a Lleida.

MUSEU COMARCAL DE LA GARROTXA, *Museu Comarcal de la Garrotxa: Memòria 1995*, Olot: Museu Comarcal de la Garrotxa, 1996, 28 pàg.

Memòria anual de les activitats del Museu Comarcal de la Garrotxa.

Articles

AYATS, Joan, «Camins i camins», *Verntallat*, núm. 36, 1996, pàg. 29.

BASSOLS i ISAMAT, Emili, «El musclo de riu. Per alguns un record, per a d'altres un descobriment», *Verntallat*, núm. 36, 1996, pàg. 22-23.

BASSOLS i LLADÓ, Ernest, «El futbol a Besalú», *Tallaferro*, núm. 66, setembre-octubre 1996, pàg. 10-11.

BUSQUETS, Francesc, FÀBREGAS, Marta, DEHESA, Rafel, FREIXA, Montse, «Troballes arqueològiques a Besalú», *Tallaferro*, núm. 66, setembre-octubre 1996, pàg. 28.

CASACUBERTA i ROCAROLS, Margarida, «Santiago Rusiñol a Mallorca. La interpretació artística del paisatge illenc entre els jardins abandonats i *L'illa de la calma*», *Randa*, núm. 38, 1996, pàg. 5-42.

GARCIA-PLANAS i MARCET, Plàcid, «La decisiva influència de l'Escola d'Olot en la creació de l'Acadèmia de Belles Arts de Sabadell, 1880-1882», *Arraona*, núm. 17, tardor de 1995 [1996], pàg. 47-62.

GINABREDA, Pau i VENTURA, Rosa, «Arbres del nostre entorn», *Verntallat*, núm. 36, 1996, pàg. 18-19.

LLONGARRIU i MONSALVATJE, Ramon, «Fets entorn de la sal», *Verntallat*, núm. 36, 1996, pàg. 10-11.

PAGÈS i PONS, Joan, «El mas Carbonell d'Hostalets de Bas», *Verntallat*, núm. 36, 1996, [4 pàg.] [Col·leccionable *Les masies de la vall*]

PARÉS i VENTURA, Josep M., «Corneta», *Tallaferro*, núm. 66, setembre-octubre 1996, pàg. 15-16.

PUIG i REIXACH, Miquel, «Comerciants olotins fora de Catalunya a la fi del segle XVIII», *Els catalans a Espanya, 1760-1914*, [Actes del Congrés], Catarroja: Editorial Afers, 1996, pàg. 437-444.

PUIGVERT i GURT, Xavier,

«L'exemple de Solà-Morales», a *440 m sobre el nivell del mar*, núm. 16, novembre 1996, pàg. 12.

PUJIULA, Jordi, «La vall de Bas al Diccionari Madoz», *Verntallat*, núm. 36, 1996, pàg. 8-9.

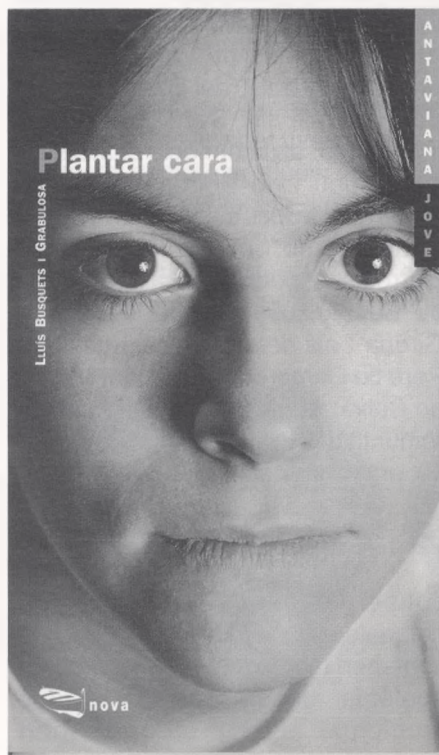
«Saqueig, crema i victòria a En Bas fa 300 anys», *Verntallat*, núm. 36, 1996, pàg. 10-11.

SALA i PLANA, Joan, «El senyor Solà-Morales que jo vaig conèixer», a *440 m sobre el nivell del mar*, núm. 16, novembre 1996, pàg. 12-13.

SOLÀ i PARERA, Àngels, «Comerciants catalans un xic especials. Anada i retorn dels catalans a «les Castilles» en el segle XIX», *Els catalans a Espanya, 1760-1914*, [Actes del Congrés], Catarroja: Editorial Afers, 1996, pàg. 47-66.

Recorreguts urbans

El dissabte 28 de desembre tindrà lloc la tercera sortida del cicle de recorreguts urbans del cicle programat per l'Arxiu Històric Comarcal d'Olot i el Museu Comarcal de la Garrotxa. En aquesta ocasió es visitarà l'església de Sant Esteve, amb comentaris de Josep Murlà. Se sortirà a les 11.30h de l'Hospici.

Libres de Batet

Teatre

Homes!

Teatre Villarroel, del 6 de desembre al 6 de gener. Darrera oportunitat per a qui encara no hagi vist les actrius de T de teatre, en un *divertimento* del prolífic autor Sergi Belbel.

Manes

Mercat de les Flors, del 5 de desembre al 4 de gener. L'últim espectacle de la Fura dels Baus. Descàrrega d'adrenalina, com és costum.

West Side Story

Teatre Tívoli. El conegudíssim musical, amb músics en directe a Barcelona

Cada dimarts, a 2/4 d'11 de la nit, un conte al Central Alternativament, **Konghitos** -club de teatre privat- i **Pep Fargas** amb *el Ressopó del senyor Piula*.

Cada dimecres, a 2/4 d'11, **Juan de la Cruz i Pedro Maese**, MEX- KAL, presenten Cançons de frontera

Cada dijous, a 2/4 d'11, Una trobada íntima amb la cançó, amb **Xavier Ruscaleda i Jordi Figueres** (i un convidat diferent cada setmana)

Música

Kepa Junkera

Centre artesà Tradicionari, Barcelona, 19 de desembre. Folk basc autèntic.

Concert Sputnik al Zeleste

14 de desembre, Gossos, Sangtraït, Lax'n Busto... Tot el rock català en un sol concert.

Sau

Palau d'Esports de Barcelona, 21 de desembre. Xè aniversari del grup.

Exposicions

Intoxicacions

Fotoinstal·lació de Joan Fontcuberta, Sales Municipals d'Exposició, Girona. Fins al 5 de gener.

Guerras fratricidas

Fotografies de reporters de l'agència Magnum, Centre Cultural de la Fundació "la Caixa", de l'11 de desembre al 2 de febrer. Una exposició itinerant amb quatre apartats: **Les cares de l'odi**, **La vida continua**, **Ferides obertes i Mai més?** Prou eloqüent.

Roma, la ciudad eterna

Fotografies de Luciano del Castillo al Barcelona Pipa Club. Fins al 18 de desembre. Aspirants a artistes, prostitutes, turistes despistats, tots tenen cabuda en l'objectiu de l'autor.

Materials/Materiart

Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Barcelona. A partir del 10 de desembre. Nou autors

contemporanis amb diferents tècniques materials, amb Guinovart al davant.

Pintures de Julio Romero de Torres

Sala d'exposicions de Caixa de Catalunya, la Pedrera, del 12 de desembre al 9 de gener. Obres de l'artista que "pintó a la mujer morena".

Objectiu. Poblet, la Marxa de la Llibertat.

Museu d'Història de Catalunya, Palau de Mar de Barcelona, del 21 de novembre al 19 de gener.

Tai Algueró a la Ccooperativa de la Vall de Bas, fins al 5 de Gener.

Anna Manel·la, Pere Vicens i Carme Sanglas a la Galeria Espais de Girona. Fins al 8 de febrer de 1997.

Diversos

Fira de Santa Llúcia

Plaça de la Catedral de Barcelona, fins al 23 de desembre. Avets, pessebres i tota mena d'objectes nadalencs. Típica.

Mercat Gòtic

Plaça del Pi de Barcelona, fins al 23 de desembre. S'hi poden trobar objectes insòlits a preus assequibles.

Es una antiga fàbrica especialitzada en l'elaboració del tortell i la coca de llegendes típiques d'Olot

Sant Rafael, 5 - Tel. (972) 26 08 59
OLOT (la Garrotxa)

BATAFIA
RUSSET

1988 FUNDADA DARY 1993

Elaboració pròpia d'embotits
c/ Roser, 5 - Tel. 26 10 61
17800 OLOT (Girona)

Ben bé
d'Olot!

Firal, Olot, Sant Jordi, 1977. Parada de l'Assemblea Democràtica de la Garrotxa. Foto: Serradell

Amb la col.laboració de:

 RÀDIO CLOT
98.1 FM

Sintonitza amb tu